

ЗАМОВНИК

ЗАМОВНИК
Солотвинська селищна рада
ЄДР 04357041
Адреса: 77753 смт. Солотвин
вул. Чорновола, 7А, Івано-Франківський район Івано-Франківська область
UA468201720344230013000026655
ДКСУ м. Київ

ЗВІТ

**ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ
СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ СОЛОТВИНСЬКОЇ
СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
НА ПЕРІОД 2024-2030 р.р.**

Виконавці:
ТОВ «Науково-екологічний
центр «Зелений квадрат»
О. Ветрова біолог

м. Київ
2024

Зміст

Вступ

Методологія проведення СЕО.....	4
Нормативно-правова база проведення СЕО в Україні.....	8
1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування.....	12
1.1. Стратегічне планування розвитку Солотвинської селищної територіальної громади.....	12
1.2. Організація роботи з розроблення стратегії.....	13
1.3. Соціально-економічний та SWOT-аналіз.....	21
1.4. Зв'язок Стратегії з національними і регіональними екологічними програмами та планами.....	24
1.5. Забезпечення доступу та врахування думки громадськості під час розробки Стратегії та проведення СЕО.....	27
1.6. Характеристика та історичне формування регіону.....	28
2. Характеристику поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).....	37
2.1. Природні ресурси та об'єкти збереження біорізноманіття.....	51
2.2. Природно-заповідний фонд України.....	61
3. Характеристику стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).....	73
4. Екологічні проблеми, у тому числі ризику впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).....	84
5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа	

державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування.....	89
6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності -50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків.....	92
7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування.....	97
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)	114
9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.....	117
10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.....	120
11. Резюме нетехнічного характеру інформації, розраховане на широку аудиторію.....	121

Список скорочень

ЗУ – Закон України

ЄС – Європейський Союз

ВВП – валовий внутрішній продукт

ВРО – аутсорсинг бізнес-процесів (англ. Business Process Outsourcing)

ГУВ – група управління впровадженням Стратегії

ОВНС - оцінка впливу на навколишнє середовище

ДФРР – Державний фонд регіонального розвитку

ДДП – документ державного планування

ДНЗ – дошкільний навчальний заклад

ЖКТ – житлово-комунальне господарство

ЗНО – зовнішнє незалежне оцінювання

МСБ – малий та середній бізнес

МТД – міжнародна технічна допомога

ОВА (ОДА) – обласна військова (державна) адміністрація

ОМС – орган місцевого самоврядування

ПДФО – податок на доходи фізичних осіб

ТГ – територіальна громада
ТПВ – тверді побутові відходи

Вступ

Методологія проведення СЕО

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування

екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

Стратегічна екологічна оцінка (далі - СЕО) - процедура визначення, опису та оцінювання можливих негативних наслідків виконання та реалізації документів державного планування (далі - ДДП) для довкілля. Стратегічна екологічна оцінка упродовж останнього десятиріччя застосовується у багатьох країнах світу. З 2001 р. СЕО обов'язкова для держав-членів Європейського Союзу. Застосування СЕО в ЄС регулюється «Директивою 2001/42/ЕС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище». Основні положення цієї директиви стали основою для підготовки Протоколу про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо). Протокол про СЕО був підписаний у травні 2003 р. у Києві на 5-й Всеєвропейській конференції міністрів охорони навколишнього середовища «Довкілля для Європи».

СЕО, як інструмент планування сприяє якості розробленню планів, програм, стратегій тощо. СЕО – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

«Стратегічність» СЕО полягає в тому, що процес екологічного оцінювання інтегрується в процес розробки планів і програм. Таким чином, СЕО можна розглядати як інструмент планування. СЕО може підвищити якість планування декількома способами, зокрема шляхом забезпечення сфокусованого, відкритого до альтернатив підходу, а також шляхом аналізу цілого ряду потенційних наслідків і можливостей для досягнення більш збалансованих форм розвитку.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня захисту навколишнього середовища, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, сприяння інтеграції екологічних міркувань і підготовку документів державного планування з метою досягнення сталого розвитку.

Алгоритм та етапи проведення СЕО

Розробка СЕО проводилась згідно Закону України „Про стратегічну екологічну оцінку” та у відповідності з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296 «Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування». Відповідно до статті 9 Закону етапами здійснення СЕО є:

- 1) визначення обсягу СЕО;
- 2) складання звіту про СЕО;
- 3) проведення громадського обговорення та консультацій;
- 4) врахування звіту про СЕО, результатів громадського обговорення та консультацій;
- 5) інформування про ухвалення документів державного планування (далі ДПП);
- 6) моніторинг наслідків для довкілля і здоров'я населення. Особливістю методології використаної в даному звіті є створення на підготовчому етапі робочої групи із СЕО.

Етап 1. Підготовчий

1. Ухвалення рішення про проведення СЕО.
2. Створення робочої групи з СЕО та забезпечення її постійної взаємодії з усіма розробниками.
3. Визначення кола органів влади, які братимуть участь у консультаціях.
4. Визначення кола зацікавлених сторін і необхідного ступеня залучення громадськості до консультацій та участі.

5. Інформування громадськості. Вимоги щодо інформування громадськості сформульовані в ст. 5 "Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля" (Орхуська конвенція). Інформування громадськості є важливою складовою на усіх етапах СЕО.

Етап 2. Визначення сфери охоплення СЕО

1. Визначення ключових екологічних проблем. Огляд екологічних проблем необхідний для того, щоб допомогти зосередити СЕО на тих складових довкілля, які є важливими для громади.
2. Визначення просторових і часових меж оцінки. Просторовий масштаб оцінки має охоплювати природні, соціально-економічні та культурні ресурси та взаємозв'язки між ними, а також практику землекористування, на яку може потенційно вплинути будь-який з розроблених альтернативних сценаріїв
3. Проведення консультацій з природоохоронними органами та органами охорони здоров'я щодо того, яка інформація має бути включена до звіту про СЕО.

Етап 3. Оцінки екологічної ситуації на території громади чи регіону

1. Збір та аналіз інформації про стан складових довкілля, включаючи значення ключових екологічних показників. Необхідно визначити складові довкілля (як екологічні, так і соціальнокультурні), на яких буде зосереджено увагу СЕО. Важливо визначити ключові показники, які характеризують стан складових довкілля (наприклад, показники якості води, показники стану здоров'я населення тощо). Ці показники дадуть можливість особам, які приймають рішення, оцінити зміни у довкіллі, зосередивши увагу на тих параметрах, які реагуватимуть на зміни й створюватимуть зворотний зв'язок, а також на тих параметрах, моніторинг яких буде ефективним. Зібрана інформація дасть можливість оцінити стан довкілля.
2. Проведення SWOT-аналізу з точки зору екологічної ситуації. SWOT-аналіз дає можливість виявити сильні й слабкі сторони екологічної ситуації в регіоні, а також можливості й загрози, які впливатимуть на екологічну ситуацію. Виявлення загроз сприятиме оцінці їхнього впливу на довкілля, а визначення можливостей сприятиме пошуку шляхів зменшення впливу планованої діяльності на довкілля.
3. Проведення аналізу трендів стану довкілля. Якісна оцінка екологічних проблем розвитку територіальної громади чи регіону в минулому (з наголосом на головні тенденції та очікувані проблеми) є основою для початку розробки документації із СЕО. У багатьох випадках 50% і більше загального часу на проведення СЕО витрачається саме на визначення базового рівня стану довкілля. Водночас такий аналіз дозволяє оцінити альтернативи пропонованій

Стратегії розвитку селищної територіальної громади, обумовлені об'єктивними тенденціями зміни стану довкілля.

Етап 4. *Проведення СЕО (оцінка запропонованих заходів щодо впливу на довкілля та відповідність регіональним екологічним цілям)*

1. Оцінка ступеню врахування національних цілей і регіональних екологічних програм та планів в стратегічних цілях і проектах Стратегії. Оцінюється ступінь врахування природоохоронних національних цілей і регіональних програм та планів в рамках запропонованої стратегії регіонального розвитку. Для цього використовуються екологічне законодавство, стратегічні документи національної екологічної політики, регіональні стратегічні документи та національні й регіональні екологічні програми.

2. Проведення консультацій з громадськістю щодо екологічних цілей. Результати оцінки ступеню врахування екологічних цілей обговорюються з громадськістю для того, щоб зібрати зауваження та пропозиції і врахувати їх в документації з СЕО.

3. Проведення оцінки впливу Стратегії на складові довкілля. У випадку, коли у Стратегії передбачаються конкретні заходи і проекти, що мають територіальну прив'язку, оцінюється вплив запропонованих заходів на складові довкілля (вплив на атмосферне повітря, воду, ґрунти, природні ресурси, флору і фауну). У випадку, коли неможливо чітко визначити територіальну прив'язку конкретних заходів і проектів, оцінка впливів стратегії ґрунтується на експертній оцінці членів робочої групи з СЕО. Для оцінки впливу можуть бути використані контрольні переліки, а також матриці взаємодій, конфліктів і синергізмів. При цьому оцінюються прямі, непрямі, другорядні, сукупні, синергетичні, короткотермінові, тимчасові та довготривалі впливи.

4. Проведення оцінки впливу Стратегії на стан здоров'я та добробут населення. У випадку, коли в Стратегії передбачаються конкретні заходи і проекти, що мають територіальну прив'язку, група оцінює вплив запропонованих заходів на стан здоров'я та добробут населення (небезпека для здоров'я населення, соціально-економічні наслідки, поводження з відходами, транспорт, розвиток інфраструктури, естетичні характеристики території, використання ландшафтів для рекреаційних цілей тощо).

Етап 5. *Розроблення документації з СЕО та передача на затвердження Звіту про стратегічну екологічну оцінку*

1. Підготовка звіту та рекомендацій щодо запобігання, скорочення або пом'якшення потенційних негативних наслідків для довкілля та здоров'я населення, які можуть бути результатом реалізації Стратегії. На основі проведеного аналізу група з СЕО готує рекомендації щодо запобігання, скорочення або пом'якшення потенційних негативних наслідків для довкілля та здоров'я населення, які можуть бути результатом реалізації Стратегії.

2. Обговорення документації, збір і врахування пропозицій зацікавлених органів

влади та громадськості. Обговорення документації з СЕО є суттєвою складовою СЕО, оскільки це дозволяє не лише ознайомити громадськість з результатами СЕО, а й зібрати пропозиції зацікавлених органів влади та громадськості до Стратегії.

3. Розроблення остаточного проекту документації з СЕО та передача в міську раду для розгляду та ухвалення. Група з СЕО забезпечує врахування в екологічному звіті рекомендацій заінтересованих органів влади та громадськості (громадських організацій). Невраховані рекомендації також мають бути відображені в документації з СЕО з поясненням причин неврахування. Екологічний звіт, розроблений в процесі СЕО, передається органам влади для розгляду та ухвалення. Загалом, рекомендації СЕО мають бути максимально враховані в кінцевому варіанті Стратегії. Розробники Стратегії мають зазначити, які рекомендації були враховані, а які – ні і чому.

4. Забезпечення доступу громадськості до розробленої документації. Розроблена документація з СЕО має розміщуватися на веб-сайті селищної ради.

Етап 6. Моніторинг фактичного впливу впровадження Стратегії на довкілля

1. Створення системи моніторингу та оцінки впливу Стратегії на довкілля. Документація СЕО має містити пропозиції щодо організації системи моніторингу впливу впровадження Стратегії на довкілля.

Ця система має враховувати той факт, що планування місцевого розвитку – це поступовий процес, який залежить від розробки та схвалення стратегії, відбору проектів і програм з її реалізації, моніторингу фактичного впливу та запуску нового циклу планування. СЕО має бути складовою частиною усіх цих етапів планування.

2. Утворення робочого органу з моніторингу впливу Стратегії на довкілля. Цей орган може функціонувати у складі робочої групи з моніторингу. До його складу можуть увійти члени робочої групи з СЕО, а також представники громадськості. Робочий орган з моніторингу має забезпечити доступ громадськості та органів влади до результатів моніторингу.

Нормативно-правова база проведення СЕО в Україні

Упродовж останнього десятиріччя СЕО застосовується у багатьох країнах світу. З 2001 р. Стратегічна екологічна оцінка стала обов'язковою для держав-членів Європейського Союзу. Застосування СЕО в ЄС регулюється «Директивою 2001/42/ЕС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище».

Основні положення Директиви 2001/42/ЕС стали основою для підготовки Протоколу про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо). Протокол про СЕО забезпечив розвиток СЕО у порівнянні з Директивою 2001/42/ЕС. Зокрема, він додав оцінку законодавчих актів,

приділив значну увагу впливу на здоров'я населення та процедурі участі громадськості й консультацій із заінтересованими сторонами. Протокол про СЕО був ратифікований Верховною Радою України 01.07.2015 р. (№562-VIII) Станом на жовтень 2014 р. Сторонами протоколу були 26 країн регіону Європейської комісії ООН.

До прийняття Закону «Про стратегічну екологічну оцінку» в Україні оцінка впливу господарської діяльності на довкілля забезпечувалась двома інструментами: оцінкою впливу на навколишнє середовище (ОВНС) та державною екологічною експертизою.

Проведення екологічної експертизи та ОВНС регулювалося Законами України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1991), «Про екологічну експертизу» (1995), «Про ратифікацію Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище в транскордонному контексті» (1999)

Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 р.» №2697-VIII від 28.02.2019 р. визначив засади нової екологічної політики України як частини реформ, що впроваджуються в процесі асоціації з ЄС. В цьому законі СЕО згадується в основних принципах національної екологічної політики, інструментах реалізації національної екологічної політики та показниках ефективності Стратегії.

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» був прийнятий Верховною Радою України 20 березня 2018 року та 10 квітня 2018 року підписаний Президентом України. Даний Закон вступив в дію з 12 жовтня 2018 року. Відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» в Україні впроваджується механізм стратегічної екологічної оцінки (СЕО), який діє в країнах Європейського Союзу та передбачає, що всі важливі документи, зокрема, державні програми, містобудівна документація, тощо, повинні, в першу чергу, проходити стратегічну екологічну оцінку з урахуванням необхідних імовірних ризиків тих чи інших дій для довкілля. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» та Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 № 1272.

Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296 затверджені методичні рекомендації з стратегічної екологічної оцінки, які рекомендовані для використання центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, спеціалістами і науковцями, залученими до консультацій, а також представниками громадськості, які будуть брати участь у стратегічній екологічній оцінці. Відповідно до Постанови КМУ від 23 січня 2019 р. № 45, до ряда Постанов Кабінету Міністрів України було внесено зміни, які зумовлюють застосування стратегічної екологічної оцінки для документів державного планування,

зокрема до генеральних планів території та можливості фінансування процедури СЕО з фондів місцевих бюджетів

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» ухвалений 20 березня 2018 р. (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, №16, ст. 138) є основою для проведення стратегічної екологічної оцінки (СЕО) стратегії розвитку Солотвинської селищної територіальної громади.

Законом визначено повноваження суб'єктів стратегічної екологічної оцінки, порядок проведення такої оцінки, транскордонні консультації та інформування про затвердження документа державного планування та моніторинг його виконання.

Законодавчим підґрунтям розроблення Стратегії є:

- Конституція України;
- Закон України «Про засади державної регіональної політики»;
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій»;
- Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»;
- Закон України «Про транскордонне співробітництво»;
- Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»;
- Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»;
- Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;
- Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»;
- Закон України «Про природно-заповідний фонд України»;
- Закон України «Про екологічну мережу України»;
- Закон України «Про охорону атмосферного повітря»;
- Закон України «Про тваринний світ»;
- Закон України «Про рослинний світ»;
- Закон України «Про управління відходами»;
- Закон України «Про Генеральну схему планування території України»;
- Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»;
- Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»;
- Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України»;
- Земельний кодекс України; Закону України «Про охорону земель»;
- Стратегія зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.09.2019 № 688-р;
- Водний кодекс України (згідно з Постановою Верховної Ради України від 6 червня 1995 року N 214/95-ВР);

- Водна стратегія України на період до 2050 року, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.11.2022 № 1134-р,5;
- Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695;
- Національна економічна стратегія на період до 2030 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179;
- Національна стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.05.2021 № 366-р;
- Стратегія екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.10.2021 № 1363-р;
- Енергетична стратегія України до 2050 року, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.04.2023 № 373-р;
- Державна стратегія управління лісами України на період до 2035 року, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1777-р;
- Стратегія здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року та план заходів щодо її реалізації, схвалені Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 № 1467-р;
- Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 526-р;
- Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затверджений Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.04.2021 № 443-р;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2022 № 252 «Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 04.08.2023 № 816 «Деякі питання розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених стратегій і планів заходів»;
- Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року, схвалені Указом Президента України від 30.09.2019 № 722/2019;
- Стратегія людського розвитку, затверджена Указом Президента України від 02.06.2021 № 225/2021;
- Указ Президента України від 08.11.2019 № 837/2019 «Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави»;
- Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 31.03.2016 № 79 «Про затвердження методики розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації»;
- Стратегія розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки, затверджена рішенням Івано-Франківської обласної ради від 21.02.2020 № 1381-34/2020.

Управління екології та природних ресурсів, відповідно до вимог частин 2 та 6 статей 10 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» розглянуло заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки Стратегії розвитку Солотвинської селищної територіальної громади 2023-2030 рр. (далі - Стратегія) та, в межах компетенції, надає наступні зауваження та пропозиції, які необхідно врахувати при складанні звіту про стратегічну екологічну оцінку від 03.01.2024 р. №03-04/6215 за №27-12-4055-23 від 27.12.2023 р..

Об'єктом оцінки даного звіту є документ державного планування – проєкт Стратегії розвитку Солотвинської селищної територіальної громади на період 2024 - 2030 року (далі – Стратегія), розробка якої проводилася у 2023 році. Зауважимо, що стратегія громади розроблялась уперше, тому і звіт СЕО для ДДП – Стратегії розвитку Солотвинської селищної територіальної громади на період 2024 - 2030 року розробляється також вперше. Розробка Стратегії здійснювалась відповідно до Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання Стратегій розвитку територіальних громад, затверджених наказом Мінрегіону від 21.12.2022 № 265.

1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування

Практичним інструментом реалізації регіональної екологічної політики, виконання завдань зі збереження довкілля та створення безпечних екологічних умов для життєдіяльності населення виступає Стратегія розвитку Солотвинської селищної територіальної громади на період 2024 - 2030 роки. Дана Стратегія є підставою для фінансування природоохоронних заходів на території області за рахунок коштів державного, обласного та місцевих бюджетів й інших джерел фінансування не заборонених чинним законодавством. Крім того, відповідно до п.17 статті 90 та п. 1.13 статті 91 Бюджетного кодексу України, Програма- це єдиний механізм використання коштів обласного та місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища. Програма розроблена з урахуванням вимог Конституції України, Законів України „Про охорону навколишнього природного середовища”, „Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року”, „Про місцеве самоврядування в Україні”, „Про благоустрій населених пунктів”, „Про охорону атмосферного повітря”, „Про рослинний світ”, „Про тваринний світ”, „Про охорону земель”, „Про відходи”, „Про природно-заповідний фонд”, Земельного кодексу України, Водного кодексу України, інших нормативно-правових актів, „Концепції поводження з твердими побутовими відходами в області”.

1.1. Стратегічне планування розвитку Солотвинської селищної територіальної громади

Стратегія розвитку Солотвинської територіальної громади на період 2024-2030 року (далі – «Стратегія») розроблена на підставі Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні» №280/97-ВР від 21.05.1997 р. Рішення про розробку Стратегії розвитку Солотвинської селищної територіальної громади на 2024-2030 роки ухвалено сесією селищної ради №1229/25/2023 від 30 травня 2023 року. Відповідно до даних рекомендацій управління, забезпечує розв'язання проблем та/або задоволення потреб жителів територіальної громади на основі стратегічного планування, що передбачає вибір оптимального варіанту досягнення визначених кінцевих результатів, які оцінюються на основі вимірюваних показників.

Залучення громадян до створення стратегії розвитку територіальної громади дозволяє ідентифікувати та знайти прийнятні шляхи усунення поточних проблем громади та пошуку перспектив. Це забезпечується через діалог між громадськістю, бізнесом та владою. При цьому однією з основних складових процесу планування є участь у ньому активних та зацікавлених представників громади та бізнесу. Розроблена таким чином Стратегія, відображає інтереси громадян, а тому сприймається громадою як «своя». Розроблена разом з громадою Стратегія незалежно від, або політичної ситуації, особистих якостей керівників спрямовуватиметься на покращення у визначених пріоритетах та зміцнення місцевої демократії.

Основне завдання Стратегії розвитку Солотвинської селищної територіальної громади – визначити напрями подальших дій у сфері реформування економіки громади для забезпечення її збалансованого розвитку на період до 2030 року.

1.2. Організація роботи з розроблення стратегії

Методологія проведення СЕО Стратегії розвитку Солотвинської селищної територіальної громади на період до 2030 року передбачає участь громадськості на різних стадіях процесу СЕО.

Початковим етапом розробки Стратегії було формування Робочої групи – колективу осіб, який був створений для роботи над планом стратегічного розвитку громади. Саме на засіданнях робочої групи презентувалися, обговорювалися усі напрями роботи та ухвалювалися відповідні рішення.

Для підготовки Стратегії розвитку розпорядженням Солотвинської селищної ради №141 від 7 липня 2023 утворено робочу групу з розробки Стратегії розвитку. Всього відбулося чотири засідання з проведення Стратегічної екологічної оцінки (СЕО) Стратегії розвитку Солотвинської

селищної територіальної громади на період до 2030 року з представниками громадськості.

Склад робочої групи

Піщуряк Манолій Васильович	селищний голова, голова робочої групи
Іванишин Юрій Ярославович	заступник селищного голови з питань діяльності виконавчих органів ради, заступник голови робочої групи
Купчак Лілія Дмитрівна	начальник відділу економіки та соціально-економічного планування, секретар робочої групи

Члени робочої групи

Андріїв Ігор Васильович	староста Бабченського старостинського округу
Бітківська Надія Теодозіївна	начальник відділу бухгалтерського обліку та звітності – головний бухгалтер
Білан Олексій Леонідович	депутат селищної ради (за згодою)
Білусяк Богдан Васильович	депутат селищної ради (за згодою), директор Манявського ліцею
Волочій Микола Степанович	начальник відділу комунальної власності, містобудування та архітектури, житлово-комунального господарства
Вінтоняк Галина Романівна	староста Манявського старостинського округу
Возна Галина Степанівна	приватний підприємець (за згодою)
Гутник Іван Андрійович	староста Гутянського старостинського округу
Гоцанюк Микола Степанович	депутат селищної ради, приватний підприємець (за згодою)
Гоцанюк Василь Михайлович	депутат селищної ради, приватний підприємець (за згодою)
Грибович Іван Ярославович	ДПРП смт. Солотвин (за згодою)
Данилюк Ксенія Василівна	депутатка селищної ради (за згодою), директорка Яблунського ліцею
Зваричевська Світлана Миколаївна	староста Раковецького старостинського округу
Іванус Оксана Петрівна	начальник управління освіти, молоді та спорту
Іванцюк Василь Олексійович	генеральний директор КНП «Солотвинська лікарня»
Лучин Ігор Іванович	депутат селищної ради, заступник директора ДП «Осмолодське лісове господарство» (за згодою)

Латишевська Ярославівна	Ірина	староста Монастирчанського старостинського округу
Луканюк Ганна Федорівна		староста Кричківського старостинського округу
Лесюк Любов Володимирівна		начальник відділу земельних ресурсів та екології
Мандзюк Василь Михайлович		секретар селищної ради
Медвідь Ольга Михайлівна		начальник фінансового управління
Мельничук Ігор Васильович		виконавчий директор МАОМС «Агенція розвитку ОТГ Прикарпаття»
Портей Юлія Василівна		староста Кривецького старостинського округу
Тютюнник Наталія Валеріївна		перший заступник селищного голови
Скрипник Ганна Степанівна		депутатка селищної ради, директорка Марківського ліцею (за згодою)
Струк Ірина Дмитрівна		керуюча справами (секретар) виконавчого комітету
Суслик Ірина Федорівна		начальник відділу культури, туризму, національностей та релігій
Скиданюк Микола Михайлович		Керівник молодіжної громадськекологічної організації «Наш дім – Манява» (за згодою)
Савин Іван Михайлович		староста Богрівського старостинського округу
Савчин Василь Дмитрович		староста Марківського старостинського округу
Сутьжик Тетяна Ярославівна		староста Яблунського старостинського округу
Титиш Надія Ярославівна		начальник управління соціального захисту та надання соціальних послуг
Фуфалько Марія Михайлівна		староста Порогівського старостинського округу

Розробка Стратегії виконувалась Робочою групою у період з липня по грудень 2023 року протягом низки семінарів та дискусій.

25.07.2023р. в смт. Солотвин відбулося перше засідання робочої групи під час якого розглянулись питання:

- стратегія як основний інструмент впровадження політики місцевого розвитку.
- основні ресурси Солотвинської селищної територіальної громади.
- соціально економічний профіль.
- результати досліджень думок громадськості.

18.10.2023р. в смт. Солотвин відбулося друге засідання робочої групи, під час якого обговорювались:

- тенденції та зовнішні фактори які варто взяти до уваги при здійсненні стратегічного вибору.
- за допомогою малих груп було проведено SWOT аналіз, визначено сильні та слабкі сторони, можливості та загрози для Солотвинської селищної територіальної громади.
- на основі анкетувань та попередніх обговорень сформовано стратегічне бачення розвитку Солотвинської селищної територіальної громади 2030.

09.11.2023р. в смт. Солотвин відбулося третє засідання, під час якого обговорені питання:

- прогнози і сценарії розвитку.
- конкурентні переваги, виклики та ризики для Солотвинської селищної територіальної громади.
- пріоритети, операційні цілі та завдання розвитку Солотвинської селищної територіальної громади.

21.12.2023р. в смт. Солотвин відбулося фінальне засідання, під час якого запрезентовано проект Стратегії розвитку Солотвинської селищної територіальної громади на період 2024-2030 рр...

Стратегічні та операційні цілі Стратегії, сценарії розвитку Солотвинської громади

Головним об'єктом спрямування стратегічних зусиль місцевого розвитку є людина і якість її життя, під час розробки Стратегії було ухвалено рішення сформулювати стратегічне бачення розвитку Солотвинської громади.

Стратегія пропонує обрати реалістичний сценарій розвитку громади, що передбачає гармонізацію усієї її території. Це можливо за умов збереження та розвитку інфраструктури усієї території громади.

Обрані Стратегією стратегічні цілі – спосіб досягнення стратегічного Бачення. Їх визначення обумовлено, з одного боку, повноваженнями учасників розробки і впровадження Стратегії, з іншого боку, – наявністю політичної волі та інструментів впливу. Стратегічне Бачення досягатиметься через наступні цілі:

Стратегічні цілі об'єднали спектри втручань, що стосуються окремих сфер діяльності та територій громади.

Для досягнення стратегічної візії робочою групою було напрацьовано два стратегічні пріоритети зображені в таблиці

Стратегічні цілі	Операційні цілі	Завдання
1. Місцевий економічний розвиток.	1.1 Розвиток підприємництва, малого та середнього бізнесу.	1.1.1. Підтримка утворення зелених садиб та еко-ферм сімейного типу, ініціатив з вирощування та переробки лікарських рослин.
		1.1.2 Ресурсна підтримка розвитку підприємництва.
		1.1.3 Підвищення економічної грамотності населення.
	1.2. Покращення умов для залучення інвестицій.	1.2.1 Підготовка об'єктів для залучення інвестицій в нафтогазову сферу.
		1.2.2 Підготовка об'єктів для залучення інвестицій в сферу с/г переробки та видобутку солі.
		1.2.2 Будівництво туристичних шляхів та мереж, що з'єднують з с. Бистрецею
		1.2.3 Проведення комплексної інвентаризації землі.
	1.3. Розвиток туризму.	1.3.1 Будівництво нових зелених маршрутів, в тому числі (пішохідних, велосипедних, кінних).
		1.3.2 Створення нових рекреаційних зон, облаштування існуючих баз відпочинку та спорту.
		1.3.3 Підготовка рекреаційної зони в с. Кричка для польотів на дельтапланах.
		1.3.4 Брендуння та промоція громади.
2.2. Добре урядування	2.1. Покращення якості муніципальних послуг та базової інфраструктури.	2.1.1. Покращено якість місцевих доріг та дорожньої інфраструктури.
		2.1.2. Забезпечення якісною питною водою, покращення водопостачання, водовідведення та системи очистки та водовідведення. Розроблення і реалізація плану з розчищення та врегулювання русел річок і водойм, встановлення водоохоронних зон. Розроблення і реалізація плану будівництва каналізаційних мереж та очисних споруд. Встановлення поясів санітарної охорони джерел та об'єктів центрального питного водопостачання.
		2.1.3. Конкурентна освіта що сприяє розвитку талантів.
		2.1.4. Якісна медицина і покращення здоров'я мешканців.

		2.1.5. Розвиток спорту та фізичної культури.
		2.1.6 Покращення сортування та переробки ТПВ. Розроблення та реалізація місцевих планів (та їх затвердження) управління відходами та створення системи управління побутовими відходами з додержанням санітарних та екологічних норм. Визначення адміністратора послуги з управління побутовими відходами. Протидія забрудненню довкілля з запровадженням роздільного збирання, сортування та переробки твердих побутових відходів. Проведення просвітницької роботи серед населення щодо управління відходами.
	2.2. Покращення управління Просторовим розвитком.	2.2.1 Оновлення генеральних планів населених пунктів громади.
		2.2.2 Розроблена Схема просторового розвитку.
		2.2.3 Укріплення берегів та забезпечення безпеки від повеней.
	2.3. Розвиток культури та ефективне використання історико-культурної спадщини громади.	2.3.1 Збереження використання, оцифрування культурної спадщини громади.
		2.3.1 Культурно-мистецька діяльність, яка орієнтована на попит.
	2.4. Посилення якості та участі громадян у процесах прийняття рішень.	2.4.1 Місцева бюджетна цільова програма «Бюджет участі Солотвинської ТГ 2025-2027».
		2.4.2 Місцева бюджетна цільова програма «Шкільний бюджет участі Солотвинської ТГ 2025-2027».
		2.4.3 Підтримка розвитку добровільно-пожежного руху та матеріально-технічне оснащення служб порятунку.
	2.5.Покращення енергоефективності.	2.5.1. Енергозбереження в комунальних закладах та об'єктах.
		2.5.2. Енергобезпека і розвиток альтернативних джерел енергії.

Стратегія розвитку Солотвинської територіальної громади розроблена на довгостроковий період і є плановим документом. Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Стратегії вказує на те, що її реалізація позитивно

вплине на стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ситуацію з відходами, земельні ресурси, біорізноманіття. Це означає, що Стратегія спрямована на екологічно збалансований сценарій розвитку і не потребує розгляду альтернатив.

Під час підготовки Звіту про стратегічну екологічну оцінку визначено доцільність і прийнятність планованої діяльності і обґрунтування економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки довкілля. У контексті стратегічної екологічної оцінки Стратегії можуть бути розглянуті такі сценарії розвитку:

Сценарне моделювання

Моделювання є методологічною базою стратегічного вибору, де деяка послідовність подій, які можуть відбутися в майбутньому із значною долею ймовірності за певних умов. Такі умови або фактори можуть бути як зовнішні, так і внутрішні. Основними сценаріями розвитку є: інерційний та оптимістичний.

Песимістичний сценарій, а воєнних умов робочою групою не розглядався в контексті стратегічного планування.

Базовий сценарій

Інерційний сценарій розвитку громади формується з комплексу припущень, що тривалий у горизонті планування, де відбувається баланс зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на стан громади, як соціально-економічної системи, що залишається незмінним, тобто послідовність станів системи змінюється за інерцією: громада рухається по інерції, суспільно-економічний стан держави не сприяє розвитку.

Базові припущення – макрорівень.

- Війна в Україні триває, агресор продовжує терор, бойові дії проходять в основному на Сході та півдні України, тили час від часу обстрілюються, йде експансія.
- Видатки держави на безпеку, утримання армії та ВПК, соціальні виплати збільшуються і становлять основну статтю витрат державного бюджету.
- Держава в фінансовому плані залежить на 2/3 від міжнародної допомоги і ця тенденція загострюється.
- Населення скорочується, в подальшому переїжджає за кордон, де з кожним роком шанси повернутися зменшуються.
- Продовжується перенесення акцентів ділової активності з Сходу на Захід.

Базові припущення – місцевий рівень

- Частина працездатного населення громади покидає її для тимчасового проживання за кордоном.
- Рівень реальної бюджетної забезпеченості громади погіршується.
- Видатків на розвиток мінімально

Оптимістичний сценарій

Оптимістичний сценарій будується на припущеннях, за яких формуються найсприятливіші зовнішні (глобальні та національні) та внутрішні (ті, які громада здатна створити самостійно) фактори розвитку: громада активно використовує можливості в умовах у відбудові та модернізації.

Базові припущення – макрорівень.

- Країни НАТО приймають Україну до альянсу або існують ефективні міжнародні засоби гарантії безпеки для України.
- Україна стає частиною Європейської спільноти і отримує доступність до фінансових інструментів регіонального розвитку.
- Україна у контексті співробітництва з ЄС стає регіональним центром і спроможна залучати та ефективно використовувати інвестиції у посилення конкурентноздатності.
- Видатки на оборону країни та підтримки ЗСУ стабілізуються
- На вимогу ЄС впроваджуються системні реформи, які дають позитивний результат.
- ВВП країни починає динамічне зростання, в основному, за рахунок низької бази.
- Частина населення України повертається.
- В Україну заходять нові структурні інвестиції, спроможні суттєво модернізувати інфраструктуру.
- Уряд, регіональні органи влади, територіальні громади, некомерційний сектор та бізнес ефективні та залишаються згуртованими для побудови нової України.
- Державні та приватні інституції швидко покращують свою спроможність управління розвитком.

Базові припущення – місцевий рівень.

- Для громади встановлюються нові правила адаптовані з ЄС, в яких громада змінює структуру власних доходів
- Громада налагоджує ефективне приватно-публічне партнерствою
- Громада налагоджує співпрацю і активно співпрацює з муніципалітетами Європи, що дає доступність до мереж та інструментів розвитку.
- Громада посилює проектний менеджмент.

- У громаді прогресивна, прозора та дієва місцева влада, ефективна система надання послуг, є розуміння пріоритетів розвитку, покращена інфраструктурна база та земельні ділянки, як працюють ефективно, збільшується фіскальна віддача територій.
- Ключові інфраструктурні проекти реалізуються.
- Рівень якості послуг для мешканців зростає.
- Молоді люди та громадський сектор мотивовані і активно включаються у процес розвитку громади.
- Мешканці, бізнес та влада діють спільно на користь і процвітання громади.

Солотвинська громада – це:

- ✓ Громада, де добрі умови для розвитку економіки та бізнесу, покращена інфраструктура, комунікації та муніципальні послуги.
- ✓ Громада, де зберігаються традиції, звичаї, багата історико-культурна та духовна спадщина, які цінуються і приносять доходи.
- ✓ Громада активних та творчих людей, де ефективно працює громадський сектор та кожен може самовиразитись і спрямувати зусилля на розвиток громади.
- ✓ Мальовничий куточок Бойківщини, де збережена природа і де розвивається туризм.

Стратегія пропонує обрати реалістичний сценарій розвитку громади, що передбачає гармонізацію усієї її території. Це можливо за умов збереження та розвитку інфраструктури усієї території громади.

Обрані Стратегією стратегічні цілі – спосіб досягнення стратегічного бачення. Їх визначення обумовлено, з одного боку, повноваженнями учасників розробки і впровадження Стратегії, з іншого боку, – наявністю політичної волі та інструментів впливу.

1.3. Соціально-економічний та SWOT-аналіз

Відправний пункт розробки Стратегії – інвентаризація статистичних даних. Стратегічний аналіз є чимось більшим від розгляду статистичних показників, оскільки передбачає також оцінку структурних, політичних, економічних та соціальних умов. У цьому сенсі кількісно-емпіричний аспект має тісний зв'язок з якісними аспектами. Після аналізу ситуації аналізувався потенціал громади. В основу методики виконання цієї роботи було покладено SWOT-аналіз.

SWOT-аналіз, згідно із методологією стратегічного планування на нижньому адміністративно-територіальному рівні, дозволяє виявити внутрішні характеристики громади, які, з огляду на довгострокову перспективу, можна розглядати як її сильні та слабкі сторони; виокремити чинники зовнішнього середовища, котрі, із врахуванням специфічних особливостей Солотвинської територіальної громади, її соціально-економічного контексту становитимуть для неї можливості для розвитку або бар'єри/загрози, що його стримуватимуть.

Оцінювання місцевої ситуації в Солотвинській територіальній громаді за

вище вказаним підходом дозволило виокремити такі чинники внутрішнього і зовнішнього середовищ. Виявлені сильні і слабкі сторони, можливості і загрози

S1. Географічне розташування громади в тиловому Карпатському макрорегіоні. S2. Добре сполучення центру громади з обласним центром м. Івано-Франківськ. S3. Географічне сусідство з Поляницькою територіальною громадою, де активно розвивається гірськолижний курорт. S4. На території громади є поклади нафти та газу. S5. Збережені місцеві традиції, культура і фольклор. S6. Наявність об'єктів історикокультурної спадщини, розвинута управління культури. S7. Наявність об'єктів природної спадщини та місць для рекреації. S8. Наявність корисних копалин, поклади нафти та газу. S9. На території громади розташована президентська резиденція «Синьогора». S10. Добре розвинутий добровільно пожежний рух. S11. Екологічно чиста територія без техногенних підприємств забруднювачів. S12. Наявні лісові ресурси, річки і водні ресурси. S13. Наявність земель рекреаційного призначення, які дозволяють надавати рекреаційні та оздоровчі послуги. S14. В громаді добре функціонують спроможні заклади освіти. S15. Населені пункти громади мають статус гірських, жителі мають відповідні приференції. S16. Добре організована спортивна школа.	W1. Слабка офіційна податкова база громади, малі надходження власних доходів у місцевий бюджет громади. W2. Погана демографічна ситуація, регресивний тип. W3. Відтік кадрів. W4. Зношена дорожня інфраструктура, місцеві дороги в поганому стані. W5. Відсутнє центральне водопостачання та каналізування. W6. Тіньова економіка, низький рівень офіційної зайнятості населення. W7. Погані берегоукріплення. W8. Не родючі землі. W9. Високий рівень безробіття серед місцевого населення. W10. Енергозатратність в комунальній сфері, погане енергозбереження. W11. Низька екологічна культура населення. W12. Соціальна незгуртованість. W13. Відсутність належної системи поводження з ТПВ

формують чітке уявлення про поточну ситуацію, проблеми та потенціал розвитку регіону, а отже є містком між соціально-економічним аналізом та Стратегією.

Фактори SWOT Солотвинської селищної територіальної громади

OPPORTUNITIES/МОЖЛИВОСТІ	THREATS/ЗАГРОЗИ
O1. Розвиток внутрішнього ринку енергоносіїв, нових газодобувних об'єктів. O2. Регіональні можливості Карпат, як функціонального типу території, де відбуватиметься регіональне зростання та притік інвестицій. O3. Доступні інструменти Транскордонного співробітництва в межах програм INTEREG EUROPE, INTEREG NEXT PL-UA, INTEREG NEXT HU-SK-ROUA, INTEREG NEXT RO-UA, INTEREG DUNABE, UKRAINE FACILITY. O5. Актуальність кліматичної адженди, наявні інструменти підтримки в сферу зеленої енергетики створюють нові можливості для розвитку проектів місцевої енергетики. O6. Перенесення економічної, інвестиційної активності подальше від рф на Захід України.	T1. Замороження війни, яка триватиме довго і виснажуватиме державу та суспільство. T2. Втрата людського капіталу. T3. Глобальна зміна клімату, повені та паводки, що частішають. T4. Руйнування медицини. T5. Політична та економічна нестабільність, спричинена війною. T6. Централізація бюджету в зв'язку з воєнним становищем. T7. Відплив працездатного населення, особливо молоді. T8. Знищення природних ресурсів, зокрема лісових.

Фактори SWOT

Порівняльні переваги	O max S	Можливості посилюють сильні сторони громади
Виклики	O min вплив W	Можливості мінімізують слабкі сторони
Ризики	W, S = T	Можливості та сильні сторони громади зменшують загрози

Конкурентні переваги

- Наявність газових та нафтових запасів і розвиток внутрішнього ринку енергопостачання створюють передумови для розвитку громади в енергетичному плані та залучення інвестицій в галузь.
- Збережена історико-культурна спадщина, сильне управління галузі культури створюють умови для використання культурної спадщини та залучення талантів в цілях розвитку.
- Сусідство з Поляницькою громадаю, де розташований найбільший курорт Східної Європи Буковель, наявні шляхи доступності та об'єкти рекреації, екологічно чиста територія без техногенних промислових забруднювачів, зручне географічне розташування, водні та лісові ресурси, наявність земель

рекреаційного призначення створюють умови для розвитку еко-туризму, пізнавального, сімейного та активного туризму.

- Спроможні заклади освіти, медицини, розвинутий добровільно-пожежний рух посилюють можливості для залучення інвестицій у покращення муніципальних послуг, які розвиваються.
- Прийняття України в ЄС, відкриття доступності до інструментів регіонального розвитку UKRAINE FACILITY дасть змогу брати участь громаді у проєктах модернізації.

Виклики та ризики

- Війна та Державна централізація фінансів.
- Зменшення можливостей громади підтримувати місцеву соціальну економіку, розвитку територій, відповідно фінансування від податкових платежів до місцевих та державних бюджетах.
- Слабка офіційна податкова база.
- Відтік людського капіталу призводить до зниження економічного потенціалу громади і як наслідок фінансової спроможності громади.
- Віддаленість і диспропорції в розвитку населених важкодоступних пунктів гірських територій Солотвинської ТГ формують ризики погіршення якості життя населення в периферії і як наслідок капіталізації територій.
- Інтенсивне природокористування, невирішеність, екологічні проблеми Солотвинської ТГ посилює екологічні наслідки, що в свою чергу негативно відобразиться на туристично-рекреаційному потенціалі громади.

1.4. Зв'язок Стратегії з національними і регіональними екологічними програмами та планами

Стратегічною метою державної регіональної політики до 2027 року є посилення соціально-гуманітарної, економічної, просторової згуртованості України, зростання рівня безпеки і добробуту її громадян шляхом забезпечення потреб регіонів та територіальних громад у відновленні інфраструктури та модернізації економіки за принципом “краще, ніж було”, ефективного використання внутрішнього потенціалу територій, розвитку системи демократичного, децентралізованого та інклюзивного багаторівневого врядування. Стратегічна мета державної регіональної політики до 2027 року досягається на основі трьох стратегічних цілей:

- 1.Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах.
- 2.Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів.
- 3.Розбудова ефективного багаторівневого врядування.

В цілому, пріоритети, операційні цілі та завдання не суперечать державній стратегії регіонального розвитку ДСРР 2027.

Стратегія розвитку Солотвинської селищної територіальної громади на період до 2030 р. (далі – Стратегія) узгоджується із Законами України «Про стимулювання розвитку регіонів» №2850-IV від 08.09.2005 р., «Про засади державної регіональної політики» № 56-VIII від 05.02.2015 р. з урахуванням положень та завдань Указу Президента України «Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 р.». Програмою діяльності Кабінету міністрів України, затвердженою Постановою Кабінету Міністрів України №849 від 29.09.2019 р., з Порядком розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій розвитку та планів заходів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №932 від 11.11.2018 р.. Методикою розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації, затвердженою Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України №79 від 31.03.2016 р.

Відповідно стратегічного бачення розвитку області Прикарпаття- це комфортний, доступний і безпечний для проживання регіон з високим рівнем життя, високорозвинений культурний, туристичний, курортно-рекреаційний центр України з конкурентоспроможною та інноваційною економікою. Робочою групою проведено аналіз відповідності стратегічним цілям розвитку громади до стратегічних та операційних цілей розвитку Івано-Франківської області.

Відповідність стратегії розвитку Івано-Франківської області на період до 2027р

Операційні цілі Стратегії регіонального розвитку Івано-Франківської області 2027	Ціль 1 Місцевий економ розвиток	Ціль 2 Добре урядування
1.1. Стимулювання розвитку інноваційних видів економічної діяльності, залучення інвестицій	+	
1.2. Енергетична самодостатність		+
1.3. Розвиток туристично рекреаційної сфери	+	
1.4.Стимулювання економічного розвитку громад, сільських та гірських територій	+	
2.1. Розвиток дорожньо-транспортної, логістичної, прикордонної інфраструктури		
2.2. Розвиток інфраструктури територіальних громад		+
3.1. Забезпечення рівного доступу, підвищення		+

якості медичних, освітніх послуг та розвиток спорту в громадах		
3.2. Розвиток соціальної інфраструктури та інклюзії		
3.3. Розвиток мережі закладів культури		
3.4 Підвищення рівня екологічної безпеки		+

З порівняльної таблиці, наведеної вище можна дійти висновку, що обрані робочою групою пріоритети 7 з 10 відповідають операційним цілям Стратегії регіонального розвитку Івано-Франківської області на період до 2027 р. Очевидно, що при перегляді та або ухваленні нової обласної стратегії, стратегія Солотвинської територіальної громади може бути переглянута до актуальних пріоритетів розвитку регіону.

Вплив цілей Стратегії на компоненти навколишнього природного середовища

Фактор впливу	Компоненти, що зазнають впливу							
	Людина і здоров'я	Біорізноманіття і ПЗФ	Земельні ресурси	Ґрунти	Поверхневі та підземні води	Клімат і атмосферне повітря	Образ ландшафту	Культурна Спадщина
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1. Сталий місцевий економічний розвиток громади								
1.1. Розвиток підприємництва, малого та середнього бізнесу	+	0	+	+	+	+	+	+
1.2. Покращення умов для залучення інвестицій	+	+	0	0	+	+	+	+
1.3. Розвиток туризму.	+	+	0	0	+	+	+	+
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2. Розвинута інфраструктура								
2.1. Покращення якості муніципальних послуг та базової інфраструктури	+	-	0	-	0	-	+	0
2.2. Покращення управління Просторовим розвитком.	+	0	+	+	+	+	+	0
Комфортне та безпечне життя у громаді								
3.1. Підвищення якості освіти	+	0	0	0	0	0	0	+

3.2. Підвищення якості медичних послуг та покращення громадського здоров'я	+	0	0	0	0	0	0	0
3.3. Розвиток культури, дозвілля та спорту	+	0	0	0	0	0	0	0
3.4. Посилення якості та участі громадян у процесах прийняття рішень.	+	0	0	0	0	0	0	0
3.5. Формування безпечного середовища проживання я	+	0	0	0	0	0	0	0
3.6. Підвищення рівня екологічної безпеки	+	+	+	+	+	+	+	+

Оцінка представлена у трьох категоріях:

(-) негативний вплив

(0) нейтральний вплив

(+) позитивний

Таким чином, реалізація Стратегії розвитку Солотвинської територіальної громади на період до 2030 року не має супроводжуватися негативним впливом на навколишнє природне середовище. Водночас реалізація багатьох оперативних цілей Стратегії має сприяти позитивному впливу на навколишнє середовище в територіальній громаді.

1.5. Забезпечення доступу та врахування думки громадськості під час розробки Стратегії та проведення СЕО

Підготовка стратегії відбувалася у відповідності принципу RBM-підходу (управління, орієнтоване на результат, Results-Based Management). Цей принцип окреслений у методичних рекомендаціях щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад запропонованих Міністерством розвитку громад та територій України затвердженим від 21 грудня 2022 року № 265.

Робота з стратегічного планування розвитку Солотвинської територіальної громади розпочалася із проведення соціально-економічного аналізу даних та визначення поточного стану соціально економічного стану громади, що включало:

- дослідження соціально-економічних окремих показників стану якості послуг зокрема, освіти, медицини, культури, якості інфраструктури, доступності та економічних даних всіх населених пунктів, що увійшли до складу громади;
- оцінка громадської думки місцевих жителів, щодо поточних проблем та оцінки перспектив, що було здійснено в рамках окремого моніторингового дослідження громадської думки мешканців та бізнесу Солотвинської територіальної громади. Участь громадськості – один з ключових принципів СЕО. Обговорювання питань громадськості та інших зацікавлених сторін у СЕО – гарантія запобігання можливостям прийняття органами влади таких стратегічних рішень, які можуть обмежити екологічні права та інтереси громадян.

Громадське обговорення та ухвалення Стратегії

Розробивши Стратегію включно з Планом її реалізації, Робоча група ініціює проведення громадських слухань (або використовуються інші форми громадського обговорення). Після проведення громадського обговорення, допрацьована Стратегія подається на розгляд і ухвалення сільською радою в якості політики розвитку громади.

Моніторинг та впровадження

Для забезпечення належного рівня відповідальності за реалізацію Стратегії створюється система моніторингу її впровадження. Така система має включати Орган з моніторингу, Документ (Положення) про систему моніторингу виконання Стратегії. В цілому Стратегія – основа для її впровадження через проекти місцевого розвитку, що впливають з операційних цілей Стратегії, а також базис ухвалення управлінських та бюджетних рішень у сфері розвитку громади.

1.6. Характеристика та історичне формування регіону

Солотвин належить до найдавніших селищ Прикарпаття. Перша назва поселення —Краснопіль — згадується в Галицько-Волинському літописі XII століття. За добу Галицько-Волинського князівства на теренах земель громади вже існувало кілька поселень. Згідно з літописами, землі між Золотою Бистрицею (тепер Солотвинською) і Карпатами у 12 столітті належали боярину Костянтинові Доброславичу. Його резиденція з дерев'яним замком розміщувалась у Краснополлі (пізніше Солотвин). У 13 столітті після землетрусу на Карпатському підгір'ї почався великий паводок і Краснопіль змило водою. Документи 15 століття засвідчують появу в передгір'ї Горган поселень Бабче (1434), Яблунька (1497). Вірогідно, вони постали внаслідок колонізації цих теренів переселенцями з Польщі та Поділля. У 16 столітті на

заселення територій впливали татарські набіги. Рятуючись від ординських загонів, населення рівних регіонів тікало до Карпат, де гори й ліси служили надійним сховищем. Коли небезпека минала, деякі з переселенців поверталися додому, але були й такі, що залишалися тут. Так виникла Манява, Маркова (1534), Пороги (1596).

Близько 1611 року міщанин Йов Княгиницький - вихованець Афонського монастиря, заснував у гірській місцевості православну обитель – Манявський Скит, який став місцем паломництва християн і відіграв важливу роль у заселенні краю. Згідно з легендою, монастир завжди потопає у величому дрімучому пралісі, який ретельно оберігався монахами. Деревина по висоті перевищувала навіть фортифікаційні споруди та церкву монастиря. Було заборонено використовувати ростучі рослини на паливо в окрузі близько 6-8 кілометрів від монастиря. Багато разів ліс страждав від погромів і пожеж в зв'язку із нападом завойовників. Особливо він був знищений турецькими грабіжниками та кримською ордою.

У найбільшому поселенні Краснополлі шляхта споруджує замок. У 1634 році Краснопілля отримує статус міста. У 1640 році власники змінюють назву на Солотвин. Завдяки господарській діяльності власників Солотвини та навколишніх сіл виникають ремісничі поселення соледобувників (Солотвин, Маркова, Бабче), селітроварів (Гута). Окрім того у цей час з'являються села Кричка (1605), Кривець (1610), Раковець (1636), Богрівка (1670). Значний вплив на формування населення цих сіл мали татарські нашествия, що не припинялися вздовж цілого століття.

У 16 столітті на заселення територій впливали татарські набіги. Рятуючись від ординських загонів, населення рівних регіонів тікало до Карпат, де гори й ліси служили надійним сховищем. Коли небезпека минала, деякі з переселенців поверталися додому, але були й такі, що залишалися тут. Так виникла Манява, Маркова (1534), Пороги (1596).

Після переходу Галичини під владу Польщі колишні бояри Солотвинщини стали власністю польського короля. Упродовж 15-18 століть ними управляли галицькі старости Телефуси, а згодом – Потоцькі. Потоцькі вклали чимало коштів у фінансування розробки соляних родовищ у Маркові, Солотвині.

У 17 столітті створено Солотвинське староство. Найдіяльнішим його управителем були Ян-Станіслав Яблоновський (згадується у літописах 1630-их роках) та генеральний прокурор Речі Посполитої Павло Беное. (згадується у літописах 1730-х роках). Вони започаткували на теренах всієї Богородчанщини виробництво поташу та долучилися до розвитку торгівлі. Активізувати піднесення рівня сільського господарства своїми заходами намагався староста Рафаїл Скарбек, котрий домогся надання Солотвині у 1756 році Магдебурського права. Усі старости були поляками, вони в першу чергу дбали про інтереси

співвітчизників-колоністів. Для їхніх потреб у 1677 році в Солотвині було побудовано дерев'яний римо-католицький костел.

З ініціативи королівських управителів у 16-17 століттях укріплено замки Солотвини: центральну частину обнесено мурами, побудовано вежі, перед валами влаштовано рavelіни. Солотвинська твердиня у 17 столітті мала стіни заввишки до 10 м і була оточена ровом з водою. Починає працювати соляна баня в Маркові. Спершу сіль постачали в навколишні села, згодом монахи Манявського скиту возили її на Московщину, а купці – на східну Україну.

Про колись міцні фортифікаційні споруди в Солотвині тепер нагадують лише вали та руїни мурів. Завершилось залюднення теперішньої Солотвинської громади у 18 столітті внаслідок «роїння» густонаселених сіл. На початок 19 століття австрійський уряд викупив залишки Солотвинського замку і перебудував його під солеварню. Остаточо твердиня була зруйнована угорцями в 1849 році. Покійний краєзнавець О. Феданко свого часу намагався встановити на її місці пам'ятний знак, однак за радянської влади зробити це йому не вдалося.

Солотвин у 19 столітті залишався урядовою власністю. Після монополізації солеварної промисловості на Галичині (1856 р) більшість солеварень закрили. Селяни ще тривалий час набирали там ропу для господарських потреб, хоч місцеві адміністрації забороняли це робити, караючи штрафами. На початку цього ж століття в Солотвині працювали дві парові й один водяний тартаки, дистилярня нафти, свічок.

У 60-х роках 19 століття населення Галичини у віденській Державній раді представляв парох с. Бабчого, поет і культурний громадський діяч – Антін Могильницький. У 1861 році він проголосив у парламенті блискучу промову на захист української мови та культури.

20 століття принесло на Західну Україну нові соціальні та політична віяння. В ході війни територія стала ареною бойових дій між австрійськими й російськими військами. У 1916 році під час бруссилового прориву лінія фронту проходила через село Богрівка. У Богрівці про далекі події I світової війни нагадують 9 дотів, збудованих у 1917 році австрійськими солдатами, які збереглися і до сьогоднішніх часів. Завдяки цим укріпленням, воякам вдалося стримувати наступ російської армії генерала Бруссилова. А вже 17 січня 1940 року було утворено Солотвинський район довжиною 50 км та шириною 30 км. В його склад входило 17 сільських громад.

До кінця 1944 року в Солотвині почали працювати лісопильний завод, промкомбінат, особлива увага приділялась реконструкції цегельного заводу. У післявоєнний час селище Солотвин 15 років було райцентром. Основна частина району - це рільщина, збіжева управа; в горах населення займалося скотарством та працювало на лісових роботах. Зубожіле населення ходило на "вижен", тобто на ціле літо й осінь їздило на сільські роботи, жнива на Поділля. Солотвинщина

знана також підземними багатствами, поклади земного воску виявленого у Дзвинячі і Старуні, нафтові - у Росільні, Кричці, Маняві - аж до Битькова. Селище Солотвин - мало біля 3200 мешканців. Міщани були переважно рільниками, декілька ремісників та купців.

У 1959 р., на базі колишньої Дзвиняцької озокеритової шахти, Росільнянського, Солотвинського, Порогівського та Гутянського лісництва створили Солотвинський лісокомбінат, з 1960 р. Солотвинський лісокомбінат Івано-Франківського тресту "Прикарпатліс". Впродовж кількох років тут були збудовані меблевий, бондарний, фанерний цехи, цех ширвжитку, механічна майстерня та допоміжні господарства в селах Молодькові, Росільні, Яблуньці (всього їх налічувалося 16, де було задіяно більше 3,5 тис. чол.).

У зв'язку з наявністю покладів нафти і родовищ газу на Прикарпатті, і зокрема, в районі Солотвина, з 2 січня 1963 року організовано нафторозвідку для вивчення і доповнення геологічних карт краю. Ці роботи здійснювали Калуська і Солотвинська контори розвідувального буріння. В 1969 р. на базі Солотвинської контори буріння засновано Івано-Франківське УБР, яке з 1978 р. перейшло на вахтово-експедиційний метод організації праці.

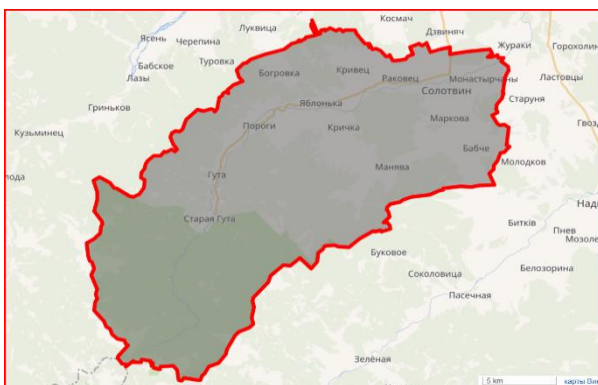
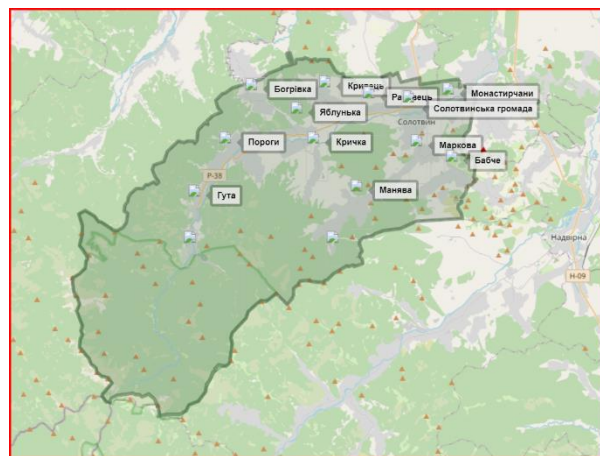
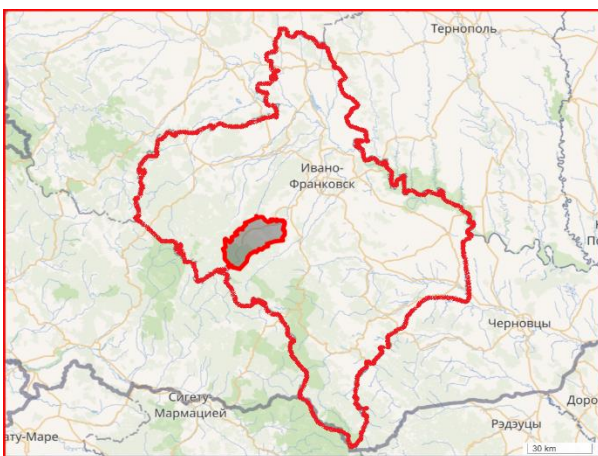
Згідно Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», відповідно до Конституції України та відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 червня 2020 року № 714-р, «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Івано-Франківської області»

17 липня 2020 року Солотвин входить до Івано-Франківського району.

В жовтні 2020 року було утворено Солотвинську територіальну громаду, в яку входять 14 сіл.

Фізико-географічне розташування Солотвинської громади

В Солотвинську територіальну громаду входять 14 гірських населених пунктів, в центрі якого селище Солотвин – адміністративний центр Солотвинської територіальної громади, що розташований на березі річки Бистриця Солотвинська в передгір'ї Горганів. У складі громади: смт. Солотвин, с. Бабче, с. Богрівка, с. Гута, с. Стара Гута, с. Кривець, с. Кричка, с. Манява, с. Бойки, с. Маркова, с. Монастирчани, с. Пороги, с. Раковець, с. Яблунька.

Площа громади: 377,6 км².
 Чисельність населення: 26996 осіб.
 Згідно адміністративно територіального поділу Солотвинська селищна рада входить до Івано-Франківського району Івано-Франківської області. Солотвинська селищна рада межує з Дзвиняцькою ТГ, Богородчанською селищною громадою, Надвірнянською

міською громадою.

Відстань:

- 40 км до м. Івано-Франківськ
- 145 км до м. Львів
- 22 км до найближчої залізничної станції в м. Надвірна
- 257-км до українсько- польського кордону

Адміністративний центр громади - селище Солотвин, розташований на відстані 40 км. до обласного центру м. Івано-Франківськ. Найближче місто Надвірна, що знаходиться за 22 км від селища. Загальна протяжність доріг державного значення по населених пунктах громади становить 19,3 км. Через ряд населених пунктів громади проходять дороги загального користування обласного та районного значення.

Через територію Солотвинської громади проходить автошлях державного значення – «Р-38 Богородчани-Гута», що веде до державної «Резиденції Синьогора».

Дорога обласного значення - «О090103 Росільна-Надвірна» проходить через населені пункти: Раковець, Солотвин, Маркова, Бабче. Загальною протяжністю 14 км.

Дороги районного значення (загальною протяжністю 25 км):

- C090107 Кричка-Росільна
- C090106 Маркова-Манява
- C090105 Іваніківка-Монастирчани
- C090125 Гута-Стара Гута

Населені пункти громади забезпечені автобусним сполученням та багаторазовим автобусним сполученням з обласним центром, окремими районними центрами. Територія громади має розвинутий зв'язок та телекомунікації.

Територію Солотвинської громади обслуговує 2 державні пожежнорятувальні пости та 2 місцеві пожежні команди (в с. Яблунька та в с. Маркова), які забезпечують пожежну безпеку громади, вчасно реагують на пожежі та надзвичайні ситуації.

У 2023 на території громади запрацювали одразу три поліцейські станції – у селищі міського типу Солотвин, а також в селах Гута та Маркова.

Інформації щодо населених пунктів, яким надано статус гірських

Івано-Франківський район Солотвинська територіальна громада	Загальна площа території населених пунктів, яким надано статус гірських, кв.км	В тому числі в межах населених пунктів, яким надано статус гірських, кв.км
смт. Солотвин	18,950	7,344
с. Бабче	17,429	7,9761
с. Богрівка	9,968	3,963
с. Гута	153,236	3,4286
с. Стара Гута		10,2899
с. Кривець	14,884	4,114
с. Кричка	26,5246	5,708
с. Манява	43,62	14,55
с. Бойки		0,356
с. Маркова	14,10	8,843
с. Монастирчани	11,857	3,967
с. Пороги	40,866	11,110
с. Раковець	8,10	5,6188
с. Яблунька	17,3954	7,335
Всього по громаді:	376,93	94,6034

Аналіз демографічної ситуації в громаді

Чисельність наявного населення в Івано-Франківській області станом на 01.01.2022 року становила 1351,81 тис. осіб. Чисельність мешканців Солотвинської громади за статистичними даними:

Назва населеного пункту	Кількість мешканців, (осіб)	Площа (кв. км)
смт. Солотвин	3689	7,344
с. Гута	1210	13,7185
с. Пороги	3216	11,1100
с. Яблунька	2040	7,3350
с. Кричка	1697	5,7080
с. Богрівка	880	3,9630
с. Кривець	1910	4,1140
с. Раковець	2038	5,6188
с. Манява	3412	14,9060
с. Маркова	2916	8,8430
с. Бабче	2501	7,9761
с. Монастирчани	1487	3,9670
Усього	26996	94,6034

Чисельність мешканців в розрізі населених пунктів

Населений пункт	2001	2021	2022
смт. Солотвин	3950	3645	3689
с. Гута	1064	1144	1210
с. Пороги	3126	3319	3216
с. Яблунька	1906	1988	2040
с. Кричка	1795	1677	1697
с. Богрівка	860	857	880
с. Кривець	1817	1939	1910
с. Раковець	1934	2032	2038
с. Манява	3538	3213	3412
с. Маркова	3010	2888	2916
с. Бабче	2484	2437	2501
с. Монастирчани	1548	1448	1487
Громада загалом	27032	26587	26 996

Розподіл населення за віком

Назва населеного пункту	Кіл-сть населення	Пенсіонери	Багатодітні сім'ї	Малозабезпечені сім'ї	Народилося	Померло	Прибуло	Вибуло
сmt. Солотвин	3645	1106	38	105	25	54	107	64
с. Гута	1144	246	30	48	13	12	17	-
с. Пороги	3319	720	25	29	52	35	27	20
с. Яблунька	1988	459	57	93	29	20	36	41
с. Кричка	1677	510	16	11	11	27	10	18
с. Богрівка	857	146	18	28	10	10	9	9
с. Кривець	1939	300	28	50	22	22	-	-
с. Раковець	2032	501	34	115				
с. Манява	3213	1134	24	51	28	34	46	32
с. Маркова	2888	532	21	74	27	46	14	32
с. Бабче	2437	634	26	91	19	32	32	26
с.Монастирчани	1448	262	23	27	23	23	11	24

Структура населення

Назва округу	Дітей дошкільного віку	Дітей шкільного віку	Громадян пенсійного віку	Працездатне населення	Усього по громаді
Солотвинський адміністративний центр	140	486	1289	1774	3689
Гутівський старостинський округ	108	190	234	912	1210
Порогівський старостинський округ	277	547	824	1568	3216
Яблунський старостинський округ	126	335	548	1031	2040
Кричівський старостинський округ	102	142	470	983	1697
Богрівський старостинський округ	55	101	187	537	880
Кривецький старостинський округ	140	224	473	1073	1910
Раковецький старостинський округ	113	229	582	1114	2038
Манявський старостинський округ	151	383	898	1980	3412

округ					
Марківський старостинський округ	217	337	855	1507	2916
Бабченський старостинський округ	116	261	750	1374	2501
Монастирчанський старостинський округ	95	138	455	799	1487
Усього:	1640	3373	7565	14418	26996

Природний та міграційний рух населення

	2020	2021
Народжені	259	222
Померлі	315	319
Природний приріст	- 56	-97
Прибулі	309	204
Вибулі	266	142
Сальдо міграції	43	62

*1 За інформацією Головного управління статистики в Івано-Франківській області дані попередні та можуть бути уточнені з урахуванням надходження нових даних від респондентів. Інформація щодо чисельності населення з урахуванням даних міжрегіонального обміну адміністративними даними щодо природного та міграційного рухів, починаючи з лютого 2022 року, є неповною і до момента отримання й обробки органами державної статистики у всіх регіонах адміністративних даних у повному обсязі не підлягає оприлюдненню.

Аналіз стану медицини Солотвинської громади

Медичну допомогу мешканцям громади надає КНП «Солотвинська лікарня» до складу якої входять 2 заклади первинної медичної допомоги та 6 відділів, з кількістю 95 ліжокмісць.

Забезпечення якісної кваліфікованої медичної допомоги всіх верств населення – основне завдання закладів охорони здоров'я громади, навіть в умовах воєнного стану в Україні. На забезпечення функціонування закладів охорони здоров'я у 2022 року з бюджету Солотвинської селищної територіальної громади надійшло 7,05 млн грн. Для покращення фінансування закладами охорони здоров'я міста залучено коштів в сумі 0,9 млн грн, з них на медикаменти та товари медичного призначення витрачено 0,2 млн грн. У 2022 році на придбання обладнання і предметів довгострокового користування для КНП «Солотвинська лікарня» з місцевого бюджету передбачено 0,32 млн грн. Станом на 31 грудня 2022 року проведені видатки в сумі 0,284 млн. грн. Також, на проведення капітальних ремонтів та реконструкцій приміщень КНП «Солотвинська лікарня» у 2022 році з місцевого бюджету передбачено 1,8 млн. грн. Станом на 31 грудня 2022 року видатки проведені в сумі 1,8 млн грн.

В зв'язку з російським вторгненням та вимушеним переміщенням громадян України збільшилося навантаження на заклади охорони здоров'я територіальної громади. В Солотвинській територіальній громаді зареєстровано 2 заклади охорони здоров'я – це стаціонарний корпус та паліативне відділення КНП «Солотвинська лікарня», що забезпечують надання цілодобової стаціонарної медичної допомоги, як дорослому та дитячому населенню, так і вагітним жінкам та породіллям. Попри воєнні дії КНП «Солотвинська лікарня» у 2022 року продовжували функціонувати у штатному режимі та при необхідності готова перейти до надання медичної допомоги населенню у період надзвичайного стану.

Зважаючи на можливість вільного вибору лікаря та лікувального закладу для отримання медичних послуг пацієнтом, що обумовлено трансформацією галузі охорони здоров'я, в закладах охорони здоров'я територіальної громади, що надають первинну медичну допомогу понад 2979 тисяч осіб обрали для себе лікаря та заключили медичну декларацію станом на 31.12.2022. За 2022 рік кількість відвідувань до лікарів у заклади охорони здоров'я не змінилося (показник становить 270 відвідувань за зміну у звітному періоді поточного року проти 270 за аналогічний період минулого року) відповідно і збільшився показник відвідувань до лікарів у заклади охорони здоров'я в розрахунку на 10 тис. населення (14951,4 у 2022 році проти 10540,3 у 2021 року). Враховуючи трансформацію галузі охорони здоров'я, зміни законодавчих актів, що регламентують надання медичної допомоги населенню, карантинні заходи, пов'язані з COVID-19, та міграцію населення, зокрема відтік постійного населення, у період воєнного стану, призвели до різкого зниження показника відвідувань населення лікарями на дому: показник відвідувань на дому на 1 тис. населення становить 51,8 у 2022 року проти 12,0 у 2021 року. В цілому загальна кількість відвідувань на 1 жителя у звітному періоді поточного року складає 1,4 проти 1,0 за аналогічний період минулому році. Невисокий рівень відвідувань протягом останніх двох років в заклади охорони здоров'я зумовлений карантинними заходами по боротьбі з коронавірусною інфекцією та воєнним станом у поточному році. Заходи з надання медичної допомоги у період воєнного стану, що впроваджені в закладах охорони здоров'я та карантинні заходи по боротьбі з COVID-19 впливають на показники діяльності медичного закладу громади на усіх рівнях надання медичної допомоги.

№ п/п	Назва закладу	Населений пункт	Кількість населення, що обслуговують	Кількість медичного персоналу
1	АЗПСМ смт. Солотвин	Солотвин	138	5
2	АЗПСМ с. Маркова	Маркова	856	4

КНП «Солотвинська лікарня»

№ п/п	Назва закладу/ відділення	Кількість працівників	Кількість ліжка/місце	Завантаженість
1	Хірургічний відділ	18	20	243,2 (за 10 місяців)
2	Терапевтичний відділ	15	30	129,6 (за 10 місяців)
3	Дитячий відділ	13	15	137,1 (за 10 місяців)
4	Пологовий відділ	17	10	52,5 (за 10 місяців)
5	Паліативне відділення	13	15	80,6 (за 6 місяців)
6	Поліклінічне відділення	47	-	250 відвідувань в добу

Фельдшерські пункти знаходяться в селах: Бабче, Раковець, Кривець, та с. Кричка; пункти здоров'я: с. Гута, Стара Гута, та с. Богрівка.

2. Характеристику поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Івано-Франківська область розташована в географічному центрі Європи, на південному заході України, на стику двох великих природно-географічних підрозділів – Східноєвропейської рівнини та Східних Карпат. Стан навколишнього середовища доцільно розглянути в розрізі компонентів довкілля: клімат, атмосферне повітря, вода, ґрунт, біорізноманіття та природно-заповідний фонд.

Кліматичні умови

Область розміщується в трьох різних за своєю природою ландшафтних зонах. Найнижча зона простягається з півночі до південного-сходу. Північну частину займає Придністровське Поділля, або Лівобережне Придністров'я і є частиною природної області Поділля. Південно-східна частина займає Придністровське Покуття.

Територію Прикарпаття (в межах області) можна поділити на два різних передгірних райони, які відрізняються один від одного цілим рядом ознак: Івано-Франківське Прикарпаття та Покутське Прикарпаття. Івано-Франківське Прикарпаття – це розчленована височина, яка розташована між північними скибовими хребтами Горган і охоплює басейни Бистриць Надвірнянської та Солотвинської, Лукви, Лімниці, Сівки і частково Свічі. Покутське Прикарпаття розташоване на південному сході області між долиною Прута на півночі і

північному заході та північним схилом Покутських Карпат на півдні. На південному сході границя проходить по широкій долині нижньої течії Черемошу.

Географічне розташування та кліматичні особливості території Івано-Франківська область розміщена на заході України, недалеко від географічного центру Європи. Її територія лежить у середніх широтах, помірному кліматичному поясі. Клімат має перехідний характер – від теплого вологого західноєвропейського до континентального східно-європейського з характерною вертикальною біокліматичною поясністю.

Кліматичні умови області відрізняються значною різноманітністю, що обумовлено не тільки складністю її рельєфу (гори, рівнини, річкові долини, пересічені ярами і балками, підвищеності), але і наявністю тут великих лісових масивів.

Важливим кліматоутворюючим фактором на території області є рельєф. Гори впливають на температурний режим, на збільшення опадів, вологості, хмарності тощо. Ліс, який займає близько третини території області також значно впливає на характер клімату. Він пом'якшує температурний режим, підвищує вологість повітря, ґрунту, уповільнює танення снігу, зменшує швидкість вітру.

Значний вплив на формування клімату має атмосфера циркуляція. У більшості днів на території області з помірних і північних широт Атлантичного океану надходить морське полярне і континентально-полярне повітря. Зимою морське полярне повітря має вищу температуру, тому його насування обумовлює в області потепління, відлигу, хмарну погоду, тумани. Літом морське полярне повітря холодніше. Його вторгнення приносить похолодання, дощі, грози. Континентальне полярне повітря приносить літом жарку погоду, зимою – безхмарну, морозну. В цілому область відноситься до типового континентального клімату, який пом'якшують вологі повітряні маси Атлантичного океану і Карпат. В 2022 році середня річна температура повітря по області склала +9,30С на 0,90 вище норми, у високогір'ї +3,9 0С в межах норми. На схилах Карпат сніг лежить понад 5 місяців на рік. Тривалість залягання стійкого снігового покриву складає 100-110 днів. Річна кількість опадів коливалася від 645,2 мм на рівнині до 1890,8 мм у високогір'ї.

У фізико-географічному плані територія Солотвинської громади неоднорідна і поділяється на три ландшафтні зони: рівнинна, передгірська та гірська. Її найвища точка - гора Велика Сивуля, що має висоту 1836 м.

Клімат громади — помірно-континентальний, вологий з прохолодним літом та м'якою зимою. Середня температура липня у рівнинній частині +18°С, у гірській — від +12 до +16 °С, середньо січнева відповідно -4 ... -6 °С. У горах клімат холодніший. Опадів випадає: у Передкарпатті – 600-800 мм на рік, у

горах – 1400 мм. Улітку часто випадають великі дощі, що спричиняють катастрофічні повені.

Атмосферне повітря

Як зазначається в Законі України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», забруднення атмосферного повітря є однією з найгостріших екологічних проблем. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, забруднення повітря є одним з основних факторів ризику для здоров'я, пов'язаних з навколишнім середовищем. Чим нижче рівні забруднення повітря, тим менше серцево-судинних і респіраторних захворювань як в тривалій, так і в короткостроковій перспективі.

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря за даними Головного управління статистики в Івано-Франківській області у 2022 році викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел становили 152,3 тис. т, які в порівнянні з попереднім роком зменшилися на 11,6%. Значний вклад у забруднення атмосферного повітря вносить діоксид вуглецю якого надійшло 10,1 млн. т. (на 15,8% менше порівняно з 2021 роком) – основного парникового газу, який впливає на зміну клімату.

*Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря тис. т**

Роки	Викиди в атмосферне повітря			Щільність викидів у розрахунку на 1 кв. км,т	Обсяги викидів розрахунку на 1 особу, кг
	Всього	Стаціонарними джерелами	Пересувними джерелами		
2018	221,4	221,4	-	15,9	161,0
2019	205,02	205,02	-	14,7	149,6
2020	178,1	140,4	37,7	-	-
2021	210,3	172,4	37,9	-	-
2022	152,3	152,3	- **	-	-

* За даними Головного управління статистики в Івано-Франківській області

** Дані щодо викидів забруднювальних речовин від пересувних джерел за 2022 рік знаходяться в стадії обробки.

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря

За даними Головного управління статистики в Івано-Франківській області у структурі викидів забруднюючих речовин в 2022 році переважали діоксид та інші сполуки сірки – 104884,9 тонн речовини, зокрема найвищий показник становив в Івано-Франківському районі – 103487,9 тонн, найменший обсяг викидів в області встановлено по оксиду вуглецю – 2880,8 тонни.

Розподіл обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами у 2022 році за окремими речовинами.

Динаміка викидів окремих забруднюючих речовин в атмосферне

повітря стаціонарними джерелами забруднення за районами у 2022 році*

	Обсяги викидів забруднюючих речовин усього	У тому числі						Крім того, викиди діоксиду вуглецю (тис. т)
		Діоксиду та інших сполук сірки	Сполуки азоту	Метану	Оксиду вуглецю	Речовин у вигляді суспендованих твердих частинок	Неметалових летких органічних сполук	
Область	152259,2	104884,9	12817,8	6381,5	2880,8	20537,3	4626,2	10044,8
Верховинський	6,1	2,1	0,9	-	3,1	0,0	-	-
Івано-Франківський	139244,4	103487,9	11151,0	2220,9	1413,5	19429,3	1477,1	9559,7
Калуський	8688,0	1360,2	1099,0	2028,1	1062,9	962,4	2112,0	410,0
Коломийський	322,3	5,4	66,9	32,6	134,0	67,4	15,3	11,8
Косівський	214,8	0,0	34,4	136,6	22,4	0,0	21,4	5,1
Надвірнянський	3783,6	29,3	465,6	1963,3	244,9	78,2	1000,4	58,2

* За даними Головного управління статистики в Івано-Франківській області інформація попередня та може бути уточнена після оприлюднення на державному рівні.

На території громади відсутні підприємства, які відіграють домінуючу роль в забрудненні атмосферного повітря. Проте масове використання як у приватних домогосподарствах, так і в установах, організаціях та підприємствах громади таких видів палива, як дрова, торф, вугілля підвищують рівень забруднення атмосферного повітря особливо в опалювальні сезони.

Протягом 2022 року систематичні спостереження за вмістом шкідливих речовин в атмосферному повітрі міста Івано-Франківська проводилися на одному стаціонарному посту (ПСЗ) з періодичністю відбору чотири рази на добу шість днів на тиждень. Відбір і аналіз проб атмосферного повітря на вміст забруднюючих речовин проводився згідно РД 52.04.186-89. Визначалося 5 забруднюючих домішок, з них основні – пил (завислі речовини), діоксид сірки, оксид вуглецю та діоксид азоту. До специфічних домішок відноситься оксид азоту.

У 2022 році перевищення максимально-разових ГДК не спостерігалось. У всіх місяцях 2022 року крім лютого та вересня зафіксовано перевищення по середньодобових ГДК діоксиду азоту.

Стан радіаційного забруднення атмосферного повітря

Радіаційний фон на території Івано-Франківської області у 2022 році вимірювався Івано-Франківським обласним центром гідрометеорології на п'яти метеостанціях: Івано-Франківськ, Долина, Коломия, Яремче та Пожижевська. Загальні показники радіоактивного забруднення атмосферного повітря на території області за 2022 рік не перевищують рівень природного гамма-фону, в порівнянні з попереднім роком ці величини суттєво не змінилися.

Транскордонне забруднення атмосферного повітря

В значній мірі на стан атмосферного повітря впливають транскордонні перенесення шкідливих речовин з країн центральної Європи, однак, відсутність мереж постів контролю не дає можливості реально оцінити величину впливу транскордонних забруднень на загальний стан атмосферного повітря області.

Водні ресурси

Гідрографічна мережа області представлена притоками району басейну річки Дністер та суббасейну річки Прут. Сітка правих та лівих приток р. Дністер, в зв'язку з особливостями рельєфу і клімату розвинена нерівномірно. Найбільш розвинена сітка правих приток, які формуються в Карпатах. До них належать ріки: Свіча, Лімниця, Луква, Сівка, Бистриця. Ці річки мають досить розвинену систему, особливо в гірській частині. На Карпатські притоки припадає близько 70% водозбірної площі Дністра.

На території області нараховується 42 природних водойми – озер, загальною площею – 98,7876 га, які утворилися в старицях річок та в древньольодовикових формах рельєфу Чорногірського хребта Карпат, а також карстовими озерами незначного розміру в Коломийському районі. Згідно проведеної інвентаризації в області нараховується 1227 ставків загальною площею 2635,2859 га і об'ємом 41,41 млн. м³, в т.ч. 498 ставків знаходяться в оренді юридичних і фізичних осіб, які використовуються переважно для риборозведення. Кількість ставків, переданих в оренду щорічно уточнюється. Розташовуються ставки в басейнах малих рік і в регулюванні стоку значної ролі не відіграють.

Головними водними артеріями громади є: річка Бистриця Солотвинська (в межах Богородчанського і Тисменицького районів Івано-Франківської області) та річка Манявка. Долина слабозвивиста, на перших 5 км є вузькою ущелиною з дном завширшки 3-15 м, з високими, майже прямовисними схилами. Від села Пороги долина V-подібна, завширшки 0,1-0,5 км, з дуже розчленованими крутими і дуже крутими схилами, нижче значно розширюється (1-3 км), стає трапецієподібна, з помірно крутими і пологими схилами заввишки 5-10 м; біля селища Солотвина досягає 2 км. У межах Бистрицької улоговини долина дуже широка, її лівий берег високий, крутий, порізаний ярами і численними невеликими долинами – лівими притоками річки. Схили переважно покриті лісом. Правий берег, навпаки, більш пологий і невисокий, майже суцільно розораний і заселений.

Заплава двостороння, що часто чергується по берегах, її ширина від 50 м до 1,7 км, переважно низька (0,5-1,3 м), суха, лугова, здебільшого розорана, місцями поросла лісом, вербовими і вільховими чагарниками, складена піщано-гальковими і гальково-каменистими ґрунтами.

- Бистриця Солотвинська бере початок з джерел при підніжжі гір Малої Сивулі і Бистрика, неподалік від урвища Пекло, в найвищій частині Горган, на висоті 1390 м. Довжина річки складає 84 км. На річці та її притоках розташовані

чисельні пороги та водоспади: Малий Кузьминець, Раковецький, Манявський, Під Комином, Під Комином верхній, інші.

-Річка Манявка – права притока Бистриці Солотвинської. Бере початок на південно-східних схилах хребта Чортка (1259 м) в урочищі Комарники. Тече переважно на північний схід понад горою Кічера (911,8 м), через села Маняву, Маркову та Монастирчани.

Радіаційний стан поверхневих вод

Порядком здійснення державного моніторингу вод, який затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 № 758 не передбачено проведення радіологічних досліджень масивів поверхневих вод.

Транскордонне забруднення поверхневих вод

В Івано-Франківській області не проводяться транскордонні дослідження забруднення поверхневих водних об'єктів.

Земельні ресурси та ґрунти

Земельний фонд області складається із земель, що мають різноманітне функціональне використання. Загальна площа земель станом на 01.01.2023 складає 1392,7 тис. га, із них сільськогосподарські угіддя – 630, 5 тис.га (45,3% від загальної площі території області), в тому числі:

- рілля – 397,2 тис. га (28,5% від загальної площі території області);
- перелоги – 6,8 тис. га (0,5% від загальної площі території області);
- багаторічні насадження – 16,3 тис. га (1,17% від загальної площі території області);
- сіножаті і пасовища – 210,2 тис. га (15,09% від загальної площі території області). Площа лісів та інших лісовкритих площ складає – 635,7 тис. га (45,6% від загальної площі території області).

Структура земельного фонду Солотвинської громади

Категорія земель	Площа, га	Відсотків до загальної площі
Землі сільськогосподарського призначення	9807,2	26%
Ліси та лісовкриті площі	14416,5129	38,2%
Забудовані землі	1059.3	2,8%
Землі під водою (водні ресурси)	298.45	0,80%
Землі рекреаційного призначення	10886.0	28,9%
Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення	126,5	0,33%
Відкриті заболочені землі (чагарники)	1225,55	3,25%
Всього		97,53%

Динаміка зміни в землях

	2018	2019	2020	2021	2022
Землі сільськогоспод. призначення	9810,3912	9810,3912	9810,3912	9810,3912	9810,3912
Ліси та лісовкриті площі	25345,7314	25345,7314	25345,7314	25345,7314	25345,7314
Забудовані землі, в т.ч:	1053,5396	1053,5396	1053,5396	1053,5396	1053,5396
Землі рекреаційного призначення	386,5767	386,5767	386,5767	386,5767	386,5767
Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення	137,4241	137,4241	137,4241	137,4241	137,4241
Землі під водою (водні ресурси)	298,4533	298,4533	298,4533	298,4533	298,4533
Відкриті заболочені землі	1127,4885	1127,4885	1127,4885	1127,4885	1127,4885
Інші землі	57,3960	57,3960	57,3960	57,3960	57,3960
Всього	37693,00	37693,00	37693,00	37693,00	37693,00

Категорія земель за призначенням

Категорія земель	Площа, га
Землі сільськогосподарського призначення в т.ч.	9810,3912
сільськогосподарські угіддя	9731,7627
під господарськими будівлями і дворами	63,0299
під господарськими шляхами і прогонами	15,5986
землі, які перебувають у стадії меліоративного будівництва та відновлення родючості	-
інші	_*
Ліси та інші лісовкриті площі в т.ч.	25345,7314
лісові землі	24382,9877
чагарники	962,7437
Забудовані землі в т.ч.	1053,5396
під житловою забудовою	449,474
землі промисловості	46,2501
землі під відкритими розробками, кар'єрами, шахтами та відповідними спорудами в т.ч.	-
відкриті розробки та кар'єри, шахти, які експлуатують	-
інші (під відпрацьовані розробки та кар'єри; закриті шахти; відвали; терикони, які не експлуатують)	-

землі, які використовуються у комерційних цілях	11,1689	
землі громадського призначення	63,1680	
землі змішаного використання	2,0	
землі, які використовуються для транспорту та зв'язку	91,174	
землі, які використовуються для технічної інфраструктури	3,7279	
землі, які використовуються для відпочинку та інші відкриті землі	386,5767	
Землі під водою (водні ресурси) в т.ч.	298,4533	
під ставками	12,6755	
природними водотоками (річками та ставками)	266,3377	
штучними водотоками (каналами, колекторами, канавами)	19,4401	
Відкриті заболочені землі та землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом	1127,4885	
Інші землі	57,3960	
Всього	37693,00	100%

Стан ґрунтів

За період з 2017 по 2022 роки Івано-Франківською філією ДУ «Держґрунтохорона» проведено обстеження сільськогосподарських угідь на площі 172,1 тис. га, що складає 27,3% від наявних в області. Найпоширеніші типи ґрунтів: дерново-підзолисті, буроземи опідзолені щебенюваті.

За результатами лабораторних досліджень, які проводяться на п'ятирічний звітний період, в області серед обстежених угідь 52,5 % кислих земель. Кислотність ґрунтів негативно позначається на їх родючості. Серед них 15,9 % припадає на дуже сильно - та сильнокислі, 14,3 % – середньокислі, 22,3 % – слабокислі ґрунти.

Характеристика ґрунтів за реакцією ґрунтового розчину* (2017-2022 рр.)

Характеристика ґрунтів за реакцією ґрунтового розчину* (2017-2022 рр.)								Середньо зважений показник, одиниць рН сол.
Площа ґрунтів за реакцією ґрунтового розчину, %								
дуже сильно та сильно кислі < 4,5	середньокислі 4,6-5,0	слабокислі 5,1-5,5	всього кислих < 4,6-5,5	близькі до нейтральних 5,6-6,0	Нейтральні 6,1-7,0	слаболужні 7,1-8,5	середньолужні 7,6-8,0	
15,9	14,3	22,3	52,5	25,1	22,5	0	0	5,4

*За даними Івано-Франківської філії ДУ «Держґрунтохорона»

Найбільше кислих угідь, серед обстежених, знаходиться у гірських районах Карпат, а саме: Верховинському – 100,0 %, Косівському – 96,6 %,

Калуському – 89,6 % та Надвірнянському – 79,2 %. Найменшу питому вагу серед обстежених сільськогосподарських земель займають кислі ґрунти у Івано-Франківському (25,5 %), та Коломийському (36,5 %) районах.

Не зважаючи на те, що середньозважений показник кислотності обстежених угідь становить 5,4 од. рН і порівняно з попереднім туром обстеження знизився на 0,1 одиниці, за рівнем градації залишився в розряді слабокислих ґрунтів. Тобто, кожен другий гектар обстежених угідь області кислий (50 %), в той час як до 2000 року кислі землі в структурі обстежених угідь становили тільки 30 %.

Результати агрохімічної паспортизації земель, які обстежували, свідчать про дуже низьку забезпеченість ґрунтів азотом, що легко гідролізується. Середньозважений показник вмісту легкогідролізного азоту в ґрунтах області є дуже низьким і становить 89 мг/кг ґрунту. Найнижча забезпеченість азотом, що легко гідролізується, спостерігається серед обстежених угідь Надвірнянського (72 мг/кг ґрунту) та Івано-Франківського (74-78 мг/кг ґрунту) районів. Тільки 1,6 % характеризуються середньою забезпеченістю лужногідролізним азотом.

Угіддя із високим вмістом цього елемента взагалі відсутні. Динаміка зміни вмісту рухомого фосфору безпосередньо пов'язана із кількістю застосування фосфорних добрив та виносу його з урожаєм сільськогосподарських культур.

Результати досліджень свідчать, що серед обстежених угідь переважають з середнім (28,0 %) та низьким (22,7 %) рівнями забезпеченості. Ґрунти з низьким вмістом сполук рухомого фосфору займають 20,5%, підвищеним – 13,8 %, високим – 15,0 %. Угіддя з дуже високою забезпеченістю серед обстежених взагалі відсутні.

Середньозважений показник вмісту рухомих сполук за методом Кірсанова в обстежених ґрунтах області складає 79 мг/кг ґрунту (84 мг/кг ґрунту в попередньому турі), що відповідає середньому рівневі забезпеченості. Аналіз в розрізі районів показує, що найкраще забезпечені рухомими формами фосфору сільськогосподарські угіддя Івано-Франківського (134 мг/кг ґрунту) та Коломийського районів (102-113 мг/кг ґрунту). Найнижчий вміст рухомих форм цього елемента у Верховинському та Калуському районах.

В обстежених землях області середньозважений вміст рухомих сполук калію за методом Кірсанова становить 140 мг/кг ґрунту, що відповідає підвищеному рівню забезпеченості та залишився на рівні попереднього туру. В розрізі районів найкраща забезпеченість цим елементом у Коломийському (142-182 мг/кг ґрунту), Калуському (178 мг/кг ґрунту) районах. Найнижчий вміст рухомих сполук калію у Верховинському районі. Тут переважають ґрунти із дуже низьким, низьким та середнім вмістом рухомих сполук калію.

Гумус є основним джерелом поживних речовин в ґрунті. Чим вищий вміст гумусу в ґрунті, тим більша його родючість, накопичення гумусу є основою

родючості ґрунту. Середньозважений показник вмісту гумусу по області за період з 2017 по 2022 роки становить 3,27 %, що відповідає підвищеному рівню забезпеченості. Порівняно з попереднім туром обстеження, цей показник знизився на 0,04%. Найвищий показник забезпеченості гумусом у Коломийському та Івано-Франківському районах. Найнижчий – у Косівському та Надвірнянському районах. Найважливішим ресурсом для забезпечення відтворення гумусу ґрунтів залишаються органічні добрива, рослинні рештки, побічна продукція, сидерати, тощо, внесення яких позитивно впливає на агрохімічні, фізичні та водно-повітряні властивості ґрунтів.

Отже, для збереження та підвищення родючості ґрунтів та їх охорони в області необхідно впроваджувати науково обґрунтовані системи і технології використання добрив, хімічних меліорантів на основі даних агрохімічної паспортизації земель сільськогосподарського призначення.

Надра

В області розвідані родовища нафти та газу, озокериту, кам'яної і калійної солей, сірки, сировини для будівельних матеріалів, а також є сприятливі умови для видобування мідноколчеданних та поліметалічних руд, наявні мінеральні води з бальнеологічними властивостями.

Сировинна база області складається з корисних копалин паливно-енергетичного напрямку (газ, нафта, конденсат, торф), сировина для виробництва будівельних матеріалів, підземні води та грязі, гірничо-хімічні корисні копалини (кам'яна, калійна та магнеєва солі, карбонатна сировина для вапнування кислих ґрунтів, карбонатна сировина для цукрової промисловості, сірка), гірничорудні корисні копалини.

У межах області відомо 43 родовища вуглеводнів, з яких промисловістю розробляються 32 родовища. До найголовніших родовищ нафти, внесених у реєстр Державного балансу запасів корисних копалин України, віднесені Долинське, Північно-Долинське, Струтинське, Битків-Бабченське.

Область повністю забезпечена розвіданими запасами солі кухонної, цементної сировини, вапняку для випалювання вапна, гіпсу, піщано-гравійних матеріалів, цегельно-черепичної та керамзитової сировини.

Мінеральні води представлені водами без специфічних компонентів, особливості яких визначаються основним іонним складом і загальною мінералізацією (від малої до міцної розсільної), а також водами – вуглекислими, бромистими, йодованими, з підвищеною температурою. Із родовищ мінеральних вод, що мають затверджені експлуатаційні запаси в області, наявні 14 родовищ.

На півночі області наявне родовище лікувальних грязей Черченське.

Державна політика та заходи щодо геологічного вивчення та раціонального використання надр

З метою здійснення реформи в галузі надрокористування у 2022 році прийнято ряд нормативно-правових актів:

- Закон України від 01.12.2022 № 2805-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства у сфері користування надрами» (стало можливим отримання спецдозволу за 60 днів і початок видобування через 5 місяців);
- постанова Кабінету Міністрів України від 26.07.2022 № 836 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо користування надрами» (пакет змін до 4-х актів Уряду, що передбачає підвищення ефективності аукціонів та скорочення строків їх проведення, уніфікацію визначення вартості геологічної інформації);
- постанова Кабінету Міністрів України від 27.09.2022 № 1056 «Про внесення зміни до пункту 4 Положення про Державну службу геології та надр України»;
- наказ Міндовкілля від 05.09.2022 № 341 «Про затвердження Змін до Положення про порядок організації та виконання дослідно-промислової розробки родовищ корисних копалин загальнодержавного значення», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 20 вересня 2022 року за № 1091/38427;
- наказ Міндовкілля від 05.09.2022 № 342 «Про затвердження Порядку функціонування електронного кабінету надрокористувача», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 21 жовтня 2022 року за № 1302/38638
- наказ Міндовкілля від 15.09.2022 № 366 «Про затвердження Методики визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами», зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 28 жовтня 2022 року за № 1337/38673;
- наказ Міндовкілля від 12.10.2022 № 422 «Про затвердження Змін до Порядку державної реєстрації робіт і досліджень, пов'язаних із геологічним вивченням надр», зареєстрований Міністерством юстиції України від 31 жовтня 2022 року за № 1342/38678;
- наказ Міндовкілля «Про затвердження Змін до Правил розробки нафтових і газових родовищ» від 15.09.2022 № 365, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 08 листопада 2022 року за № 1385/38721;
- наказ Міндовкілля від 19.09.2022 № 380 «Про затвердження Інструкції зі складання проектів та кошторисів на проведення геологорозвідувальних робіт», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 15 листопада 2022 року за № 1410/38746.

Управління відходами

За даними Головного управління статистики в Івано-Франківській області протягом 2022 року в області утворилось 650,021 тис. т відходів I-IV класів небезпеки, з них: 516,611 тис. т від економічної діяльності підприємств і організацій. Відходи I-III класу небезпеки склали 610,7 тонн.

До основних видів відходів I – IV класів небезпеки, що утилізовано в 2022 році відносяться: тваринні екскременти, сеча та гній – 369,241 тис. т; відходи рослинного походження – 41,257 тис. т; інші мінеральні відходи – 25,686 тис. т; відходи згоряння – 12,226 тис. тонн.

Основні показники утворення та поводження з відходами I–IV класів небезпеки*

Показники	2020	2021	2022 ¹
Утворено відходів	1729,8	790,396	650,021
Зібрано, отримано зі сторони	406,015	366,985	330,297
Утилізовано, оброблено (перероблено)	525,326	499,038	453,023
Підготовлено до утилізації	0,043	0,0472	0,0403
Спалено, у т.ч. з метою:	49,9	49,3	45,8
отримання енергії	48,4	48,6	45,2
теплової переробки відходів	0,157	0,717	0,565
Передано для утилізації	148,242	159,238	135,790
Передано для видалення	69,561	52,607	52,589
Експортовано	-	-	-
Видалено у спеціально відведені місця чи об'єкти	1164,3	253,205	146,536
у тому числі на спеціально обладнані звалища	248,263	250,765	145,365
Загальний обсяг відходів, накопичених протягом експлуатації, у спеціально відведених місцях чи об'єктах на кінець року	6744,23**	-	-

* За даними Головного управління статистики в області

** Дані наведено за місцем реєстрації суб'єктів господарської діяльності.

Інформація попередня та може бути уточнена після оприлюднення на державному рівні.

Інформація про кількість діючих місць видалення ТПВ				
№ п/п	Назва одиниці адміністративно-територіального устрою	Кількість	Площі під твердими побутовими відходами, га	Зміни площі (+/-) у відношенні до попереднього року
1	Верховинський район	-	-	-
2	Івано-Франківський район	6	35,545	-
3	Калуський район	5	22,4352	1,569
4	Коломийський район	3	23,7	-
5	Косівський район	-	-	-
6	Надвірнянський район	1	3,8	-
	Всього	15	87,3802	-

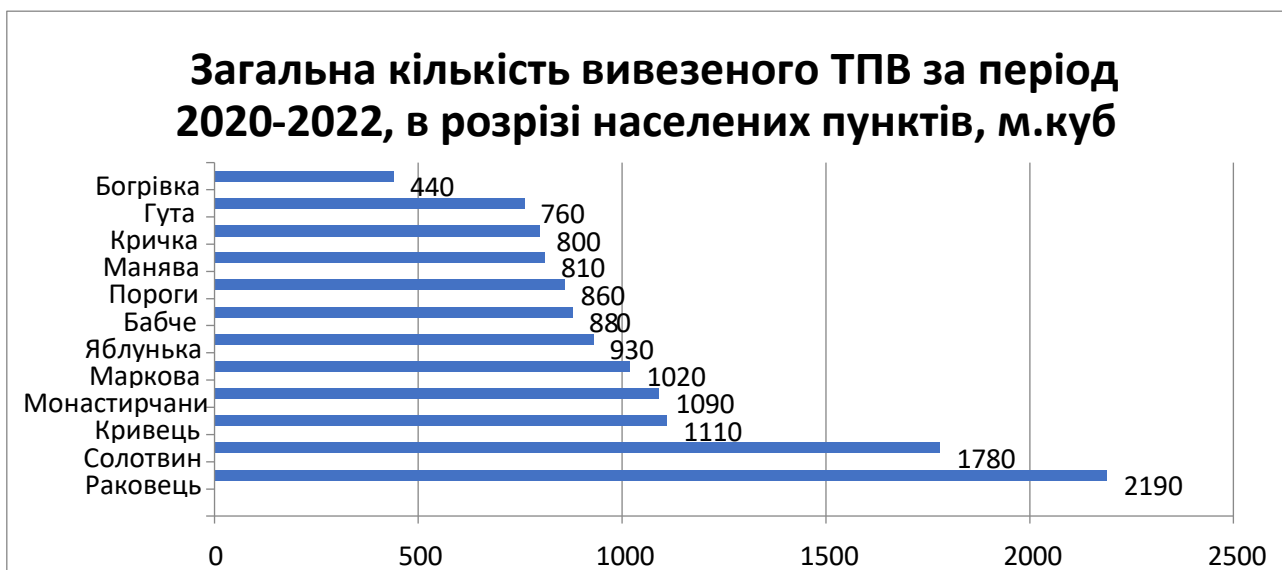
На території Солотвинської громади проблемним питанням є не налагоджена система сортування та переробки твердих побутових відходів,

відповідно всі тверді побутові відходи з громади потрапляють на полігон. За 2020-2022 роки КП «Солотвинське ЖКГ» вивезло близько вивезли 12670 м. куб. ТПВ на полігон, де таке сміття не підлягає подальшому використанню.

№	Населений пункт	Кількість машин 2020 р		Кількість машин 2021 р				Кількість машин 2022 р				Загальні кількість вивезеного ТПВ за період, в розрізі населених пунктів, м.куб
		Кількість (ЗІЛ)	м.куб	Кількість (ЗІЛ)	м.куб	Кількість (Mercedes)	м.куб	Кількість (ЗІЛ)	м.куб	Кількість (Mercedes)	м.куб	
1	Кривець	1	20	11	220	6	240			10,5	630	1110
2	Раковець	12	320	14	280	12	480			18,5	1110	2190
3	Солотвин	24	480	20	400	4	80	2	40	13	780	1780
4	Маркова	10	200	8	160	4	160	1	20	8	480	1020
5	Манява	2	40	7	140	3	60			9,5	570	810
6	Бабче	4	80	6	120	4	160	0,5	10	8,5	510	880
7	Монастирчани	7	140	9	180	5	200			9,5	570	1090
8	Кричка	2	40	3	60	5	220			8	480	800
9	Яблунька	10	190	4	80	6	240			7	420	930
10	Богрівка	4	80	2	40	2	80			4	240	440
11	Гута	4	80	5	100	4	160			7	420	760
12	Пороги	4	80	10	200	4	160	1	20	7	420	860
ВСЬОГО		84	1750	99	1980	59	2240	4,5	90	110,5	6630	12670

Згідно рішення виконавчого комітету Солотвинської селищної ради від 22 лютого 2023 року №28 «Про затвердження плати з вивезення ТПВ по населених пунктах громади» встановлено тарифи з вивезення ТПВ:

для населення	70,00 грн (з одного мешканця на рік)
населення	261,22 грн за 1 м.куб
підприємці	313,45 грн за 1 м.куб
бюджетні установи	287,44 грн за 1 м.куб

Транскордонні перевезення небезпечних відходів

З метою забезпечення дотримання вимог екологічної безпеки у здійсненні експорту, імпорту та транзиту відходів, враховуючи рекомендації Базельської конвенції про контроль за транскордонним перевезенням небезпечних відходів та їх видаленням, Кабінет Міністрів України постановив затвердити категорії небезпечних відходів, ввезення яких в Україну забороняється, та Положення про контроль за транскордонним перевезенням відходів і їх утилізацією/видаленням. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України є спеціально уповноваженим органом у сфері контролю за транскордонним перевезенням відходів і їх утилізацією/видаленням.

У 2022 році небезпечні відходи з інших країн на територію Івано-Франківської області не ввозились.

З метою виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.02.2019 року № 117-р «Про затвердження Національного плану управління відходами до 2030 року», в області проводилася робота із реалізації Регіонального плану управління відходами в Івано-Франківській області до 2030

року щодо підготовки документації для будівництва регіональних об'єктів поводження з відходами.

2.1. Природні ресурси, та збереження біорізноманіття

Унікальні природні умови для відпочинку будь-якої пори року роблять територію Солотвинської громади популярним туристичним куточком у Карпатському регіоні. Природно-кліматичний потенціал, мальовничі краєвиди, чисте повітря гірських лісів, цілющі мінеральні джерела можуть набути вирішального значення для майбутнього економічного розвитку регіону.

❖ Рослинний світ

Ландшафтні та ґрунтово-кліматичні умови, геологічна будова та інші природні фактори Івано-Франківщини зумовили різноманітність та багатство рослинного світу. Флора області нараховує понад 1500 видів рослин, що складає більше половини списку флори України. На заповідних територіях області охороняється більше 1000 видів судинних рослин, що становить майже 55 % всієї флори Українських Карпат.

Майже третина природної флори Івано-Франківщини, потребує повної або часткової охорони. Сюди належать ендемічні та реліктові, рідкісні та зникаючі види рослин, 126 видів рослин і грибів занесено до Червоної книги України та Європейського Червоного списку.

Рішенням обласної ради від 23.04.2021 № 150-6/2021 «Про затвердження списку регіонально рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослин на території Івано-Франківської області» затверджено перелік (412 видів рослин), рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослин на території Івано-Франківської області.

З метою збереження біологічного різноманіття, унікального генофонду рослинного світу області рішенням Івано-Франківської обласної ради від 23.04.2021 № 150-6/2021 «Про затвердження списку рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослин на території Івано-Франківської області» затверджено перелік видів рослин, які не включені до Червоної книги України, які постійно або тимчасово (в періоди певних етапів життєвого циклу) ростуть у природних умовах на території Івано-Франківської області і перебувають під загрозою зникнення або істотного зменшення чисельності їхніх популяцій.

Адвентивні види рослин в межах області значно впливають на місцеву флору та фауну. Їхні популяції з кожним роком збільшуються і витісняють місцеві види рослин. Наприклад, галінсога дрібноцвітна масово розмножується на присадибних ділянках і знищує врожай культурних рослин.

Для області найбільш поширеними інвазійними видами на сьогодні є 3 види. Це амброзія полинолиста (*Ambrosia artemisiifolia* L.), повитиця польова (*Cuscuta campestris* Junk.) та борщівник Сосновського (*Heracleum sosnovskyi* Manden). Експансія інвазійних видів гальмує процеси відновлення корінного рослинного покриву, створюючи можливості їх блокування та спричиняє умови до утворення угруповань з їх домінуванням.

Розпорядженням Івано-Франківської обласної державної адміністрації від 04.11.2021 № 426 схвалено Регіональну цільову програму боротьби з карантинним бур'яном – амброзією полинолистою в Івано-Франківській області на 2022-2025 роки.

❖ Лісовий фонд

Ландшафтні та ґрунтово-кліматичні умови, геологічна будова та інші природні фактори Івано-Франківщини зумовили різноманітність та багатство рослинного світу.

За даними основних лісокористувачів землі лісового фонду Івано-Франківської області складають 612,2 тис. га, з яких вкрито лісовою рослинністю 551,4 тис. га, що складає 40,5% від адміністративної площі області. Ліси на території області розміщені нерівномірно і знаходяться в основному в гірських районах (73% лісів області належить до гірських). Тому лісистість різних районів коливається від 11% до 68%.

Землі лісогосподарського призначення Івано-Франківської області станом на 01.01.2023 року

№ з/п		Одиниця виміру	Кількість	Примітка
1	Загальна площа земель лісогосподарського призначення :	тис. га	612,2	-
	у тому числі :			
1.1	площа земель лісогосподарського призначення державних лісогосподарських підприємств	тис. га	456,2	-
1.2	площа земель лісогосподарського призначення комунальних лісогосподарських підприємств	тис. га	73,8	-
1.3	площа земель лісогосподарського призначення, що не надана в користування	тис. га	-	-
2	Площа земель лісогосподарського призначення, що вкрито лісовою рослинністю	тис. га	551,4	-
3	Лісистість (відношення покритої лісом площі до загальної площі області)	%	40,5	-

* За даними лісокористувачів області

Загальна площа – 20,7 тис.га. в т.ч. вкрито лісовою рослинністю – 18,2 тис.га. Загальний запас деревини – 4610,5 тис. м3. в т.ч. стиглих і перестійних – 698,0 тис. м3. Загальний приріст – 81,8 тис. м3; щорічний приріст насаджень на 1 га - 4,5 м3. Поділ лісів на категорії зовнішності: ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення – 8%, рекреаційно-оздоровчі ліси – 13%, захисні ліси -5%, експлуатаційні ліси – 74%.

Вікова структура насаджень: середньовікові – 43%, молодняки – 34%, пристигаючі – 12%, стиглі і перестійні – 11%. Розподіл вкритих лісовою рослинністю земель за складовими породами: хвойні - 59%, твердолистяні - 39%, мягколистяні - 2%.

*Структура лісів в межах вікових груп**

Користувачі	Групи віку	2007	2014	2022
		тис. га/%	тис. га/%	тис. га/%
Івано-Франківське ОУЛМГ	молодняки	85,3/20	71,6 /17	66,5/16,3
	середньовікові	237,3/55	222,1 /52,8	193,1/47,3
	пристигаючі	57,1/14	61,03/14,5	62,3/15,3
	стиглі	49,1/11	65,51 /15,7	85,7/21,1
Всього:		428,8/100	420,24 /100	407,6/100
ОКП «Івано- Франківськоблагроліс»	молодняки	20,1/29	20,0 /29	19,9/28,7
	середньовікові	38,5/55	38,3 /55	38,3/54,3
	пристигаючі	8,3/12	8,5 /12	8,5/12,1
	стиглі	3,1/4	3,3 /4	3,4/4,9
Всього:		70,0/100	70,1 /100	70,1/100
Інші лісокористувачі	молодняки	11,6/17	8,74 /12,5	7,32/11,0
	середньовікові	44,1/62	47,56/67,8	44,12/66,5
	пристигаючі	6,5/9	6,43 /9,2	6,74/10,1
	стиглі	8,6/12	7,46/10,5	8,19/12,4
Всього:		70,8/100	70,19 /100	66,37/100
Разом по області	молодняки	117,0/21	100,34 /17,9	93,72/17,3
	середньовікові	319,8/56	307,96 /54,9	275,52/50,6
	пристигаючі	72,0/13	75,96 /13,6	77,54/14,2
	стиглі	60,8/10	76,27 /13,6	97,29/17,9
Всього:		569,6/100	560,5/ 100	544,07/100

* За даними лісокористувачів області

❖ Лісокористування

За даними основних лісокористувачів землі лісового фонду Івано-Франківської області складають 612,2 тис. га, з яких вкрито лісовою рослинністю 551,4 тис. га, що складає 40,5% від адміністративної площі області. Ліси на території області розміщені нерівномірно і знаходяться в основному в гірських районах (73% лісів області належить до гірських). Тому лісистість різних районів коливається від 11% до 68%.

Розрахункова лісосіка головного користування 20,8 тис. м³ Наказ держкобезпеки №190 від 05.05.2004 р. Щорічний обсяг заготівлі деревини становить 34,7 тис. м³ в т.ч. по головному користуванню – 19,7 тис. м³, а по рубках формування та оздоровлення лісів - 15,0 тис. м³. Середній розмір лісокористування на 1 га складає 1,68 м³, що становить 37,3% від річного приросту.

*Динаміка спеціального використання лісових ресурсів державного значення**

Рік	Розрахункова лісосіка, тис. м ³ .	Фактично зрубано, тис. м ³ .	Зрубано по господарствах					
			хвойні		твердолистяні		м'яколистяні	
			Розрахункова лісосіка тис. м ³	Фактично зрубано тис. м ³	Розрахункова лісосіка, тис. м ³	Фактично зрубано, тис. м ³ .	Розрахункова лісосіка, тис.м ³	Фактично зрубано, тис.м ³
Рубки головного користування								
2012	600	482,4	406,4	356,8	173,9	123,4	19,6	12,6
2015	610	430,6	418,0	278,6	172,4	137,0	20,4	15,0
2018	626	382,0	424,0	242,0	177,0	128,0	26,0	12,0
2019	624	370,0	421,0	238,0	177,0	123,0	26,0	8,7
2020	624	258	421	178	177	73	26	9
2021	618	266,8	420	174,5	177	81	21	11,3
2022	626	260,4	422,5	167,2	181,8	87,338	18,68	13,87

* За даними лісокористувачів області

У 2022 році рубки лісу проведено на площі 18,9 тис. га. Від усіх видів рубок та проведення підготовчих робіт заготовлено 589 тис. мз деревини. Відносно 2021 року заготівля деревини від рубок головного користування зменшилась. В порядку поступових та вибіркового рубок головного користування заготовлено 260,43 тис. мз ліквідної деревини, тобто фактично проектується та проводяться суцільні рубки, зокрема у ялицевих та букових деревостанах. Вибіркові способи рубок головного користування зменшились відносно 2021 року.

Протягом 2022 року переведено у покриту лісом площу 3,9 тис. га. Лісовідновлення здійснено на площі 1,7 тис га земель лісового фонду, з них на 0,72 тис. га – посадка лісу та 0,989 тис. га – природне поновлення. Лісозахисні заходи щодо локалізації осередків шкідників та хвороб лісу проведено на площі 5,1 тис. га. Частина робіт по захисту лісів від шкідників проводилась біологічними препаратами.

У 2022 році заготівля лісових ресурсів побічного користування та другорядних лісових матеріалів здійснювалася на підставі лімітів, затверджених розпорядженням Івано-Франківської обласної державної адміністрації від 23.05.2022 № 185. Ліміт на заготівлю лікарської сировини по підприємствах обласного управління лісового та мисливського господарства становив 60340 кг, ОКП «Івано-Франківськблагроліс» ліміт на заготівлю лікарської сировини 3540,0 кг сухої ваги. Фактично лікарську сировину, в порядку спеціального використання лісових ресурсів не заготовляли.

Ліміт на заготівлю білих грибів по державних підприємствах Держлісагентства у 2022 році становив 1243 т свіжої ваги, ліміт на ягоди чорниці 950 т свіжої ваги, ліміт на ягоди малини, ожини, брусницю – 505,0 т свіжої ваги.

❖ Лісорозведення та лісовідновлення

Нараховується розсадників -25 шт, площа - 3,7 га. Щорічна кількість вирощеного стандартного посад матеріалу – 265 тис.шт. Постійних лісонасінневих ділянок - 15 шт, площею 42,5 га. Щорічні обсяги лісовідновлення – 95 га в т.ч. лісові культури – 45 га. Догляд за лісовими культурами -70 га.

Одним із основних напрямів діяльності лісових підприємств області залишається охорона лісу від пожеж та запобігання їх виникнення в лісових масивах, на торф'яниках і сільгоспугіддях. Для попередження втрат від лісових пожеж лісогосподарські підприємства підтримують в належному стані і в достатній кількості протипожежний інвентар, проводять роботу по утриманню протипожежних розривів та мінералізованих смуг, поновлюють та встановлюють аншлаги та інформаційні панно на протипожежну тематику, організовують навчання лісової охорони по організації гасіння лісових пожеж, постійно проводять роз'яснювальну роботу серед місцевого населення, туристів та школярів. З настанням пожежонебезпечного періоду організовується цілодобове чергування та патрулювання лісових масивів.

Перелік видів рослин, обсяги заготівлі, промислова заготівля на території області лімітуються, а любительський збір здійснюється за спеціальними дозволами та обов'язково узгоджується з користувачами угідь. Лісопатологічні обстеження та обґрунтування в лісових масивах області здійснює спеціалізована служба Держлісагентства – державне підприємство «Івано-Франківськлісозахист» та постійні лісокористувачі області. На практиці використовуються біологічні, лісогосподарські та інтегровані методи боротьби. Зокрема, здійснюючи санітарні рубки, лісосічні та позалісосічні очистки, протягом 2022 року.

Для попередження втрат від лісових пожеж лісогосподарські підприємства підтримують в належному стані і в достатній кількості протипожежний інвентар, проводять роботу по утриманню протипожежних розривів та мінералізованих смуг, поновлюють та встановлюють аншлаги та інформаційні панно на протипожежну тематику, організовують навчання лісової охорони по організації гасіння лісових пожеж, постійно проводять роз'яснювальну роботу серед місцевого населення, туристів та школярів. З настанням пожежонебезпечного періоду організовується цілодобове чергування та патрулювання лісових масивів.

Використання та відтворення зелених насаджень у межах населених пунктів області

Озеленення населених пунктів, га*			
Заходи	Рік		
	2020	2021	2022
Створено нових зелених насаджень, га	13,58	71,2108	11,41
Проведено ландшафтну реконструкцію насаджень, га	10,59	8,26	23,39
Проведено догляд за насадженнями, га	87,475	155,212	90,95

* За інформацією органів місцевого самоврядування

Охорона природних рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України

Район Горган і Черногори (Карпатський національний природний парк)	Abieto-Piceeto-Fageta	Ялицево-смереково-букові ліси
	Pinetea sylvestris	Сосни звичайної
	Piceeto-Pinetum	Смереково-соснові ліси
	Abieto-Piceeto-Pineta	Ялицево-смереково-соснові ліси
	Piceeto-Cembreta	Смереково-кедрові ліси
	Cembreto-Piceeta	Кедрово-смерекові ліси
	Pineto-Abieto-Piceeta	Сосново-ялицево-смерекові ліси
	Piceeto-Fageto-Abieta	Смереково-буково-ялицеві ліси

Pineto-Piceetum myrtilloso-hylocomiosimia	Соснова смеречина чорничево-зеленою.
Piceeto-Abietum dryopteridosum	Смерекова яличина австрійськощитникова
Piceetum sphagnosum	Смеречина сфагнова
Sphagneta fusci	Сфагну рудого
Sphagneta	Сфагнових мохів
Cariceta (nigrae)	Осоки чорної
Pineta mugi	Сосни гірської
Saliceta herbaceae	Верби трав'яної
Saliceta kitaibelianae	Верби Китайбеля
Rhododendreta kotchyvi	Рододендрона східнокарпатського
Myrtilleta	Чорниці
Poaeta deylii	Тонконога Дейла
Doroniceta carpatiae	Сугайника карпатського
Festuceta carpatinae	Костриці карпатської
Dryadeta octopetalae	Дріади восьмипелюсткової
Loiseleuria procumbentis	Наскельниці лежачої
Oreochloeta distichae	Горянки дворядної
Adenostyleta	Адонестилесу сіролистого

Охорона та відтворення видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, та тих, що підпадають під дію міжнародних договорів

Район Горган і Чорногори (Карпатський національний природний парк)	<i>Aconitum jacquinii</i> Reichenb.	Аконіт Жакена	Аконіт Жакена <i>Aconitum jacquinii</i> Rchb.
	<i>Allium ursinum</i> L.	Цибуля ведмежа	Анемона нарцисоквіта <i>Anemone narcissiflora</i> L.
	<i>Antennaria carpatica</i> L.	Котячі лапки карпатські	Баранець звичайний (<i>Huperzia selago</i> (L.)
	<i>Arnica montana</i> L.	Арніка гірська	Белладонна звичайна <i>Atropa belladonna</i> L.
	<i>Aster alpinus</i> L.	Айстра альпійська	Билинець довгорогий <i>Gymnadenia conopsea</i> (L.) R.Br.
	<i>Astrantia major</i> L.	Астранція велика	Билинець найзапашніший <i>Gymnadenia odoratissima</i> (L.)
	<i>Atropa belladonna</i> L.	Беладонна звичайна	Білотка альпійська <i>Leontopodium alpinum</i> Cass.
	<i>Botrychium lunaria</i> (L.) Sw.	Гронянка півмісяцева	Білоцвіт весняний <i>Leucojum vernum</i> L.
	<i>Campanula abietina</i> Griseb. et Schenk.	Дзвоники ялицеві	Бровник однобульбовий <i>Herminium monorchis</i> (L.)
	<i>Campanula carpatica</i> Jacq.	Дзвоники карпатські	Булатка довголиста <i>Cephalanthera longifolia</i> (L.) Fritsch.
<i>Carex pauciflora</i> Lightf.	Осока малоковіткова	Булатка червона <i>Cephalanthera rubra</i> (L.)	
<i>Carex rupestris</i> All.	Осока скельна	Верба лапландська <i>Salix lapponum</i> L.	
	<i>Centaurea carpatica</i> Porc.	Волошка карпатська	Верба трав'яна <i>Salix herbacea</i> L.
	<i>Cypripedium calceolus</i> L.	Черевички зозулині справжні	Верба туполиста <i>Salix retusa</i> L.
	<i>Cephalanthera longifolia</i> (L.) Fritsch.	Булатка довголиста	Гніздівка звичайна <i>Neottia nidus-avis</i> (L.)
	<i>Cephalanthera rubra</i> (L.) Rich.	Булатка червона	Горянка дворядна <i>Oreochloa disticha</i> (Wulfen) Link.
	<i>Coeloglossum viridae</i> L.	Язичок зелений	Гронянка півмісяцева <i>Botrychium lunaria</i> (L.)
	<i>Colchicum autumnale</i> L.	Пізноцвіт осінній	Гудієра повзуча <i>Goodyera repens</i> (L.) R.Br.
	<i>Corallorhiza trifida</i> Chatel.	Коральковець тричінадрізаний	Дзвоники карпатські <i>Campanula carpatica</i> Jacq.
	<i>Crocus heuffelianus</i> Herb.	Шафран Гейфеля	Дріада восьмипелюсткова <i>Dryas octopetala</i> L.
	<i>Dactylorhiza cordigera</i> (Fries) Soo.	Пальчатокорінник серценосний	Жовтець татранський <i>Ranunculus thora</i> L.
	<i>Dactylorhiza fuchsii</i> (Druce) Soo.	Пальчатокорінник Фукса	Жовтозілля карпатське <i>Senecio capraticus</i> Herlich.
	<i>Dactylorhiza incarnata</i> (L.) Soo.	Пальчатокорінник м'ясо-червоний	Журавлина дрібнопліда <i>Oxycoccus microcarpus</i> Turcz. ex Rupr.
	<i>Dactylorhiza maculata</i> (L.) Soo.	Пальчатокорінник плямистий	Зелениця альпійська <i>Diphasiastrum alpinum</i> (L.) Holub.
	<i>Dactylorhiza majalis</i> (Reichenb.) P.F. Hunt et	Пальчатокорінник травневий	Зелениця сплюснута <i>Diphasiastrum complanatum</i> (L.) Holub.
	<i>Dactylorhiza sambucina</i> (L.) Soo.	Пальчатокорінник бузиновий	Злінка альпійська <i>Erigeron alpinus</i> L.
	<i>Doronicum clusii</i> All.	Сугайник Клузія	Зозулинець прикрашений <i>Orchis signifera</i> Vest.
	<i>Dryas octopetala</i> L.	Дріада восьмипелюсткова	Зозулинець шоломоносний <i>Orchis militaris</i> L.
	<i>Epipactis atrorubens</i> (Hoffm. ex Bernh.) Schult.	Коручка темно-червона	Зозулині сльози серцелисті <i>Listera cordata</i> (L.) R.Br.
	<i>Epipactis helleborine</i> (L.) Crantz.	Коручка чемерниковидна	Зозулині сльози яйцеподібні <i>Listera ovata</i> (L.) R.Br.
	<i>Epipactis palustris</i> (L.) Crantz.	Коручка болотна	Зозулині черевички справжні <i>Cypripedium calceolus</i> L.
	<i>Epipactis purpurata</i> Smith.	Коручка пурпурова	Зозульки бузинові <i>Dactylorhiza sambucina</i> (L.) So.
	<i>Epipogon aphyllum</i> (F.W.Schmidt) Sw.	Надбородник безлистий	Зозульки м'ясочервоні <i>Dactylorhiza incarnata</i> (L.) So.

	<i>Festuca porcii</i> Hack.	Костриця Порціуса	Зозульки плямисті <i>Dactylorhiza maculata</i> (L) So
	<i>Galanthus nivalis</i> L.	Підсніжник гайовий	Зозульки серденосні <i>Dactylorhiza cordigera</i> (Fries) So
	<i>Gentiana acaulis</i> L.	Тирлич безстебловий	Зозульки травневі <i>Dactylorhiza majalis</i> (Rchb.)
	<i>Gentiana laciniata</i> Kit. ex Kanitz	Тирлич роздільний	Зозульки Фукса <i>Dactylorhiza fuchsii</i> (Druce) So
	<i>Gentiana lutea</i> L.	Тирлич жовтий	Коральковець тричінадрізаний <i>Corallorhiza trifida</i> Chtel.
	<i>Gentiana punctata</i> L.	Тирлич крапчастий	Коручка болотна <i>Epipactis palustris</i> (L.) Crantz
	<i>Gentiana verna</i> L.	Тирлич весняний	Коручка темно-червона <i>Epipactis atrorubens</i>
	<i>Goodyera repens</i> (L.) R.Br.	Гудайера повзуча	Коручка пурпурова <i>Epipactis purpurata</i> Smith
	<i>Gymnadenia conopsea</i> (L.) R.Br.	Билинець комарниковий	Коручка чемериноподібна <i>Epipactis helleborine</i> (L.)
	<i>Gymnadenia odoratissima</i> (L.) Rich.	Билинець найзапашиший	Косарники черепитчасті <i>Gladiolus imbricatus</i> L.
	<i>Heracleum carpaticum</i> Porcius	Борщівник карпатський	Костриця Порціуса <i>Festuca porcii</i> Hack.
	<i>Hermidium monorchis</i> (L.) R.Br	Бровник одноклубневий	Котячі лапки <i>Antennaria carpatica</i> (Wahlenb.) Bluff et Fingerh.
	<i>Huperzia selago</i> (L.) Bernh.	Баранець звичайний	Лілійка пізня (<i>Lloydia serotina</i> (L.) Rchb.
	<i>Larix polonica</i> Racib.	Модрина польська	Лілія лісова <i>Lilium martagon</i> L.
	<i>Leontopodium alpinum</i> Cass.	Білотка альпійська	Ломикамінь айзоподібний <i>Saxifraga aizoides</i> L.
	<i>Leucogonum vernum</i> L.	Білоцвіт весняний	Ломикамінь карпатський <i>Saxifraga carpatica</i> Rchb.
	<i>Lilium martagon</i> L.	Лілія лісова	Любка зеленоквітка <i>Platanthera chlorantha</i> (Cust.) Rchb.
	<i>Linnaea borealis</i> L.	Ліннея північна	Місячниця оживаюча <i>Lunaria rediviva</i> L.
	<i>Listera cordata</i> (L.) Br.	Зозулинні сльози сердцелисті	Мітлиця альпійська <i>Agrostis alpina</i> Scop.
	<i>Listera ovata</i> L.	Зозулинні сльози яйцевидні	Мітлиця скельна <i>Agrostis rupestris</i> All.
	<i>Lunaria rediviva</i> L.	Лунарія оживаюча	Модрина польська <i>Larix polonica</i> Racib.
	<i>Lycopodium annotinum</i> L	Плаун колючий	Молодило гірське <i>Sempervivum montanum</i> L.

	<i>Neottia nidus-avis</i> (L.) Rich.	Гніздівка звичайна	Надбородник безлистяний <i>Epipogium aphyllum</i> Sw.
	<i>Orchis militaris</i> L.	Зозулинець шоломоносний	Наскельниця лежача <i>Loiseleuria procumbens</i> (L.) Desv.
	<i>Orchis ustulata</i> L.	Зозулинець обпалений	Неотінея обпалена <i>Neotinea ustulata</i> (L.) R.M.
	<i>Oreochloa disticha</i> (Wulf.) Link.	Горянка дворядна	Осока двоколірна <i>Carex bicolor</i> All.
	<i>Oxycoccus microcarpus</i> Turcz. ex Rupr.	Журавлина дрібноплода	Осока затінкова <i>Carex umbrosa</i> Host
	<i>Pedicularis oederi</i> Vahl	Шолудивник Едера	Осока Лакеналія <i>Carex lachenalii</i> Schkuhr
	<i>Pinguicula alpina</i> L.	Товстянка альпійська	Осока малоквіткова <i>Carex pauciflora</i> Lightf.
	<i>Pinguicula vulgaris</i> L.	Товстянка звичайна	Осока піхвова <i>Carex vaginata</i> Tausch
	<i>Pinus cembra</i> L.	Сосна кедрова європейська	Осока скельна <i>Carex rupestris</i> All.
	<i>Platanthera bifolia</i> L.	Любка дволиста	Осока темно-бура <i>Carex fuliginosa</i> Schkuhr
	<i>Poa deylii</i> Chrtek et Juras.	Тонконіг Дейла	Первоцвіт малий <i>Primula minima</i> L.
	<i>Primula poloninensis</i> (Domin) Fed	Первоцвіт полонинський	Підсніжник білосніжний <i>Galanthus nivalis</i> L.
	<i>Primula minima</i> L.	Первоцвіт малий	Пізньоцвіт осінній <i>Colchicum autumnale</i> L.
	<i>Ptarmica lingulata</i> (Waldst. et Kirt.) DC	Чихавка язиколіста	Плаун річний <i>Lycopodium annotinum</i> L.
	<i>Ptarmica tenuifolia</i> (Schur) Schur.	Чихавка тонколіста	Плаунок плауноподібний <i>Selaginella selaginoides</i> (L.)
	<i>Pulmonaria filarszkyana</i> Javorka	Медунка Філярського	Псевдорхіс білуватий <i>Pseudorchis albida</i> (L.)
	<i>Pulsatilla alba</i> Rchb.	Сон білий	Роговиця роговикова <i>Dichodon cerastioides</i> (L.) Rchb.
	<i>Ranunculus tatrae</i> Borb.	Жовтець татранський	Родиола рожева <i>Rhodiola rosea</i> L.
	<i>Rhodiola rosea</i> L.	Родиола рожева	Рододендрон східнокарпатський <i>Rhododendron myrtifolium</i> Schott et Kotschy
	<i>Rhododendron kotschyi</i> Simonk	Рододендрон східнокарпатський	Сверція багаторічна <i>Swertia perennis</i> L.
	<i>Saussurea alpina</i> (L.) DC	Соссюрея альпійська	Скополія карніолійська <i>Scopolia carniolica</i> Jacq.
	<i>Saxifraga aizoides</i> L.	Ломикамінь айзювдний	Сон білий <i>Pulsatilla alba</i> auct. non Rchb.
	<i>Scopolia carniolica</i> L.	Скополія карніолійська	Сосна кедрова європейська <i>Pinus cembra</i> L.
	<i>Selaginella selaginelloides</i> (L.) Link.	Плаунок плауновидний	Соссюрея альпійська <i>Saussurea alpina</i> (L.) DC
	<i>Sempervivum montanum</i> L.	Молодило гірське	Сугайник Клужія <i>Doronicum clusii</i> (All.) Tausch
	<i>Saussurea porcii</i> Deger	Соссюрея Порца	Цибуля ведмежа <i>Allium ursinum</i> L.
	<i>Swertia alpestris</i> Baumg.	Сверція альпійська	Чихавка язичкова <i>Ptarmica lingulata</i> (Willd. et Kit.) DC.
	<i>Traunsteinera globosa</i> (L.) Reichb.	Траунштейнера куляста	Шафран Гейфелів <i>Crocus heuffelianus</i> Herb
	<i>Taxus baccata</i> L.	Тис ягідний	Язичок зелений <i>Coeloglossum viride</i> (L.) C. Hartm

❖ Тваринний світ

Видова чисельність тваринного світу Івано-Франківщини порівняно з іншими регіонами України значно багатша. Хребетні представлені 435 видами, ссавці – 74 видами, птахи – 280 видами. Ряд видів перебувають під загрозою 64 зникнення і занесені до Червоної книги України: бурозубка альпійська, норка європейська, рись, тритон карпатський, саламандра плямиста, полоз лісовий, мідянка, вусач альпійський, вирезуб, чоп великий, бурий ведмідь.

На території області нараховується 25 видів представників фауни, які перебувають під загрозою зникнення і занесені до Червоної книги України. Ці види потребують систематичної роботи щодо виявлення місць їхнього перебування, проведення постійного спостереження за станом популяцій та наукових досліджень з метою розробки наукових основ їхньої охорони та відтворення.

В області проживають такі представники червонокнижної фауни:

- ссавці: бурозубка альпійська, кутора мала, підковик малий, підковик великий, широковух звичайний, норка європейська, борсук звичайний, видра річкова, кіт лісовий, рись, бурий ведмідь;
- земноводні: тритон карпатський, тритон альпійський, жаба прудка, саламандра плямиста;
- плазуни: полоз лісовий, мідянка;
- комахи: вусач альпійський;
- риби: харіус європейський (р. Лімниця), веризуб (р. Дністер), чоп великий (р. Дністер), чоп малий (р. Прут, притоки);
- птахи: лелека чорний, зміїд, беркут, глухар, тинівка альпійська.

Ліси населяють цінні мисливські види тварин: бурий ведмідь, олень благородний, сарна європейська, свиня дика, куниця лісова, лисиця руда, заєць сірий, вивірка лісова.

❖ Іхтіофауна річок

Фонд рибогосподарських об'єктів Івано-Франківщини складається з двох басейнів – Дністровського, р. Дністер з притоками та Дунайського – р. Прут з притоками. До Дністровського басейну належить р. Дністер та 124 притоки (довжиною понад 10 км). Найбільші притоки: річки Бистриця Надвірнянська, Бистриця Солотвинська, Лімниця, Свіча, Сівка, Гнила Липа, Золота Липа, Луква,

Ворона, Сукіль та інші. До Дунайського басейну в межах Івано-Франківської області – р. Прут та 65 приток (довжиною понад 10 км). Найбільші притоки: Білий Черемош, Чорний Черемош, Рибниця, Пістинька, Чорнява, Лючка та інші.

Територія, що покрита поверхневими водами складає 23,7 тис. га. У річках гірської частини області іхтіофауна представлена наступними видами: харіус європейський, форель струмкова, головень, гольян, пічкур, бички, верхоплавка, окунь тощо. Рибопродуктивність невелика – 8-9 кг/га; рибні запаси оцінюються в 100 тонн. Іхтіофауна річок рівнинної частини представлена такими видами: марена, рибець, білизна, плітка, окунь, головень, підуст, сом, судак, шука, сазан, карась, короп, лящ, клепець, плоскирка, гольян, верхоплавка, пічкур, бички, зустрічаються стерлядь, вирезуб, чоп тощо.

Протягом звітного 2022 року, як і у попередньому році, в межах Івано-Франківської області промисловий вилов не проводився. Не поступало також заявок від рибогосподарських підприємств і на поточний рік, тому ліміт на область не встановлювався.

З метою раціонального використання та відновлення водних біоресурсів та беручи до уваги наказ Управління Державного агентства меліорації та рибного

господарства у Івано-Франківській області від 30.03.2022 року № 10 «Провстановлення весняно-літньої заборони на лов водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах Івано-Франківської області в 2022 році», Івано-Франківська обласна державна (військова) адміністрація видала розпорядження від 11.04.2022 № 136 «Про охорону водних біоресурсів під час весняно-літньої нерестової заборони на лов водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах Івано-Франківської області в 2022 році».

Для збереження та охорони популяції раків у період їх природного відтворення – спарювання та виношування ікри, враховуючи рекомендації Інституту рибного господарства Національної академії аграрних наук України встановлено заборону із 01.12.2022 по 30.06.2023 на будь-який вилов раків у рибогосподарських водних об'єктах Івано-Франківської області відповідно до наказу Управління Державного агентства меліорації та рибного господарства у Івано-Франківській області від 23.11.2022 № 27.

З метою збереження водних біоресурсів у зимовий період, забезпечення охорони місць зимівлі риби Івано-Франківським рибоохоронним патрулем видано наказ від 18.10.2022 № 23 «Про встановлення заборони вилову водних біоресурсів на зимувальних ямах». В документі визначено перелік зимувальних ям на водних об'єктах Івано-Франківської області на осінньо-зимовий період 2022-2023 років. Крім того, створено інтерактивну загальнодоступну карту зимувальних ям (де забороняється рибальство).

2.2. Природно-заповідний фонд України

Смарагдова мережа

Смарагдова мережа (український переклад назви the Emerald Network) – це мережа природоохоронних територій європейського значення, яка створюється на виконання положень Бернської конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі. Ця Конвенція має на меті охорону дикої флори та фауни і їхніх природних середовищ існування (оселищ). Особлива увага приділяється видам, яким загрожує зникнення, та вразливим видам, включаючи мігруючі види. Україна ратифікувала її 1996 року, взявши на себе зобов'язання створити мережу Emerald. Мережа має мету зберегти види та екосистеми, які були визнані рідкісними на рівні всієї Європи. Їхній перелік доступний у Резолюціях 4 та 6 Бернської конвенції.

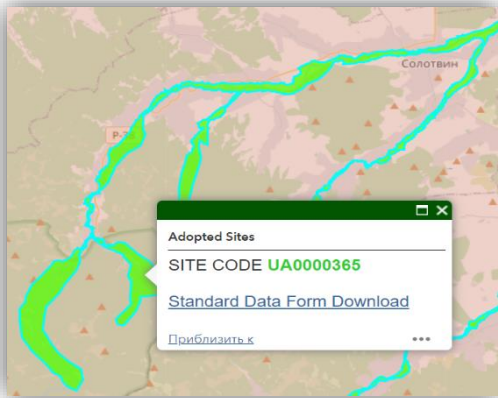
Протягом останніх 10 років українські науковці долучались до розробки Смарагдової мережі. У 2019 році на засіданні Постійного комітету Бернської конвенції була затверджена сучасна схема Смарагдової мережі України. Тоді наша держава була визнана найпрогресивнішою з держав щодо розробки мережі Емеральд, що є важливим іміджевим зрушенням на міжнародній арені.

Смарагдова мережа складається з територій особливого природоохоронного значення (ТОПЗ) (в оригіналі - Areas of Special Conservation

Interest). За даними наявними в Департаменті екології та природних ресурсів КОВА та інтернет ресурсу <http://emerald.net.ua>.

Солотвинська громада - невеличкий та затишний прикарпатський край, що простягнувся вздовж річки Бистриці Солотвинської та в передгір'ї Горган. Територія, що увійшла до складу мережі Емеральд (Смарагдову мережу) України SHL127 - долина річки Бистриця Надвірнянська (eng: UA0000365 Bystrytsia of Nadvirna river valley).

Розташування: Івано-Франківська область, райони: Тисменицький, Богородчанський, Надвірнянський. Біогеографічний регіон: Альпійський (Карпати). Площа: 9284,72 га.

Опис і важливість збереження території
Територія проектного об'єкту є важливою для збереження видів риб, що включені до Червоної книги України. Також тут мешкають рідкісні види комах: турун (*Sarabus variol46* (тіньовий список, частина 2) 147 losus), вусач-Розалія альпійська (*Rosalia alpina*), які трапляються лише в карпатському регіоні. Територія проектного об'єкту також є важливою як місця нересту жовточеревої кумки

(*Bombina variegata*). Згідно з висновками біогеографічного семінару (Emerald Biogeographical Seminar ALP (Carpathians) – CON – PAN, 11-13 May 2016, Chisinau, Moldova) для збереження популяції цього виду до Смарагдової мережі України мають бути додані нові території в межах альпійського біогеографічного регіону.

Оселища з Резолюції 4 Бернської конвенції, наявні на території об'єкту:

C2.27- мезотрофна рослинність швидких водотоків. Занурені і плаваючі угруповання водних рослин (еугідрофітів). Палеарктичних швидких водотоків, помірно багатих на поживні речовини. Рослинні угруповання: *Batrachion fluitantis*. Види *Siella erecta*, *Mentha aquatica* f. *submersa*, *Potamogeton perfoliatus*, *Potamogeton natans*, *Groenlandia densa*, *Batrachium trichophyllum*, *Batrachium fluitans*, *Batrachium aquatile*, *Callitriche stagnalis*, *Nymphaea alba*, *Myriophyllum spicatum*. Додаток I Оселищної Директиви ЄС 3230. Водотоки від рівнинних до гірських поясів з рослинністю *Ranunculion fluitantis* (*Batrachion fluitantis*) та *Callitriche-Batrachion* (*Batrachion fluitantis*).

C3.55 - слабо зарослі гравійні береги річок. Угруповання судинних рослин, що займають гравійні відклади річок, включаючи піонерну рослинність та подальші стадії послідовної колонізації. Угруповання ранніх стадій альпійських,

бореальних та середземноморських водотоків є спеціалізованими, а угруповання неморальних низовин та пагорбів пов'язані з іншими формаціями, зокрема, тими, що належать до одиниці ЕЗ. Рослинні угруповання: *Calamagrostion neglectae*, *Epilobion fleischeri*, *Glaucion flavi*. Види *Myricaria germanica*, *Glaucium flavum*, *Oenothera biennis*, *Salix elaeagnos*. Додаток I Оселищної Директиви ЄС 3230. Частково включені до: Альпійські ріки й трав'яна рослинність уздовж їхніх берегів. Альпійські ріки та їхня прибережна деревно-чагарникова рослинність з *Myricaria germanica*.

С3.62 - незарослі гравійні береги річок. Незарослі відклади русел водотоків, сформованих із гальки, гравію, валунів чи суміші гравію та дрібнозернистих відкладів, що займають край водотоку, формуючи острови у каналах або підтримуючи рукави та річечки, що складають водоток, разом із пов'язаними угрупованнями тварин. Відповідні оселища з піонерною або ефемерною вищою рослинністю включені до С3.55, а їхня сукцесія призводить до формування вербових лісів (G1.11).

Е2.3 - гірські сінокосні луки. Часто багаті видами від мезотрофних до евтрофних сінокосні луки монтанного та субальпійського поясів високих гір неморальної та півдня бореальної зон. Рослинні угруповання: *Calthion palustris*, *Phyteumato-Trisetion*, *Polygonion krascheninnikovii*, *Trisetio flavescens-Polygonion bistortae*.

Е5.4 - мокрі або вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки. Високотравна та папоротева рослинність неморальної та бореальної зон, у тому числі, угруповання високих трав на височинах та у горах нижче монтанного поясу. Високі трави часто домінують вздовж водотоків, на вологих луках та у затінку на узліссях. Річкові угруповання: *Angelica archangelica*. Е5.4113 Завіси з *Althaea officinalis*. Е5.414 Висотравні угруповання з домінуванням *Filipendula* берегів континентальних річок.

Ф9.1 - прирічкові чагарники. агарникові зарості широколистяних верб, наприклад, *Salix pentandra*, біля річок. Також зарості *Alnus* spp. та вузьколистих верб, наприклад, *Salix elaeagnos*, якщо вони менше 5 метрів заввишки. Прирічкові чагарники *Hippophaë rhamnoides* та *Myricaria germanica*. За виключенням берегів річок, де домінують більш високі вузьколисті верби *Salix alba*, *Salix purpurea*, *Salix viminalis*, які розглядаються як лісові оселища (G1.1). Рослинні угруповання: *Epilobion fleischeri*, *Salicion albae*, *Salicion triandrae*, *Salicion eleagno-daphnoidis*, *Salicetalia purpureae*. Види: *Salix pentandra*, *Salix elaeagnos*, *Frangula alnus*, *Hippophaë rhamnoides*, *Myricaria germanica*. Додаток I Оселищної Директиви ЄС 3230. Альпійські ріки та їхня прибережна деревно-

чагарникова рослинність з *Muricaria germanica*. 3240 Альпійські ріки та їхня прибережна деревно-чагарникова рослинність з *Salix elaeagnos*.

G3.1B - Альпійські та Карпатські субальпійські ялинові ліси. Ялинові (*Picea abies*) ліси нижнього субальпійського поясу та нетипових ділянок у монтанному поясі, зовнішньої та внутрішньої частин Альп; в останньому випадку вони часто межують з гірськими ялиновими лісами, що належать до одиниці G3.1C. Також ялинові ліси нижнього субальпійського поясу Карпат. Ялини, часто низькорослі або стовпчасті, супроводжуються підліском явно субальпійської спорідненості. Рослинні угруповання: *Piceion excelsae*. Види *Picea abies*, *Vaccinium* spp. G3.1B6: *Pinus mugo*, *Pinus cembra*, *Rhododendron myrtifolium*, *Vaccinium myrtillus*, *Vaccinium vitis-idaea*, *Homogyne alpina*, *Soldanella hungarica*, *Calamagrostis villosa*. Східні Карпати: *Bruckenthalia spiculifolia*, *Campanula abietina*, *Campanula serrata*, *Hieracium rotundatum*, *Leucanthemum rotundifolium* мохи *Sphagnum palustre*, *Sphagnum wulfianum*, *Sphagnum squarrosum*, *Bazzania trilobata*, *Leucanthemum waldsteinii*. Додаток I Оселищної Директиви ЄС Включені до 9410 Ацидофільні ліси з *Picea* від монтанного до альпійського поясів (*Vaccinio-Piceetea*).

Види з Резолюції 6 Бернської конвенції, наявні на території об'єкту:

Види з Резолюції 6 Бернської конвенції, наявні на території об'єкту:													
Group	Species		Type	Population in the site					Site assessment				
	Code	Scientific Name		Size		Unit	Cat.	Data quality	A/B/C				
				Min.	Max.				Pop-ulation	Con-serva-tion	Iso-la-tion	Glo-bal	
F	1146	<i>Sabanejewia aurata</i>	p	5000	30000	i	C	G	C	C	B	C	C
F	1159	<i>Zingel zingel</i>	p	500	2500	i	R	G	C	C	B	C	C
F	1163	<i>Cottus gobio</i>	p	500	2500	i	R	G	C	C	B	C	C
F	1134	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	p	20000	125000	i	C	G	C	C	B	C	C
F	1138	<i>Barbus meridionalis</i>	p	7000	35000	i	C	G	C	C	B	C	C
I	4014	<i>Carabus variolosus</i>	p	10	200	i	R	G	D	B	C	C	C
I	1087	<i>Rosalia alpina</i>	p	10	100	i	R	M	D	B	C	C	C
M	1032	<i>Unio crassus</i>	p	1500	10000	i	R	M	C	C	B	C	C
A	1193	<i>Bombina variegata</i>	p	50	100	i	R	M	D	B	C	C	C

Солотвинська громада має 12 об'єктів – загальною площею -1510,61 га , в т.ч. 2 загальнодержавного значення - 370га, або 7,25% загальної площі лісгоспу. Лісовий заказник загальнодержавного значення «Скит Манявський» - 362га; Державний ботанічний дендрологічний парк «Діброва» - 8 га; Гідрологічна пам'ятка природи «Манявчський водоспад» - 1,0 га; Лісовий заказник «Комарники» - 175 га; Ботанічна пам'ятка природи «Тис ягідний» - 0,01 га;

Ботанічна пам'ятка природи «Бір Величків» - 2,1 га; Лісовий заказник «Шиворіс» - 50 га; Лісовий заказник «Сумарин» - 185 га; Заповідне урочище «Бистрий» - 187 га; Лісовий заказник «Погорілець» - 220,5 га; Заповідне урочище «Люблінець» - 113 га; Заповідне урочище «Міжгір'я» - 207 га.

Національний природний парк «Синьогора»

Національний природний парк «Синьогора» (далі - Парк) створений відповідно до Указу Президента України від 21 грудня 2009 року № 1083 «Про створення національного природного парку «Синьогора» шляхом реорганізації (перетворення) Державної організації «Резиденція «Синьогора» та є її правонаступником.

Парк є неприбутковою бюджетною, природоохоронною, рекреаційною, культурно-освітньою, науково-дослідною установою загальнодержавного значення і входить до складу природно-заповідного фонду України, охороняється як національне надбання, щодо якого встановлюється особливий режим охорони, відтворення та використання. Відповідно до вимог ст.60 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» та Постанови Кабінету Міністрів України від 14.07.2000 р. №1127 «Про службу державної охорони природно-заповідного фонду України».

Парк створено з метою збереження, відтворення та раціонального використання типових і унікальних природних комплексів гірського масиву Горгани (Українські Карпати), що мають важливе природоохоронне, наукове, естетичне, рекреаційне та оздоровче значення.

Основними завданнями Парку є:

- збереження та відтворення цінних природних комплексів та історико-культурних об'єктів, що розташовані на його території, видів тваринного та рослинного світу;
- створення умов для організованого туризму, інших видів відпочинку та рекреаційної діяльності в природних умовах з додержанням режиму охорони заповідних комплексів та об'єктів;
- проведення науково-дослідних робіт, у тому числі з вивчення природних комплексів та їх зміни в умовах рекреаційного використання, розробка наукових рекомендацій з питань охорони навколишнього природного середовища та раціонального використання природних ресурсів;
- забезпечення охорони його території з усіма природними об'єктами;
- збереження генофонду рідкісних, занесених до Червоної книги України, та типових рослин, тварин, птахів, риб і безхребетних;
- вивчення змін екосистем під дією природних і антропогенних факторів;
- підтримання загального екологічного балансу в регіоні;
- проведення екологічної освітньо-виховної роботи тощо

Одним із найбільш туристично-привабливих місць в громаді є село Гута. Гута – межа між цивілізацією та дикою природою. Так званий, портал, який переносить кожного охочого із запиленого та задимленого міста в тихий та живописний гірський край. Особливість села в тому, що за його межами закінчується траса, і закінчується вона гірськими, неймовірно красивими пейзажами та легендарним масивом Горгани. На околицях села знаходиться президентська резиденція «Синьогора». Сьогодні резиденція відкрита для всіх

охочих. Неподалік Гути височіє найвища височина Горган – гора Сивуля (1836м). Найвідоміші вершини: Мала Сивуля (1 818 м), Ігровець (1804 м), Тавпиш (1450 м), Подини (1499 м).

Міндовкіллям подано для розгляду та погодження проект Указу Президента України «Про зміну меж Національного природного парку «Синьогора».

Івано-Франківською обласною державною адміністрацією не було проведено роботи стосовно створення та розширення існуючих територій та об'єктів природно-заповідного фонду, у зв'язку з введенням воєнного стану в Україні відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні».

Лісові заказники:

Урочище Комарники – заказник місцевого значення в Україні. Розташований у межах Богородчанського району Івано-Франківської області, на південний захід від села Манява. Площа 175 га. Перебуває у віданні ДП «Солотвинський лісгосп» (Манявське лісництво, кв. 9-15, 19, 20). Статус надано з метою збереження високогірних (до висоти 1100 м. над р. м.) насаджень смерекових та букових насаджень

, які мають ознаки пралісів.

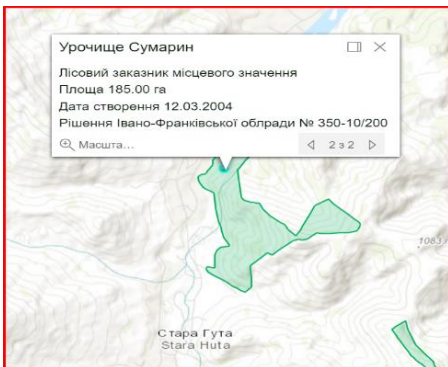
Урочище Погорілець - лісовий заказник місцевого значення в Україні. Розташований у межах Івано-Франківського району Івано-Франківської області, на захід від села Стара Гута. Створений 12 березня 2004 року рішенням № 350-10/200 Івано-Франківської обласної ради. Площа 220,5 га. Перебуває у віданні ДП «Солотвинський лісгосп» (Гутянське лісництво, кв. 45, вид. 18; кв. 46, вид. 1-6, 11, 14, 17, 19-24; кв. 47, вид. 13, 15, 16; кв. 48, вид. 1, 2, 9). Статус надано з

метою збереження частини лісового масиву в Горганах, де на кам'янистих розсипах на висоті 1000-1200м. над рівнем моря зростає сосна кедрова європейська і сосна гірська.

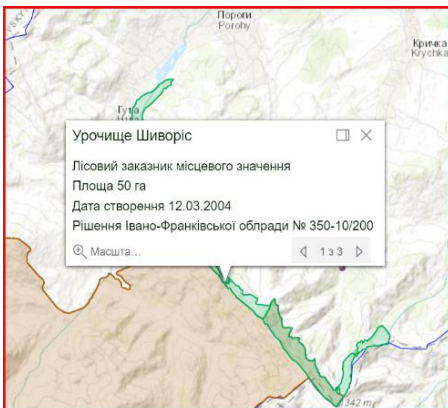

Урочище Скит-Манявський – лісовий заказник загальнодержавного значення в Україні. Розташований у Івано-Франківському районі Івано-Франківської області, неподалік від села Маняви. Площа природоохоронної території 362 га. Створений 1982 року. Перебуває у віданні ДП «Солотвинський держлісгосп». Охороняється заліснена територія з мальовничими

ландшафтами Передкарпаття (при підніжжі масиву Горгани) з залишками корінних ялицево-букових та ялиново-буково-ялицевих лісів (у домішку - ялина європейська), красивим озером та унікальними скельними утвореннями. Особливо цінною є ділянка ендемічної для Карпат модрина польської віком 170–250 років, занесеної до Червоної книги України. У трав'яному покриві лісів зростають чорниця, ожина, тирлич-свічурник, купина кільчаста, щитник широколистий, веснівка дволиста та інші види. Багатий тваринний світ: олень благородний, сарна європейська, кабан дикий, вивірка звичайна, куниця лісова, з птахів — дятел, шишкар ялиновий тощо. У заказнику водяться 3 види тварин, занесених до Червоної книги України. Заказник є цінною лісонасінневою базою.

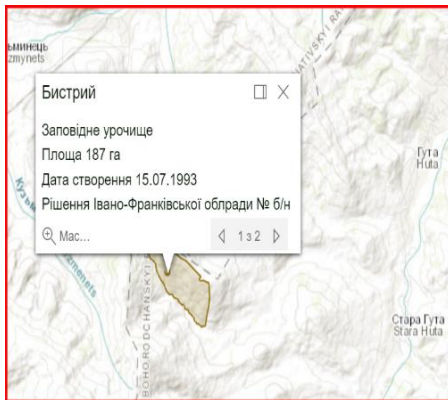

Урочище Сумарин - лісовий заказник місцевого значення в Україні. Розташований у межах Івано-Франківського району Івано-Франківської області, на схід від села Гута. Площа 185 га. Дата створення 12.03.2004. Рішення Івано-Франківської облради № 350-10/200. Статус надано з метою збереження частини лісового масиву з унікальними смереково-ялицево-буковими насадженнями.

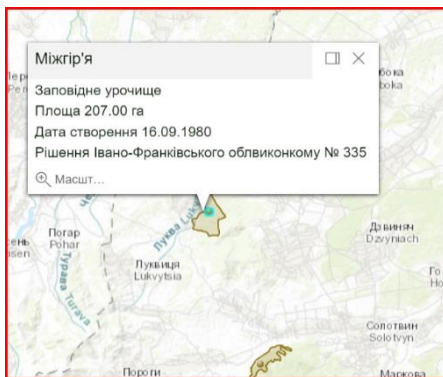
Урочище Шиворіс - лісовий заказник місцевого значення в Україні. Розташований у межах Івано-Франківського району, Івано-Франківської області, на схід від села Стара Гута. Площа 50 га. Дата створення 12.03.2004р. Рішення Івано-Франківської облради № 350-10/200. Перебуває у віданні ДП «Солотвинський лісгосп». Статус надано з метою збереження частини лісового масиву з унікальними смереково-ялицево-буковими насадженнями та постійним токовищем

глухарів. Поруч розташований національний природний парк «Синьогора» та заказник Комарники.

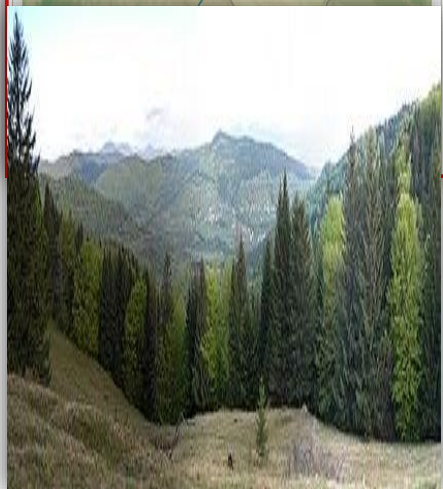
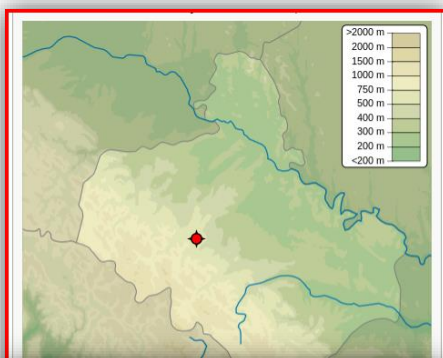

деревостанів на висоті 1200-1400 м н.р.м. Висота кедр досягає 18- 20 м, діаметр – 30 см.

Заповідне урочище – Бистрий - розташоване поруч з національним природним парком «Синьогора», на захід від села Стара Гута. Площа 187 га. Статус надано 1993 року. Перебуває у віданні ДП «Солотвинський лісгосп» (Гутянське лісництво, кв. 43, 44). Статус надано з метою збереження частини лісового масиву в Горганах з цінними насадженнями реліктової сосни кедрової європейської, занесеної до Червоної книги України. Вона входить до складу смерекових

Міжгір'я - заповідне урочище місцевого значення в Україні. Розташоване в межах Івано-Франківського району Івано-Франківської області, між селами Міжгір'я і Росільна. Площа 207 га. Статус надано 1980 року. Перебуває у віданні ДП «Солотвинський лісгосп» (Росільнянське лісництво, кв. 39, 42). Статус надано з метою збереження частини лісового масиву, що зростає на мальовничих пагорбах у передгір'ї Карпат.

Бір «Величків» — ботанічна пам'ятка природи місцевого значення в Україні. Розташована в межах Івано-Франківського району Івано-Франківської області. Площа 2,1 га. Статус надано 1993 року. Перебуває у віданні ДП «Солотвинський лісгосп». Знаходиться біля північно-західної околиці села Кривець. Статус надано з метою збереження частини лісового масиву з верховим болотом, де зростає реліктова рослинність: багно болотяне, журавлина дрібнопліва, плавун булавоподібний, а також багато видів осоки та мохів болотних.

Люблініць - заповідне урочище місцевого значення в Україні. Розташоване в межах Івано-

Франківського району Івано-Франківської області, на південний захід від села Кривець. Площа 113 га. Статус надано згідно з рішенням облдержадміністрації від 15.07.1996 року № 451, зі змінами у площі згідно з рішенням обласної ради 12.03.2004 року № 350-10/2004. Перебуває у віданні ДП «Солотвинський лісгосп» (Солотвинське лісництво, кв. 5). Статус надано з метою збереження цінних насаджень бука і модрина європейської.

Ботанічні пам'ятки природи місцевого значення

Відомим туристичним магнітом громади є Манявський водоспад, що знаходиться в с. Манява.

Манявський водоспад в Українських Карпатах (масив Горгани); гідрологічна пам'ятка природи загальнодержавного значення. Розташований у межах Івано-Франківського району Івано-Франківської області, на південний захід від села Манява. Площа природоохоронної території 1 га. Перебуває у віданні ДП «Солотвинський лісгосп». Мальовничий водоспад над товщею флішевих утворень еоцену Скибового покриву Карпат, оточений ялицево-буковими насадженнями. Водоспад розташований на річці Манявці (притока Бистриці Солотвинської), у мальовничій ущелині, серед стрімких гір.

Висота падіння води бл. 20 м. Один з найвищих водоспадів в Українських Карпатах. Долина річки Манявка біля водоспаду протягом 200 м має форму каньйону з висотою стін до 20 м. Нижче за течією - декілька порогів заввишки до 2 м.

Маловідомим водоспадом в громаді є Малій Кузьминіць або Малокузьминіцький водоспад. Знаходиться в Українських Карпатах у масиві Зовнішні Горгани. Він розташований на південний

захід від села Стара Гута в Івано-Франківському районі Івано-Франківської області. Це однокаскадний водоспад - легкодоступний, але маловідомий туристичний природний об'єкт на висоті 900 метрів н.р.м. Висота цього водоспаду становить 4 метри. Він утворився там, де потік Малий Кузьминець, що є притокою річки Бистриця Солотвинська, пролягає кількома уступами по крутому скелястому схилу флішового типу (осадові породи, теригенна (іноді вулканогенно-теригенна) геологічна формація, яка характеризує певний період розвитку седиментаційного басейну. У геології фліш належить до морської осадової фації, яка зазвичай представлена чергуванням аргілітів і більш грубозернистих порід (як правило, пісковиків). Ці відкладення часто згодом деформуються (згортаються). Флішова серія виникає під час горотвірних процесів, а більш грубозерністі породи являють собою еродований матеріал гірського ланцюга, який формується.

Солотвинські дуби — ботанічна пам'ятка природи місцевого значення в Україні. Розташована в межах Івано-Франківського району Івано-Франківської області, в центральній частині смт Солотвин. Площа 0,29 га. Статус надано згідно з розпорядженням облдержадміністрації від 15.07.1996 року № 451, із змінами у площі згідно з рішенням обласної ради від 12.03.2004 року №350-10/2004. Перебуває у віданні Солотвинської селищної ради. Статус надано з метою збереження групи (12 екземплярів) вікових дубів. Найбільші з них мають в обхваті 6,8 і 7 м. та вік понад 350 років.

Пам'ятки архітектури:

Неподалік водоспаду є Манявський Скит, по-іншому Хресто-Воздвиженський чоловічий монастир, названий в історії Українським Афоном, твердиня православ'я, що заснований у XVII ст. монахом Йовом Княгинцем. Архітектурний монастирський комплекс будівель – це ансамбль цегляних, кам'яних і дерев'яних споруд, обведених високим муром з вежами й бійницями. Довколо монастир омивається гірськими водами. Монастир підпорядковується Українській Православній Церкві Київського Патріархату.

- Відомою пам'яткою архітектури місцевого значення є церква Різдва Пресвятої Богородиці УГКЦ в смт. Солотвин, що була освячена ще в 1903 році.

Церква збудована за проектом українського архітектора Василя Нагірного, відомого сакральними спорудами.

- Поруч з церквою збереглася дзвіниця. Історичний дух витає і в с. Бабче, де до сьогоднішніх днів збереглась церква Святого Архистратига Михаїла, що є пам'яткою архітектури місцевого значення. Церква побудована у 1805 році. Саме в цій церкві зберігається Євангеліє 1743 року З часів Незалежності України церква святого Архистратига Михаїла належить до УПЦ Київського патріархату.

- Церква Св. Параскеви П'ятниці в Кричці існувала вже 1680 року і згадана в Катедраціку Львівської єпархії за цей рік. Церква в селі вже була у 1783 році. Збережена дерев'яна церква походить з 1820 року. За переказами, церква і дзвіниця первісно були в Манявському Скиті, згодом монастир продав їх Солотвинській парафії, а потім споруди перевезли до Крички.

- В селищі Солотвин знаходиться найвища в Україні статуя Ісуса Христа. За результатами обмірів статуя внесена до Національного Реєстру Рекордів України у категорії «Мистецтво» та встановила рекорд України у даній номінації (висота скульптури 5,5 метра). Статуя знаходиться в обіймах Солотвинських дубів – ботанічної пам'ятки природи місцевого значення в Україні. Статус надано згідно з розпорядженням облдержадміністрації від 15.07.1996 року № 451 з метою збереження групи (12 екземплярів) вікових дубів. Найбільші з них мають в обхваті 6,8 і 7 м. та вік понад 350 років.

- Ще однією історичною пам'яткою в громаді є доти (довготермінові оборонні точки) часів Першої світової війни, що в селі Богрівка. Вони мають цінну історичну спадщину, яка приваблює зацікавлених туристів. Лінія ДОТів у Богрівці мала захищати від російської армії дорогу, що проходить через село. Всього в селі Богрівка знаходиться 9 ДОТів, з них 8 – однорівневі, а один – рідкісний трирівневий, тобто має три “поверхи” бійниць. Суттєвим плюсом є те, що ДОТи досить добре збереглися. Богрівські доти є свідками історії нашого краю, частинкою її спадщини, яку зможуть зрозуміти і побачити люди.

- На Прикарпатті шанують духовні святині. В кожному селі громади є своя унікальна святиня, що складає собою духовний осередок розвитку кожного села громади. Відомою святинею громади є монастир Святого Серафима Саровського в с. Кривець.

Статтею 9 Закону визначено, що території та об'єкти природно-заповідного фонду з додержанням вимог, встановлених цим Законом та іншими актами законодавства України, 18 можуть використовуватися: у природоохоронних цілях; у науково-дослідних цілях; в оздоровчих та інших рекреаційних цілях; в освітньо-виховних цілях; для потреб моніторингу навколишнього природного середовища.

Відповідно до ст. 5 Закону завдання, науковий профіль, характер функціонування і режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду визначаються у положеннях про них.

Статтею 60 Закону визначено, що охорона територій та об'єктів природно-заповідного фонду покладається на підприємства, установи та організації, у віданні яких вони перебувають.

Відповідно до вимог ст.60 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» та Постанови Кабінету Міністрів України від 14.07.2000 р. №1127 «Про службу державної охорони природно-заповідного фонду України».

Ймовірні зміни стану рослинного та тваринного світу, якщо ДДП не буде затверджено

Якщо Стратегію не буде затверджено, біорізноманіття на території ТГ, скоріше за все, залишиться на сталому рівні, але впровадження оперативних завдань ДДП щодо охорони навколишнього природного середовища може позитивно вплинути на чисельність різних видів флори та фауни.

3. Характеристику стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень

Поєднання зусиль, спрямованих на заохочення економічного зростання громади із зусиллями, спрямованими на пом'якшення несприятливого впливу на навколишнє природне середовище, забезпечуватиме розвиток громади.

Оцінка впливу на навколишнє середовище (ОВНС) – це процес, за допомогою якого здійснюється врахування екологічного фактору на ранній стадії формування проекту або на ранньому етапі прийняття господарських та управлінських рішень з метою зведення до мінімуму значної шкідливої дії останніх на навколишнє середовище.

В результаті аналізу проектних рішень була здійснена оцінка ймовірного впливу проекту на складові довкілля. Для того щоб провести «безпосередньо оцінку впливу на навколишнє середовище» необхідно сформулювати матрицю, яка відображає взаємодію між проектом і навколишнім середовищем. Ця матриця дозволяє здійснити як якісну, так і кількісну оцінку впливу на навколишнє середовище запропонованого проекту. Елементи проекту та компоненти навколишнього середовища складають дві осі такої матриці.

Елементи проекту – стратегічні цілі Стратегії розвитку Солотвинської територіальної громади на період до 2030 року. До компонентів навколишнього середовища потрапляють: повітря, вода, ґрунти, біорізноманіття, тощо.

У зв'язку з тим, що дію численних факторів, які впливають на природне середовище неможливо оцінити кількісно. Оцінка впливу здійснюється по окремих компонентах навколишнього середовища.

Клімат Ймовірні негативний вплив на кліматичні умови території під час впровадження оперативних завдань Стратегії не передбачається. Змін мікроклімату у результаті реалізації заходів, що визначені ДДП не очікується. Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів запланованої діяльності на навколишнє середовище, відсутні.

Повітряне середовище. Найсуттєвішим є вплив на повітряне середовище. Компенсаційними заходами є створення територій зелених насаджень обмеженого користування. Відсутність у громаді великих промислових підприємств сприяє якості атмосферного повітря. Забруднення атмосферного повітря, окрім прямої шкоди здоров'ю людей, негативно впливає на рослинний та тваринний світ, а саме призводить до уповільнення росту зелених насаджень, зменшення чисельності видів рослин та тварин, зниження родючості ґрунтів та якості сільськогосподарської продукції. Повітряне середовище на території громади має високу здатність до самоочищення.

З метою покращення стану атмосферного повітря на території ТГ Стратегією розглядається можливість впровадження завдань Стратегії, що спрямовані на покращення стану атмосферного повітря:

- вдосконалення транспортної системи та модернізація технічної (інженерної) інфраструктури;
- рекультивация та консервація сміттєзвалищ;
- покращення стану автомобільних доріг і тротуарів, забезпечення освітлення об'єктів транспортної інфраструктури в населених пунктах громади тощо.

Ймовірний вплив. Проведення будівельних робіт з метою реалізації завдань Стратегії супроводжується роботами, в процесі яких забруднюється атмосферне повітря. Найбільший вплив чинять будівельні машини та обладнання. Всі будівельні роботи мають пересувний характер, виконуються послідовно. Такі джерела умовно можна віднести до джерел нерегулярного забруднення атмосфери, тобто викиди в атмосферу забруднюючої речовини проводяться через нерівномірні проміжки часу. Характерною особливістю цих викидів є мала часова тривалість. Даний вид забруднення носить тимчасовий характер і обмежується терміном будівництва.

З метою покращення стану атмосферного повітря на території громади, Стратегією заплановано реалізацію перелічених заходів, що забезпечить поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки.

Водне середовище. Збезпечення захисту територій від шкідливої дії вод, вирішення потребує питання проведення берегоукріплюючих та руслорегулюючих робіт для покращення екологічного стану заплави річок. Для відведення стічних вод має бути будівництво системи водовідведення та

очисних споруд. Відповідно до ст.60 Земельного кодексу України, вздовж річок, морів і навколо озер, водосховищ та інших водойм з метою охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення і засмічення та збереження їх водності встановлюються прибережні захисні смуги.

Важливо! При крутизні схилів більше трьох градусів мінімальна ширина прибережної захисної смуги подвоюється.

В межах прибережних захисних смуг забезпечується безперешкодний та безоплатний доступ громадян до узбережжя морів, морських заток, лиманів та островів у внутрішніх морських водах в межах пляжної зони, до берегів річок, водойм та островів для загального водокористування, крім земель охоронних зон, зон санітарної охорони, санітарно-захисних зон та зон особливого режиму використання земель, а також земельних ділянок, на яких розташовані:

- гідротехнічні, гідрометричні та лінійні споруди;
- об'єкти підвищеної небезпеки;
- пансіонати, об'єкти реабілітації, спорту, санаторії та інші лікувально-оздоровчі заклади, дитячі оздоровчі табори, що мають відповідні передбачені законом документи на споруди та провадження відповідної діяльності;
- об'єкти природно-заповідного фонду, об'єкти культурної спадщини.

Обмеження доступу громадян у будь-який спосіб (у тому числі шляхом влаштування огорож або інших конструкцій) до узбережжя водних об'єктів на земельних ділянках прибережних захисних смуг, що перебувають у користуванні громадян або юридичних осіб, а також справляння за нього плати є підставою для припинення права користування земельними ділянками прибережних захисних смуг за рішенням суду.(ч. 4 ст. 60 Земельного кодексу України).

Відповідно до статті 89 Водного кодексу України, у прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах забороняється:

- розорювання земель (крім підготовки ґрунту для залуження і залісення), а також садівництво та городництво;
- зберігання та застосування пестицидів і добрив;
- влаштування літніх таборів для худоби;
- будівництво будь-яких споруд (крім гідротехнічних, навігаційного призначення, гідрометричних та лінійних, а також інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій), у тому числі баз відпочинку, дач, гаражів та стоянок автомобілів;
- миття та обслуговування транспортних засобів і техніки;
- влаштування звалищ сміття, гноєсховищ, накопичувачів рідких і твердих відходів виробництва, кладовищ, скотомогильників, полів фільтрації тощо;

- випалювання сухої рослинності або її залишків з порушенням порядку, встановленого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Об'єкти, що знаходяться у прибережній захисній смузі, можуть експлуатуватись, якщо при цьому не порушується її режим. Зовнішні межі водоохоронних зон визначаються за спеціально розробленими проектами.

Порядок визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режим ведення господарської діяльності в них встановлюються Кабінетом Міністрів України. Контроль за створенням водоохоронних зон і прибережних захисних смуг, а також за додержанням режиму використання їх територій здійснюється органами, що здійснюють державний контроль за використанням та охороною земель, і центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

Протягом 2022 року Державною геологічною службою проведення геологорозвідувальних робіт не фінансувалося, обстеження ділянок розвитку небезпечних геологічних процесів ДП «Західукргеологія» не проводилися.

У відповідності до звіту по формі 7-гр за інформацією отриманою від ДП ПрАТ «НАК «Надра України» «Західукргеологія» (ДП «Західукргеологія») по Івано-Франківській області видобуток підземної води у 2021 році проводився з 3 ділянок: 2 ділянки КП «Житловик» Івано-Франківського району та 1 ділянка ТОВ «Аріон» Івано-Франківського району, що становив 511,0 тис. м³/рік (1,4 тис. м³/добу).

Відповідно до цієї ж форми звітності у 2021 році споживання підземних вод водоводокористувачами Івано-Франківської області становило 1113,0 тис. м³/рік (3,0 тис. м³/добу). Якість підземних вод питного та технічного призначення відповідає нормативним документам. Згідно звітної форми 7-гр у 2021 році ділянок та осередків забруднення підземних вод не виявлено.

Оцінюючи нинішню ситуації можна дійти до висновку, що не вживаючи заходів для зменшення техногенного навантаження на водні екосистеми, погіршення стану якості води буде відбуватися інтенсивними темпами. Від стану водойм на пряму залежить стан здоров'я населення та екологічна безпека на території Солотвинської територіальної громади.

Виконавчий комітет селищної ради зобов'язаний доводити до відома населення, всіх заінтересованих організацій рішення щодо меж водоохоронних зон і прибережних захисних смуг, а також водоохоронного режиму, який діє на цих територіях. Також розробити санітарно-екологічний паспорт з передбаченою охоронною зоною та відповідним режимом водокористування.

З метою охорони водних ресурсів та їх раціонального використання в Стратегії визначено за необхідне виконання ряду завдань щодо вирішення проблемних питань з охорони і раціонального використання водних ресурсів на території громади:

- благоустрій водойм та прибережних зон на території Солотвинської громади;
- реконструкція споруд відведення та очистки стічної води;
- поточний ремонт джерел питної води;
- благоустрій прибережної смуги водних об'єктів та інше.

Такі види планованої діяльності, як будівництво у населених пунктах споруд для очищення стічних вод, очищення господарсько-побутових стічних вод, ймовірніше проводяться на землях водного фонду та найчастіше призводять до скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти. Впровадження господарської діяльності, що призводить до скидання забруднюючих трубопроводів та інших комунікацій на землях водного фонду може мати значний вплив на довкілля (пункти 10, 13 частина 3 статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»).

З метою покращення екологічного стану водойм громади, Стратегією запланована реалізація завдань, що спрямовані на поліпшення гідрологічного, санітарного, технічного стану та якості води; створення водоохоронних зон, підвищення надійності експлуатації водопровідних мереж та ефективності водопідготовки та речовин у водні об'єкти, впровадження планованої діяльності з прокладання кабелів, очищення стічних вод із застосуванням ефективних технічних рішень, сучасних технологій і матеріалів.

Якщо вищезазначені завдання Стратегії не будуть реалізовані, подальший розвиток території Солотвинської громади може спричинити техногенне навантаження на водні ресурси. Зокрема відсутність споруд для очищення стічних вод, водопровідних та каналізаційних мереж, споруд для збирання, очищення та використання вод поверхневого стоку може призвести до забруднення поверхневих та підземних водних ресурсів.

Ґрунти. Основний вплив на ґрунти відбувається при підготовці території для будівництва будівель та полягає у виїмці ґрунту при влаштуванні підземних конструкцій будівель, автошляхових покриттів, прокладання підземних мереж, відведення поверхневих стічних вод, а також родючого ґрунту для озеленення території. Вплив на ґрунти від утворених в процесі планованої діяльності відходів не відбуватиметься, оскільки передбачається удосконалення роботи з управлінням ТПВ. З метою недопущення забруднення поверхневих та підземних вод, ґрунтів передбачається будівництво каналізаційних мереж та очисних споруд.

Аналіз даних сучасного стану і співвідношення угідь свідчить про те, що найбільші порушення відбулися в передгірських і рівнинних районах. Ступінь сільськогосподарської освоєності території тут коливається в межах відповідно

54-64 % і 63-77 %. Загальна розораність перевищує межу екологічної збалансованості як у рівнинних – 52 %, так і в передгірських районах – 43 %. В рівнинних районах розорано в середньому 77 % сільськогосподарських угідь, у передгірських – 72%. Найбільш розораними є землі у Коломийському (63,5-67,3 %) та Івано-Франківському (51-57,3 %) районах.

Регіон Карпат і прилеглих територій має певні територіальні відмінності щодо характеру використання земель. Вони зумовлені зональністю природних умов, особливостями розселення населення, значенням окремих районів у вирощуванні тих чи інших видів сільськогосподарських культур. Як наслідок високої сільськогосподарської освоєності земельного фонду без належних заходів щодо її охорони і відтворення, як виробничого ресурсу та важливої складової навколишнього середовища, є прогресуюча деградація земель, що створює загрозу екологічній безпеці області.

Ймовірний вплив на ґрунтовий покрив відбудеться при будівельних роботах, прокладанні інженерних комунікацій та вертикальному плануванні території під час реалізації завдань Стратегії. Можливо відбудеться антропогенна трансформація існуючого рельєфу території від планувальних робіт під час реалізації ДДП. З огляду на тимчасовий характер впливу та його локальність, вплив приймається, як допустимий.

Також можливе забруднення, засмічення та порушення ґрунтів від неочищених господарсько-побутових та поверхневих (дошових і талих) стічних вод. З метою недопущення та зниження ризику забруднення ґрунтів на території громади завданнями Стратегії, що відповідають основним засадам (стратегіям) державної екологічної політики України та забезпечують поліпшення екологічної ситуації і підвищення рівня екологічної безпеки, передбачається: будівництво, реконструкція та капітальний ремонт систем каналізаційних мереж, каналізаційних напірних колекторів, каналізаційних насосних станцій, очисних споруд та інше.

Деградація земель:

На міжнародному рівні, і в Україні, зокрема, стоїть завдання щодо досягнення нейтрального рівня деградації земель (НДРЗ). Це стан, коли кількість та якість земельних ресурсів, необхідних для підтримання екосистемних функцій і послуг та підвищення продовольчої безпеки, залишається сталою або збільшується у визначених часових і просторових рамках та екосистемах. Ринкові відносини та зміна форми власності вимагають і нових підходів щодо розробки шляхів збереження, відтворення та підвищення родючості ґрунтів. Виробник сільськогосподарської продукції повинен орієнтуватися як на соціальні умови, так і на рівень ринково-господарських відносин, але в той же час згідно з Законом України «Про охорону земель» повинен враховувати екологічні наслідки свого господарювання та виконувати

вимоги по захисту ґрунту від ерозії і забезпечувати відтворення родючості наданих йому земель в оренду й приватну власність.

Постановою Кабінету Міністрів України від 18 січня 2017 року створено Координаційну раду з питань боротьби з деградацією земель та опустелюванням, на першому засіданні якої прийнято основні добровільні національні завдання щодо досягнення НДРЗ в Україні, а саме:

- підтримання вмісту органічної речовини (гумусу) в ґрунтах;
- відновлення та сталє використання торфовищ.

Сільськогосподарські підприємства на сьогоднішній день більшою мірою зацікавлені в інтенсивній експлуатації землі з метою одержання максимальної кількості продукції, ніж у збереженні ґрунтів і відтворенні їх родючості. За сучасних умов господарювання, традиційна технологія хімічної меліорації з внесенням по поверхні необхідної кількості вапна і дальшим його заорюванням у ґрунт є мало привабливою в економічному плані. Сильнокислі та середньокислі ґрунти найбільш доцільно провапнувати за технологією компенсуючої (підтримувальної) меліорації, за якої витрати вапнякових матеріалів скорочуються у півтора рази. На слабкокислих ґрунтах оптимальним є застосування технології локального окультурювання.

Таким чином, у регіональній програмі доцільно змінити акцент з розподілу коштів для дуже обмежених обсягів вапнування на забезпечення максимальної прибутковості цього агрозаходу, передбачивши більш ефективне державно-приватне партнерство в цьому питанні.

Характеристика ґрунтів за вмістом гумусу*						
Площа ґрунтів, %						Середньозважений показник, %
дуже низький < 1,1	низький 1,1-2,0	середній 2,1-3,0	підвищений 3,1-4,0	високий 4,1-5,0	дуже високий > 5,0	
0,1	7,8	35,7	35,1	17,6	3,8	3,29

*За даними Івано-Франківської філії ДУ «Держґрунтохорона»

Гумус є основним джерелом поживних речовин в ґрунті. Чим вищий вміст гумусу в ґрунті, тим більша його родючість, тому збереження і накопичення гумусу є основою родючості ґрунту. Середньозважений показник вмісту гумусу по області за період з 2017 по 2022 роки становить 3,27 %, що відповідає підвищеному рівню забезпеченості. Порівняно з попереднім туром обстеження, цей показник знизився на 0,04%. Найвищий показник забезпеченості гумусом у Коломийському та Івано-Франківському районах. Найнижчий – у Косівському та Надвірнянському районах.

Найважливішим ресурсом для забезпечення відтворення гумусу ґрунтів залишаються органічні добрива, рослинні рештки, побічна продукція, сидерати,

тощо, внесення яких позитивно впливає на агрохімічні, фізичні та водно-повітряні властивості ґрунтів.

Обсяги внесення органічних добрив в області незначні, за останній час склали лише 3,1 т/га посівної площі, тоді як мінімальна норма для забезпечення бездефіцитного балансу гумусу (залежно від ґрунтово- кліматичної зони) має становити в рік від 8 до 14 т/га.

Підтримання вмісту гумусу у ґрунті є не тільки справою аграріїв, а загальнонаціональним зобов'язанням перед міжнародною спільнотою. Вибір цього ключового показника попередження деградації земель зумовлений багатогранним регуляторним значенням органічного вуглецю у забезпеченні сталого функціонуванні ґрунтів, зокрема, зменшення ерозії ґрунтів, подолання їхньої агрофізичної та біологічної деградації, запобігання збідненню на поживні елементи, мінімізація засолення і підкислення ґрунтів, наслідків їх забруднення, а також регулювання водного режиму в зонах недостатнього або надлишкового зволоження.

Ймовірний вплив. Отже, для збереження та підвищення родючості ґрунтів та їх охорони в області необхідно впроваджувати науково обґрунтовані системи і технології використання добрив, хімічних меліорантів на основі даних агрохімічної паспортизації земель сільськогосподарського призначення.

Біорізноманіття. Рослинний світ зазнає змін у бік збільшення його різноманітності. Рослини по-різному реагують на забруднення повітря, найвразливіші яблуня, береза, груша, сосна, а більш стійкі – вишня, бузок, дуб тощо. Шкоди зеленим насадженням завдають оксид вуглецю, хлор і хлористоводнева кислота, а також вуглеводні – бензол, антрацен, бенз(а)пірен.

З метою збереження біологічного різноманіття, унікального генофонду рослинного світу області рішенням Івано-Франківської обласної ради від 23.04.2021 № 150-62021 «Про затвердження списку рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослин на території Івано-Франківської області» затверджено перелік видів рослин, які не включені до Червоної книги України, які постійно або тимчасово (в періоди певних етапів життєвого циклу) ростуть у природних умовах на території Івано-Франківської області і перебувають під загрозою зникнення або істотного зменшення чисельності їхніх популяцій.

Перелік видів рослин, обсяги заготівлі, промислова заготівля на території області лімітуються, а любительський збір здійснюється за спеціальними дозволами та обов'язково узгоджується з користувачами угідь.

На ліси впливає низка абіотичних, біотичних і антропогенних чинників, під дією яких зменшується приріст деревини, відбувається часткова втрата крон, всихання окремих дерев і насаджень. Серед чинників негативного впливу на ліси

провідне місце посідають хвороби лісу та листогризучі шкідники.

Станом на 01.01.2023 року площа осередків основних видів шкідників лісу становить 2,7 тис. га. Площа осередків хвороб складає – 45,7 тис. га, зокрема коренева губка – 32,3 тис. га., опеньок осінній – 11,5 тис. га. На практиці використовуються біологічні, лісогосподарські та інтегровані методи боротьби. Зокрема, здійснюючи санітарні рубки, лісосічні та позалісосічні очистки, протягом 2022 року.

Лісопатологічні обстеження та обґрунтування в лісових масивах області здійснює спеціалізована служба Держлісагентства – державне підприємство «Івано-Франківськлісозахист» та постійні лісокористувачі області. Для попередження втрат від лісових пожеж лісогосподарські підприємства підтримують в належному стані і в достатній кількості протипожежний інвентар, проводять роботу по утриманню протипожежних розривів та мінералізованих смуг, поновлюють та встановлюють аншлаги та інформаційні панно на протипожежну тематику, організують навчання лісової охорони по організації гасіння лісових пожеж, постійно проводять роз'яснювальну роботу серед місцевого населення, туристів та школярів. З настанням пожежонебезпечного періоду організується цілодобове чергування та патрулювання лісових масивів.

Ймовірний вплив. Реалізація заходів ДДП не матиме суттєвого впливу на зміни та динаміку розвитку природних популяцій. Помірний вплив на тваринний світ відбуватиметься за рахунок техногенного шуму від будівельної техніки та механізмів під час реалізації заходів Програми щодо будівництва планованих об'єктів, споруд та комунікацій. Але такий вплив носитиме тимчасовий характер, припиняється по закінченню будівельних робіт, такий вплив можна оцінити як допустимий.

Натомість Стратегією передбачено реалізація завдань щодо збільшення площі зелених насаджень Солотвинської громади, що підтримає загальний екологічний баланс на території громади.

Стратегією не передбачається реалізація заходів, які можуть призвести до негативного впливу на існуючі чи заплановані до заповідання території та об'єкти природно-заповідного фонду. Реалізація завдань Стратегії запланована за межами територій та об'єктів заповідного фонду, їх охоронних зон, земель природно-заповідного фонду України, територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову і естетичну цінність та об'єктів комплексної охорони, в зв'язку з чим можна зробити висновок, що реалізація оперативних завдань ДДП не має впливу на території з природоохоронним статусом.

Крім того, з метою охорони природних ресурсів та їх раціонального використання, збереження природного стану наявних біоценозів, поліпшення екологічної ситуації на території громади, задля збереження біологічного та ландшафтного різноманіття.

Ймовірний вплив. Реалізація заходів ДДП не матиме суттєвого впливу на зміни та динаміку розвитку природних популяцій. Помірний вплив на тваринний світ відбуватиметься за рахунок техногенного шуму від будівельної техніки та механізмів під час реалізації заходів Програми щодо будівництва планованих об'єктів, споруд та комунікацій. Але такий вплив носитиме тимчасовий характер, припиняється по закінченню будівельних робіт, такий вплив можна оцінити як допустимий.

Натомість Стратегією передбачено реалізація завдань щодо збільшення площі зелених насаджень Солотвинської громади, що підтримає загальний екологічний баланс на території громади.

Управління відходами

Важливим залишається питання потрапляння ресурсоцінних відходів на полігони та сміттєзвалища ТПВ і разом з тим, впровадження у населених пунктах системи роздільного збирання відходів, комплексної переробки та утилізації корисних компонентів побутових відходів. Попереднє сортування відходів перед видаленням на полігон та впровадження роздільного збирання вторинних компонентів ТПВ дасть можливість зменшити обсяги розміщення побутових відходів на полігонах та сміттєзвалищах.

Впровадження планованої діяльності щодо поводження з відходами (операції у сфері поводження з небезпечними відходами (зберігання, оброблення, перероблення, утилізація, видалення, знешкодження і захоронення)); операції у сфері поводження з побутовими та іншими відходами (оброблення, перероблення, утилізація, видалення, знешкодження і захоронення) обсягом 100 тонн на добу або більше)), впровадження планованої діяльності з утилізації, видалення, оброблення, знешкодження, захоронення побутових відходів можуть мати значний вплив на довкілля (пункт 8 частина 2, пункт 11 частина 3 статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»).

Ймовірний вплив. Протягом виконання підготовчих, будівельних робіт, що передбачені завдання Стратегії, очікується епізодичний і незначний вплив зумовлений операціями у сфері поводження з відходами. Негативного впливу на довкілля під час провадження діяльності з реалізації заходів ДДП не передбачається.

Здоров'я населення.

З метою охорони навколишнього середовища та здоров'я населення Стратегією передбачаються завдання щодо охорони навколишнього природного середовища. Реалізація всіх вище перелічених завдань ДДП забезпечить послаблення можливого впливу на довкілля, і як слідство послабить вплив на здоров'я населення.

Звітом про СЕО надаються рекомендації щодо обов'язкового здійснення оцінки впливу на довкілля планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати

значний вплив на довкілля та підлягають оцінці впливу на довкілля у відповідності до вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» до прийняття рішення про провадження планованої діяльності.

Екологічне управління, моніторинг та інше Стратегія не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в сфері екологічної безпеки, натомість передбачено реалізація заходів щодо покращення стану навколишнього природного середовища.

Вплив цілей Стратегії на компоненти навколишнього природного середовища

Фактор впливу	Компоненти, що зазнають впливу							
	Людина і здоров'я	Біорізноманіття і ПЗФ	Земельні ресурси	Ґрунти	Поверхневі та підземні води	Клімат і атмосферне повітря	Образ ландшафту	Культурна Спадщина
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1. Сталий місцевий економічний розвиток громади								
1.1. Розвиток підприємництва, малого та середнього бізнесу	+	0	+	+	+	+	+	+
1.2. Покращення умов для залучення інвестицій	+	+	0	0	+	+	+	+
1.3. Розвиток туристичної сфери.	+	+	0	0	+	+	+	+
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2. Розвинута інфраструктура	+	0	+	+	+	+	+	0
2.1. Покращення якості муніципальних послуг та базової інфраструктури	+	-	0	-	0	-	+	0
2.2. Покращення управління Просторовим розвитком.	+	0	+	+	+	+	+	0
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 3. Комфортне та безпечне життя у громаді								
3.1. Підвищення якості освіти	+	0	0	0	0	0	0	+
3.2. Підвищення якості медичних послуг та покращення громадського здоров'я	+	0	0	0	0	0	0	0
3.3. Розвиток культури, дозвілля та спорту	+	0	0	0	0	0	0	0
3.4. Посилення якості та участі громадян у процесах прийняття рішень.	+	0	0	0	0	0	0	0
3.5. Формування безпечного середовища проживання	+	0	0	0	0	0	0	0
3.6. Підвищення рівня екологічної безпеки	+	+	+	+	+	+	+	+

Оцінка представлена у трьох категоріях:

(-) негативний вплив

(0) нейтральний вплив

(+) позитивний

Таким чином, реалізація Стратегії розвитку Солотвинської територіальної громади на період 2024-2030 року не має супроводжуватися негативним впливом на навколишнє природне середовище. Водночас реалізація багатьох оперативних цілей Стратегії має сприяти позитивному впливу на навколишнє середовище в територіальній громаді.

Виникнення негативного впливу, який у майбутньому може спричинити погіршення стану навколишнього природного середовища, умов життєдіяльності

населення та стану його здоров'я після реалізації рішень ДДП «Стратегія розвитку Солотвинської територіальної громади на період до 2030 року та План заходів з реалізації Стратегії розвитку Солотвинської територіальної громади на період до 2030 року» не очікується та не прогнозується.

Ймовірність того, що реалізація Стратегії призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я населення, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною. При впровадженні завдань Стратегії, у порівнянні із існуючим станом, очікується позитивний вплив на навколишнє природне середовище, у тому числі на здоров'я населення.

4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень

Основними значущими екологічними проблемами в громаді є наступні:

- неналежна якість або відсутність дорожнього покриття у населених пунктах громади;
- забруднення водних об'єктів скидами забруднюючих речовин та земель агрохімікатами;
- створення екологічних проблем через періодичне підтоплення частини населених пунктів річкою Бистриця Солотвинська;
- недостатнє використання технологій роздільного збирання та утилізації відходів;
- незавершеність роботи з винесення в природу діючих на території ТГ об'єктів природно-заповідного фонду, а також прибережно захисних смуг. Прибережна захисна смуга - це частина водоохоронної зони відповідної ширини вздовж річки, моря, навколо водойм, на якій встановлено більш

суворий режим господарської діяльності, ніж на решті території водоохоронної зони (відповідно до ч. 1 ст. 58 Земельного кодексу України).

У Стратегії, відповідно до стратегічного бачення розвитку Солотвинської громади, визначено стратегічні та операційні цілі й завдання. Далі для визначення екологічних проблем, які стосуються Стратегії, визначено, яким чином вони впливатимуть на стан навколишнього середовища у розрізі окремих складових і компонентів довкілля – людина і здоров'я, біорізноманіття і природно-заповідний фонд, земельні ресурси та ґрунти; поверхневі та підземні води, атмосферне повітря, клімат.

В даний час на частку автомобільного транспорту припадає більше половини усіх шкідливих викидів у навколишнє середовище, які є головним джерелом забруднення атмосфери. Забруднення повітря обумовлюється викидами, що утворюються при роботі двигунів внутрішнього згорання. При використанні електроенергії як джерела руху такі викиди відсутні. Кількість викидів у повітря залежить від режиму роботи двигуна. Викиди містять 7-8% токсичних газів. Основні забруднюючі речовини – СО, СО₂, сажа. Викиди шкідливих речовин включають відпрацьовані гази автомобільних двигунів, випаровування із системи живлення, підтікання пального і мастил у процесі роботи та обслуговування автомобілів, а також продукти зносу фрикційних накладок зчеплення, накладок гальмівних колодок, шин. До числа шкідливих компонентів відносяться і тверді викиди, що містять свинець і сажу. Вплив автомобільного транспорту на флору і фауну є негативним і проявляється в руйнуванні місць проживання тварин, розсіченні дорогами сезонних і добових ділянок тварин, їх зіткнення з транспортними засобами.

Шумове забруднення також є різновидністю несприятливого впливу автомобільного транспорту на навколишнє середовище. Основними джерелами шуму є: процеси всмоктування повітря карбюратором і випуску відпрацьованих газів, робота вентилятора системи охолодження, клапанного механізму, трансмісії. Джерелом шуму в дизельних автомобілях є як система впрыскування, так і взаємодія шин з поверхнею дороги, причому шум в системі впрыскування є домінуючим на більш низьких швидкостях, а від взаємодії шин з поверхнею дороги - на високих. Утворення стічних вод пов'язане з використанням води при митті автомобілів. Основними забруднювачами у цих стоках є часточки пилу, сажі, паливно-мастильних матеріалів, а також самі миючі засоби.

Клімат

Збільшення кількості викидів забруднюючих речовин та парникових газів від стаціонарних джерел, що призводить до антропогенного впливу на кліматичні умови громади.

- ✓ впровадження заходів, що спрямовані на зменшення викидів CO₂ в атмосферному повітрі; впровадження енерго- і ресурсозберігаючих технологій шляхом застосування високопродуктивної техніки в сільгоспвиробництві; створення інвестиційної платформи для запровадження енергосервісу, проведення масово роз'яснювальної роботи серед дітей молодшого віку, учнів, молоді та жителів громади щодо енергозбереження та запобігання змінам клімату, а також впровадження енергоефективних заходів та обладнання на об'єктах комунальної власності громади, забезпечення термо-модернізації об'єктів комунальної власності, інше.

Атмосферне повітря

- ✓ З метою покращення стану атмосферного повітря на території громади Стратегією розглядається можливість зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря за рахунок запровадження енергозберігаючих технологій та сприяння використанню відновлювальних джерел енергії. Також Стратегією передбачається збільшення кількості зелених насаджень.

Водні об'єкти

Стан поверхневих водних об'єктів громади знаходяться під інтенсивним навантаженням. На якісний стан поверхневих вод впливають поверхневі стоки із забудованих територій, недостатньо-очищені стічні води, що містять значну кількість органічних речовин, та інші хімічні сполуки, що негативно впливають на гідрохімічний режим водних об'єктів.

- ✓ З метою покращення екологічного стану водних об'єктів на території громади Стратегією запланована реалізація завдань щодо будівництва нових, реконструкції, капітального ремонту, модернізації мереж централізованої системи водопостачання, водовідведення та каналізації, реконструкції, модернізації та капітального ремонту очисних споруд каналізації, а також щодо будівництва мереж дощової каналізації.

Відходи

Відсутність достатньо ефективної системи управління відходами виробництва та

твердими побутовими відходами, значний відсоток захоронення відходів.

- ✓ З метою покращення існуючої ситуації із розміщенням та захороненням побутових відходів на території громади Стратегією запланована реалізація оперативних завдань, в тому числі створення системи роздільного збирання, переробки та подальше захоронення відходів, на полігоні, що забезпечить екологічно безпечне зберігання, оброблення, утилізації, видалення, відходів. Відходи, що утворюються при експлуатації автомобіля, в основному, представлені відпрацьованими шинами, які відносяться до IV класу небезпеки і повинні збиратись та передаватися на переробку.

Біорізноманіття

Внаслідок дії негативних антропогенних факторів все більша кількість видів тварин і рослин в Україні опиняються під загрозою зникнення. Найбільшою загрозою біорізноманіттю є порушення цілісності і єдності природного рослинного покриву. Цей процес є результатом фрагментації, яка відбувається внаслідок знищення рослинного покриву через надмірне сільськогосподарське освоєння території, урбанізацію, осушення земель. Фрагментація рослинного покриву, що наближається до 50%, призводить до погіршення гідрологічного режиму території, клімат стає більш континентальним, збільшується швидкість вітру, розвивається ерозія ґрунтів, погіршуються умови існування всіх видів.

Тваринний світ – один з компонентів природних ресурсів області. Різноманітність і багатство природних ландшафтів та вигідне географічне розташування стало передумовою розвитку та існування своєрідної рідкісної фауни, котра порівняно з іншими регіонами України значно багатша.

✓ З метою збереження в природному стані типових або унікальних комплексів на території громади Стратегією заплановано покращення охорони природно-заповідного фонду, створення реєстру історико-культурних об'єктів та об'єктів природно-заповідного фонду; проведення масово роз'яснювальної роботи серед дітей молодшого віку, учнів, молоді та жителів громади.

Здоров'я населення

Забруднення навколишнього середовища сприяє виникненню або ускладненню захворювань. У цілому можна оцінити такими показниками, як середня тривалість життя при народженні або після досягнення певного віку, загальна смертність та смертність дітей до одного року життя, захворюваність і функціональні відхилення, поширеність хвороб і багато інших змін стану здоров'я.

Екологічні проблеми, що можуть спричиняти негативний вплив на здоров'я населення:

- забруднення атмосфери: провокує захворювання органів дихання, кровотворення, алергічні реакції, онкологічні захворювання, нервово-психічні розлади, зменшення очікуваної тривалості та якості життя;
- забруднення водних ресурсів: погіршення анафелогенної ситуації на території громади, збільшення кількості хвороб органів кровотворення, шлунково-кишкового тракту, сечовидільної, нервової, ендокринної систем, зниження імунітету, зменшення очікуваної тривалості та якості життя;
- забруднення ґрунтів: провокує потрапляння токсичних речовин в організм людини через продукцію городництва та садівництва. Забруднені ґрунти є ідеальним субстратом для появи шкідливих мікроорганізмів, гельмінтів, що сприяє більшому захворюваності людей та тварин;

- деградація геологічного середовища: сприяє погіршенню анафелогенного стану, умов проживання населення, санітарного стану житлових приміщень, що у підсумку провокує захворювання органів дихання, застуди, ГРВІ та зниження імунітету;
- проблема накопичення відходів: відходи є небезпечною основою для розмноження хвороботворних мікроорганізмів, вони забруднюють усі компоненти навколишнього природного середовища. Таким чином, накопичення відходів має загальну шкідливу дію на організм людини, що у підсумку може призвести до розладу будь-якої системи організму людини;
- наявність шумового, електромагнітного забруднення: спричиняє нервові розлади, підвищує втомлюваність, знижує імунітет, може бути причиною порушенню сну.
- біорізноманіття: зменшення кількості зелених рослин сприяє збільшення забруднення атмосфери, пригнічує психоемоційний стан людини, може провокувати кількість збільшення хвороб органів дихання. В той же час інвазійні рослини активізують алергічні реакції в організмі людини, збільшення кількості кліщів, гельмінтів провокує серйозні неврологічні хвороби та захворювання шлунково-кишкового тракту.

Для усунення усіх можливих проблем, які можуть спричинити негативний вплив на здоров'я населення, необхідне впровадження рішень, що передбачені ДДП «Стратегією розвитку Солотвинської територіальної громади на період до 2030 року та Планом заходів з реалізації Стратегії розвитку Солотвинської територіальної громади на період до 2030 року». Під час реалізації оперативних завдань Стратегії необхідно врахувати наявні проблеми території, на якій заплановано впровадження діяльності та запропонувати найбільш екологічно вигідну територіально-планувальну організацію з урахуванням всіх планувальних обмежень (згідно із Державними будівельними нормами України планування та забудова територій ДБН Б.2.2-12-2019 «Планування та забудова територій» та Державними санітарними правилами планування та забудови населених пунктів ДСП 173-96 та інше).

Планувальні обмеження на території, яка запланована для впровадження діяльності визначають загальні вимоги до режиму використання земельних ділянок, по яких проходять інженерні та транспортні комунікації, вимоги до експлуатації та проєктування інженерних мереж, а також режим використання земельних ділянок, що потрапляють в санітарно-захисні та охоронні зони.

Обмеження за вимогами охорони здоров'я та захисту життя – визначається санітарно-гігієнічними нормами.

Обмеження за природоохоронними вимогами – визначається на підставі Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища» та

«Про природно-заповідний фонд» та іншими нормативно-правовими документами у сфері охорони навколишнього природного середовища.

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування

Основою екологічного права є Конституція України, Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», ресурсові кодекси: Земельний кодекс України, Лісовий кодекс України, Водний кодекс України, Кодекс України про надра, а також по ресурсові закони: Закон України «Про охорону атмосферного повітря», «Про тваринний світ», «Про рослинний світ», «Про природно-заповідний фонд України»; закони інтегрованого характеру: «Про оцінку впливу на довкілля» та підзаконні нормативно-правові акти загальнодержавного значення у сфері охорони навколишнього середовища та раціонального використання природних ресурсів. Вони також розмежовують повноваження між центральними та регіональними органами державної влади, спрямовані на досягнення екологічної безпеки. Комплексним стратегічним документом, що сприяє втіленню екологічної політики держави в рамках концепції сталого розвитку став Закон України «Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики на період до 2030 року».

Національна екологічна політика спрямована на забезпечення безпечного для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди передбачених конституційним правом. Головною метою національної екологічної політики є стабілізація і інтеграції екологічної політики до соціально-економічного розвитку України.

Реалізацію національної екологічної політики на регіональному рівні забезпечує Управління екології та природних ресурсів Івано-Франківської державної адміністрації.

За умови виявлення об'єктів культурної спадщини при проведенні будь-яких земельних робіт на території населеного пункту повинні виконуватися наступні норми Законів України:

- обов'язкове проведення археологічних розвідок території зазначеної земельної ділянки та врахування результатів цієї розвідки при передачі земельних ділянок у власність чи користування, у тому числі під будівництво;
- визначення меж територій археологічних об'єктів з їх координуванням;

- укладення з користувачами охоронних договорів на всі об'єкти археологічної спадщини для забезпечення їх належної охорони і відповідно до вимог чинного законодавства (стаття 23 Закону України «Про охорону культурної спадщини»);
- заборона приватизації земельних ділянок під пам'ятками та об'єктами археології (статті 14 та 17 Закону України «Про охорону культурної спадщини», лист Держкультурспадщини від 06.12.2010 № 22-3609/10, лист Міністерства культури України від 19.05.2011 № 344/22/15-11);
- передбачення проведення охоронних археологічних досліджень у випадку планування будівництва у межах пам'яток та об'єктів археології (стаття 37 Закону України «Про охорону культурної спадщини»). Згідно статті 36 Закону України «Про охорону культурної спадщини»:

Якщо під час проведення будь-яких земляних робіт виявлено знахідку археологічного або історичного характеру, виконавець робіт зобов'язаний зупинити подальше ведення робіт і протягом однієї доби повідомити про виявлені знахідки відповідний орган охорони культурної спадщини, на території якого проводяться земляні роботи.

Земляні роботи можуть бути відновлені лише згідно з письмовим дозволом відповідного органу охорони культурної спадщини після завершення археологічних досліджень відповідної території.

Також, відповідно до статті 37 Закону України «Про охорону культурної спадщини»:

- Будівельні, меліоративні, шляхові та інші роботи, що можуть призвести до руйнування, знищення чи пошкодження об'єктів культурної спадщини, проводяться тільки після повного дослідження цих об'єктів за рахунок коштів замовників зазначених робіт.
- Роботи на щойно виявлених об'єктах культурної спадщини здійснюються за наявності письмового дозволу відповідного органу охорони культурної спадщини на підставі погодженої з ним науково-проектної документації.

З метою захисту об'єктів археології, у тому числі тих, що можуть бути виявлені, проекти землеустрою щодо відведення земельних ділянок у випадках, передбачених Земельним кодексом України (2768-14), погоджуються органами охорони культурної спадщини. Відповідно до статті 19 Закону України «Про охорону археологічної спадщини».

Юридичні і фізичні особи, у користуванні або володінні яких перебувають археологічні об'єкти або предмети, зобов'язані:

- дотримуватися всіх вимог законодавства щодо охорони і використання археологічних об'єктів або предметів;
- виконувати всі необхідні роботи виробничого характеру згідно з дозволом;
- негайно інформувати про нововиявлені об'єкти або предмети в межах території, яку вони використовують для своєї діяльності;

- сприяти і не перешкоджати будь-яким роботам з виявлення, обліку та вивчення археологічних об'єктів або предметів.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про охорону культурної спадщини» юридичні і фізичні особи, дії або бездіяльність яких завдали шкоди археологічній спадщині, несуть відповідальність відповідно до законодавства України.

Регіональна екологічна політика держави є органічною складовою національної екологічної політики. Від вирішення регіональних екологічних проблем певною мірою залежить соціально-економічна стабільність в Україні. Для реалізації регіональної екологічної політики в області діє:

- Програма охорони навколишнього природного середовища Івано-Франківської області до 2025 року, затверджена рішенням обласної ради від 23.12.2020 № 30-2/2020 (зі змінами), якою передбачено реалізацію природоохоронних заходів за підпрограми: «Охорона і раціональне використання водних ресурсів»; «Охорона атмосферного повітря», «Раціональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів»; «Охорона і раціональне використання земель»; «Збереження природно-заповідного фонду»; «Охорона і раціональне використання природних рослинних ресурсів і ресурсів тваринного світу»; «Наука, інформація і освіта, підготовка кадрів, оцінка впливу на довкілля, стратегічна екологічна оцінка, організація праці, забезпечення участі у діяльності міжнародних організацій природоохоронного спрямування, впровадження економічного механізму забезпечення охорони навколишнього природного середовища».

- Програма державного моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря на 2021-2025 роки, затверджена рішенням Івано-Франківської обласної ради від 12.11.2021 № 277-10/2021.

- Обласна цільова протипаводкова програма на період до 2025 року, затверджена рішенням Івано-Франківської обласної ради від 09.07.2021 № 181-7/2021. Крім того, рішеннями сесій обласної ради від 21.02.2020 № 1381-34/2020 затверджено Стратегію розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки та План заходів з її реалізації на 2021-2023 роки, одним з напрямів, якої є «Підвищення рівня екологічної безпеки», та від 23.04.2021 № 150-6/2021 затверджено перелік рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослин на території Івано-Франківської області, з метою охорони та відтворення рослинного світу регіону.

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності -50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків

Наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – це будь-які ймовірні наслідки реалізації цілей та завдань Стратегії для біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Згідно Методичних рекомендацій зі здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 року № 296, наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – це будь-які ймовірні наслідки для флори і фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, безпеки життєдіяльності населення та взаємодії цих факторів. Вторинні наслідки – це вигоди, які полягають у широкому залученні громадськості до прийняття рішень та встановлення прозорих процедур їх прийняття.

Кумулятивні наслідки – нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх використання. Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії двох або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту.

Під кумулятивним впливом розуміється сукупність впливів від реалізації планованої діяльності та інших, що існують або плануються в найближчому майбутньому видів антропогенної діяльності (прямий і опосередкований вплив людства на навколишнє середовище та його компоненти внаслідок господарської діяльності), які можуть призвести до значних негативних або позитивних впливів на навколишнє середовище або соціально-економічні умови.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії двох або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту.

На території Солотвинської громади при дотриманні та виконанні захисних і охоронних заходів, що відповідають діючим нормативним вимогам, можливість виникнення кумулятивного впливу, який супроводжується негативними

екологічними наслідками та понад нормативними викидами в атмосферне повітря забруднюючих речовин, не очікується.

Зміна клімату і мікроклімату в результаті реалізації Стратегії не очікується, оскільки відсутні причини, які призводять до їх зміни, а всі стратегічні цілі направлені на покращення екологічної ситуації.

Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів планованої діяльності на навколишнє середовище, також відсутні.

Синергічні наслідки також відсутні.

Коротко- та середньострокові наслідки (1, 3-5, 10-15 років) при реалізації рішень Стратегії передбачається поетапна реалізація цілей які стосуються різних сфер життя населення. Коротко- та середньострокові наслідки наразі відсутні, але можливо їх поява на короткий термін з метою розвитку виробничої сфери та покращення економічного стану громади. При реалізації таких рішень передбачено проведення окремої стратегічної екологічної оцінки, а також проведення оцінки впливу на довкілля, якщо така діяльність підлягає сфері застосування ОВД (стаття 3, Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»). До довгострокових наслідків (50-100 років) відносяться впливи постійного характеру – викиди і скиди, шум, утворення відходів в процесі експлуатації об'єктів. Значного негативного впливу під час планованої діяльності на довкілля та здоров'я населення не передбачається.

Тимчасові наслідки для довкілля – при виконанні підготовчих та будівельних робіт вплив на навколишнє середовище на атмосферне повітря матиме короткочасний та локальний характер, викиди здійснюватимуться при роботі будівельних машин та механізмів, при здійсненні зварювальних робіт, земельних робіт, при фарбуванні металевих поверхонь.

Позитивні наслідки. Має відбуватись поступова централізація та підвищення контролю за джерелами ризиків, пов'язаних з відходами. Це дозволить забезпечити усі об'єкти оброблення відходів належним контролем, у тому числі постійним моніторингом показників довкілля у робочій та санітарно-захисній зоні.

У довгостроковій перспективі очікується розвиток економічної діяльності (виробнича зона), зростання чисельності населення, що прямо пропорційно буде впливати на зростання рівня автомобілізації, споживання ресурсів, утворення відходів і так далі. Проект не матиме негативного впливу на дику природу. Негативний вплив на флору та фауну мінімальний.

*Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Стратегії
відповідно до контрольного переліку*

Чи може реалізація Стратегії спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	Ні	

Чи може реалізація Стратегії спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	Ні	
Повітря				
Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?			+	
Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?			+	
Погіршення якості атмосферного повітря?			+	+
Появу джерел неприємних запахів?			+	
Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			+	
Водні ресурси				
Збільшення обсягів скидів у поверхневі води?				+
Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?			+	+
Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?			+	
Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?			+	
Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?				+
Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?			+	
Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону?			+	+
Зміни напрямку або швидкості потоків підземних вод?			+	
Забруднення підземних водоносних горизонтів?			+	
Відходи				
Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів?			+	+
Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки?			+	
Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки?			+	
Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами?			+	
Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			+	
Земельні ресурси				
Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?		+	+	
Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?			+	
Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			+	
Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури?		+	+	

Чи може реалізація Стратегії спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	Ні	
Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель?			+	+
Виникнення конфліктів між ухваленими цілями стратегії та цілями місцевих громад?			+	
Біорізноманіття та рекреаційні зони				
Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			+	
Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?			+	+
Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому?			+	+
Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			+	
Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей?		+		
Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?		+		
Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)?			+	
Населення та інфраструктура				
Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території?		+		
Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі?		+		
Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків?		+		
Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень?		+		
Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги?		+		
Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			+	
Екологічне управління та моніторинг				
Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			+	
Погіршення екологічного моніторингу?			+	+
Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			+	
Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			+	
Інше				
Підвищення рівня використання будь-якого виду природних		+		

Чи може реалізація Стратегії спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	Ні	
ресурсів?				
Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?			+	
Суттєве порушення якості природного середовища?			+	
Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому?			+	
Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей?			+	

Складові	Опис
Атмосферне повітря	У результаті реалізації Стратегії не передбачається збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та погіршення його стану.
Водні ресурси	Стратегія не передбачає створення підприємств, діяльність яких призведе до збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневі води. Тому реалізація Стратегії не має призвести до погіршення стану водних ресурсів. Водночас Стратегія, яка містить оперативну ціль: Розвиток житлово-комунальної інфраструктури, що передбачає створення системи централізованого водовідведення, а також оперативну ціль: Підвищення рівня екологічної безпеки, що передбачає покращення екологічного стану водних об'єктів
Відходи	Підвищення рівня екологічної безпеки сприятиме зменшенню обсягів утворення твердих побутових відходів, створення ефективної системи поводження з ТПВ. Такі заходи як ліквідація стихійних сміттєзвалищ, встановлення спеціальних окремих контейнерів для скла, паперу, пластикових пляшок і змішаних відходів в населених пунктах громади, поступове запровадження чіткої системи збирання сміття (графіки вивезення) на усій території громади, активізація укладення договорів на вивезення ТПВ, закупівля техніки, просвітницька діяльність щодо створення екологічної культури мешканців мають виключно позитивний ефект.
Земельні ресурси	Внаслідок реалізації Стратегії не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу та появи таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози.
Біорізноманіття та рекреаційні зони	У Стратегії не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття та рекреаційні зони. Натомість, такі заходи як громадський контроль за веденням лісового господарства на території громади, ліквідація аварійних, фаутичних дерев та сухостою, кронування та обрізка дерев, закупівля та висадка саджанців дерев і квітів, розбивка клумб, квітників на території сіл громади, викошування узбіч, зон зелених насаджень, парків, скверів, місць загального користування. Підвищення рівня екологічної безпеки матимуть позитивний вплив на збереження біорізноманіття.
Культурна спадщина	Реалізація Стратегії не має призвести до негативного впливу на об'єкти історико-культурної спадщини. Реалізація оперативної цілі: Розвиток туристичної сфери має на меті підтримку, збереження, реконструкцію, реставрацію історичних пам'яток, пам'яток архітектури, культурної, історичної спадщини громади.
Населення	Стратегія не передбачає появи нових ризиків для здоров'я населення

та інфраструктура	громади. Натомість, всі цілі, завдання Стратегії спрямовані на покращення умов життя і діяльності громадян. До того ж реалізація оперативної цілі: Підвищення якості медичних послуг та покращення громадського здоров'я має сприяти покращенню здоров'я жителів громади. Для створення безпечних умов на дорогах запланована реалізація оперативної цілі: Розвиток дорожньо-транспортної інфраструктури
Екологічне управління, моніторинг	Стратегія не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки, натомість передбачає покращення поводження з відходами та енергомодернізації комунальних будівель.
Кумулятивний (накопичувальний) вплив	Ймовірність того, що реалізація Стратегії приведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі собою будуть незначними, але в сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, відсутня.

В результаті реалізації документу державного планування стан довкілля та умов життєдіяльності населення, його стан здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу зміниться в кращу сторону, тому що вибрано найбільш екологічно безпечне бачення Стратегії з урахуванням соціального, екологічного та економічного впливу.

Висновки щодо ймовірного впливу Стратегії на довкілля

Таким чином, реалізація Стратегії розвитку Солотвинської територіальної громади на період 2024-2030 років не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля. Водночас реалізація усіх оперативних цілей Стратегії сприятиме покращенню екологічної ситуації в територіальній громаді.

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання ДДП

Заходи зменшення впливу на стан атмосферного повітря

Для зменшення впливу на стан атмосферного повітря та забезпечення нормативного стану повітряного середовища передбачені заходи, направлені на здійснення викидів в атмосферу у відповідності з ГДК і з мінімальним кількісним та якісним показниками, а саме:

- зниження якісного та кількісного показників забруднювачів у повітряному басейні внаслідок збільшення площі зелених насаджень сільської місцевості;
 - виробничі території слід розташовувати на підвищених ділянках з добрим природним провітрюванням, з підвітряного боку відносно території.
- При цьому слід орієнтуватися на середньорічну та сезонну (літню, зимову) розу вітрів;
- здійснювати контроль за обсягом забруднюваних речовин, що викидаються в атмосферне повітря та вести їх облік;

-здійснювати викиди забруднюючих речовин із стаціонарних джерел на підставі дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами;

-дотримання заборони на будівництво та введення в експлуатацію нових і реконструйованих підприємств та інших об'єктів, які не відповідають встановленим законодавством вимогам про охорону атмосферного повітря;

-дотримання нормативів екологічної безпеки атмосферного повітря – гранично допустимих рівнів акустичного, електромагнітного, іонізуючого, інших видів впливу біологічних та фізичних факторів середовища та дотримання нормативів якості атмосферного повітря з метою уникнення, зменшення чи запобігання негативним наслідкам погіршення якості повітряного середовища відповідно до ЗУ «Про охорону атмосферного повітря», ЗУ «Про охорону навколишнього природного середовища», Постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 року № 299 «Про розроблення та затвердження нормативів екологічної безпеки атмосферного повітря» та інших нормативно-правових актів;

Заходи зменшення впливу на стан водних ресурсів

Найбільш цінним природним надбанням громади є питна вода. Вона в повній мірі задовольняє потреби як для споживання так і для виробничих та технічних потреб.

Щодо охорони водності малих річок/струмків мають також ураховуватися обмеження, регламентовані статтею 80 Водного кодексу України, згідно з якою з метою охорони водності малих річок забороняється: змінювати рельєф басейну річки; зменшувати природний рослинний покрив і лісистість басейну річки; руйнувати русла пересихаючих річок, струмки та водотоки; випрямляти русла річок та поглиблювати їх дно нижче природного рівня; розорювати заплавні землі та застосовувати на них засоби хімізації; надавати земельні ділянки у заплавах річок під будь-яке будівництво (крім гідротехнічних, гідрометричних та лінійних споруд), а також для садівництва та городництва; проводити осушувальні меліоративні роботи на заболочених ділянках та урочищах у верхів'ях річок; здійснювати інші роботи, що можуть негативно впливати чи впливають на водність річки і якість води в ній.

Відповідно до статті 88, 89 Водного кодексу України та статті 60, 61 Земельного кодексу України, та ст. 86 Водного кодексу України дотримуватись вимог щодо проведення робіт на землях водного фонду. З метою охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення і засмічення та збереження їх водності, вздовж річок, морів і навколо озер, водосховищ та інших водойм виділяються земельні ділянки під прибережні захисні смуги, відповідно до вимог ст.87 Водного кодекса України та постанови КМУ від 08.05.1996 №486 «Про затвердження Порядку визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режиму ведення господарської діяльності в них». Для створення сприятливого

режиму водних об'єктів, попередження їх забруднення, засмічення і вичерпання, знищення навколводних рослин і тварин, а також зменшення коливань стоку вздовж річок, морів та навколо озер, водосховищ і інших водойм встановлюються водоохоронні зони.

Водоохоронна зона є природоохоронною територією господарської діяльності, що регулюється та має внутрішню і зовнішню межі.

Внутрішня межа водоохоронної зони збігається з мінімальним рівнем води у водному об'єкті.

Зовнішні межі водоохоронних зон визначаються за спеціально розробленими проектами. Порядок визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режим ведення господарської діяльності в них встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Зовнішня межа водоохоронної зони, як правило, прив'язується до наявних контурів сільськогосподарських угідь, шляхів, лісосмуг, меж заплав, надзаплавних терас, бровок схилів, балок та ярів і визначається найбільш віддаленою від водного об'єкта лінією:

- затоплення при максимальному повеневому (паводковому) рівні води, що повторюється один раз за десять років;
- берегоруйнування, меандрування;
- тимчасового та постійного підтоплення земель;
- ерозійної активності;
- берегових схилів і сильноеродованих земель.

Зовнішня межа водоохоронної зони на землях сільських населених пунктів, землях сільськогосподарського призначення, лісового фонду, на територіях водогосподарських, лісогосподарських, рибогосподарських підприємств, а також на землях інших власників та користувачів визначається з урахуванням:

- зони санітарної охорони джерел питного водопостачання;
- розрахункової зони переробки берегів;
- лісових насаджень, що найбільшою мірою сприяють охороні вод із зовнішньою межею не менш як 1000 метрів від урізу меженного рівня води;
- усіх земель відводу на існуючих меліоративних системах, але не менш як 200 метрів від бровки каналів чи дамб.

Для гірських і передгірських річок зовнішня межа водоохоронної зони визначається з урахуванням геоморфологічних та гідрологічних умов, а також селевих та зсувних явищ.

У межах населених пунктів водоохоронні зони, прибережні захисні смуги та пляжні зони встановлюються згідно з комплексними планами просторового розвитку територій територіальних громад та генеральними планами населених пунктів, а в разі їх відсутності або коли зазначеною містобудівною документацією межі таких смуг не встановлені:

прибережні захисні смуги визначаються шириною 100 метрів від урізу води морів, морських заток і лиманів і збігаються з пляжними зонами, а для інших водних об'єктів - згідно з частиною другою статті 88 Водного кодексу України;

Забороняється:

- використання стійких та сильнодіючих пестицидів;
- розміщення кладовищ, скотомогильників, звалищ, полів фільтрації;
- скидання неочищених стічних вод з використанням балок, кар'єрів, струмків тощо.

Прибережні захисні смуги у межах водоохоронної зони можуть використовуватися для провадження господарської діяльності за умови обов'язкового виконання вимог, передбачених статтями 88, 89 та 90 Водного кодексу України.

Прибережні захисні смуги встановлюються по берегах річок та навколо водойм уздовж урізу води (у меженний період) шириною:

- для малих річок, струмків і потічків, а також ставків площею менш 3 гектарів - 25 метрів. Якщо крутизна схилів перевищує три градуси, мінімальна ширина прибережної захисної смуги подвоюється.

З метою забезпечення охорони водних об'єктів необхідно врахувати наступні вимоги:

- визначення розмірів і меж водоохоронних зон;
- забезпечення раціонального використання вод (економія води, заборона використання питної води для промислових цілей);
- збереження водного балансу, відновлення, підтримка в належному стані джерел питної води;
- попередження забруднення підземних вод шляхом створення надійної та ефективної системи водовідведення та очищення зворотних вод;
- забезпечувати проведення заходів організаційного, науково-технічного, санітарно-епідеміологічного, природоохоронного, економічного, правового характеру щодо поліпшення якості питної води, розвитку питного водопостачання, охорони джерел і систем питного водопостачання, відновлення запасів питної води;
- охорона, екологічне оздоровлення та відтворення водних об'єктів.
- забезпечити та встановити особливий санітарний режим охорони джерел та об'єктів централізованого питного водопостачання;
- проведення моніторингу, обліку і контролю у сфері водопостачання.

Контроль за створенням водоохоронних зон і прибережних захисних смуг, а також за додержанням режиму використання їх територій здійснюється органами, що здійснюють державний контроль за використанням та охороною земель, і центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони

навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

Виконавчий комітет селищної ради зобов'язаний доводити до відома населення, всіх заінтересованих організацій рішення щодо меж водоохоронних зон і прибережних захисних смуг, а також водоохоронного режиму, який діє на цих територіях.

Організація та облаштування зон санітарної охорони джерел та об'єктів питного водопостачання

Положення про зони санітарної охорони передбачені статтями 59, 93 Водного кодексу України, статтею 113 Земельного кодексу України, статтею 18 Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», розділом VII Закону України стаття 35 «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення», постанова Кабінету Міністрів України від 18.12.1998 № 2024 «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів».

Зона санітарної охорони – це територія і акваторія, де запроваджується особливий санітарно-епідеміологічний режим з метою запобігання погіршенню якості води джерел централізованого господарсько-питного водопостачання, а також з метою забезпечення охорони водопровідних споруд.

Зони санітарної охорони джерел та об'єктів централізованого питного водопостачання входять до складу водоохоронних зон і поділяються на три пояси:

- I пояс - пояс суворого режиму, який включає територію розташування водозабірних споруд, майданчиків всіх водопровідних споруд і водопровідного каналу другий і третій пояси (пояси обмежень і спостережень), які включають територію, яка призначається для охорони джерел водопостачання від забруднення;
- II пояс - зона обмежень, що охоплює територію, в межах якої може здійснюватися бактеріальне забруднення підземних вод;
- III пояс - зона спостережень на території, в межах якої може статись хімічне забруднення підземних вод.

Для водопровідних споруд, розташованих поза другим поясом ЗСО, а також для санітарної охорони водоводів передбачають санітарно-захисні смуги. У кожному з трьох поясів ЗСО, а також у межах санітарно-захисної смуги, відповідно до їх призначення, слід встановлювати спеціальний режим та визначати комплекс заходів, спрямованих на недопущення погіршення якості води, відповідно до вимог ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди».

Однак, першочерговий і найсуворіший комплекс охоронних заходів необхідний безпосередньо на ділянках використання підземних вод для

господарсько-питного водопостачання, оскільки забруднення поблизу водозабору може швидко вплинути на якість води, яка відбирається, порушити умови водозабезпечення і викликати інші небажані наслідки.

- I пояс ЗСО** - заборонена висадка нових дерев, відсутні будинки та інші забудови, відсутність сторонніх людей, загороджено;
- II пояс ЗСО** - відсутні об'єкти біологічно небезпечні (каналізація, сміттєзвалище, кладовище, скотомогильник);
- III пояс ЗСО** - відсутні об'єкти які є джерелом хімічного забруднення.

Згідно з вимогами розділу 15 «Зони санітарної охорони» ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди», межі першого поясу ЗСО підземних джерел водопостачання слід встановлювати від одиночної водозабірної споруди (свердловина, шахтний колодязь, каптаж тощо), або від крайніх водозабірних споруд, розташованих у групі, на відстані:

- для захищених водоносних горизонтів – 30 м;
- для недостатньо захищених – 50 м.

Територія першого поясу ЗСО повинна бути спланована для відводу поверхневого стоку за її межі, озеленена, огорожена і забезпечена постійною охороною. Оголовок свердловини повинен бути розташований в герметичному павільйоні, який надійно захищає свердловину від зовнішнього забруднення та доступу сторонніх осіб. В обов'язковому порядку свердловина повинна бути обладнана водозабірним краном для можливого відбору води з метою здійснення виробничого лабораторного контролю.

Для водозабірних споруд, розташованих на території об'єкта, на якій неможливе забруднення ґрунту та підземних вод, а також для водозабірних споруд, розташованих у сприятливих санітарних, топографічних та гідрогеологічних умовах, розмір першого поясу ЗСО допускається зменшувати, але вони повинні становити не менше ніж 15 м та 25 м відповідно.

До захищених підземних вод відносяться води з напірних і безнапірних водоносних шарів, що мають у межах всіх поясів зони суцільну водонепроникну покрівлю, яка виключає можливість місцевого живлення з розміщених вище недостатньо захищених водоносних шарів.

Межа другого поясу ЗСО підземного джерела водопостачання повинна визначатись гідродинамічними розрахунками з урахуванням часу просування мікробного забруднення.

Межа третього поясу ЗСО підземного джерела водопостачання визначається розрахунком, коли враховується час проходження хімічного забруднення води до водозабірної споруди, який повинен бути більше прийнятого терміну експлуатації водозабірної споруди, але не менше ніж 25 років.

Для діючих водозаборів, навколо яких є невитриманий 1-ий пояс ЗСО, проект ЗСО розробляється спеціально.

Для діючих водозаборів централізованого питного водопостачання, які не мають встановлених зон санітарної охорони, їх проект слід розробити додатково.

Організація зон санітарної охорони навколо джерел водопостачання передбачає розроблення проектів землеустрою щодо їх встановлення згідно з вимогами чинного законодавства. Відповідно до статті 34 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення», межі зон санітарної охорони та поясів особливого режиму встановлюються органами місцевого самоврядування за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства та у сфері державного нагляду за дотриманням санітарного законодавства.

Проект зон санітарної охорони повинен передбачати основні санітарні заходи стосовно призначення кожного поясу зон санітарної охорони з метою усунення та попередження можливості забруднення води джерел централізованого водопостачання та водопровідних споруд.

Також пунктом 15.1.4 і 15.1.6 розділу 15 «Зони санітарної охорони» ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди» передбачено, що проект зон санітарно-захисних смуг водоводів слід розробляти з використанням даних санітарно-топографічного обстеження територій, що заплановані до включення в їх склад, а також відповідних гідрологічних, гідрогеологічних, інженерно-технічних і топографічних матеріалів. При цьому розробляється частина проекту, яка стосується виконання санітарних заходів у межах проектованої зони санітарно-захисної смуги.

Таким чином, у разі відсутності, на теперішній час, визначених та організованих, у відповідності до вимог чинного законодавства, зон санітарної охорони для свердловини, власнику (балансоутримувачу) підземного джерела необхідно звернутися до органів місцевого самоврядування, про виділення земельної ділянки та розробки проекту землеустрою щодо визначення зон санітарної охорони. Після винесення відповідного розпорядження про виділення, з урахуванням генерального плану населеного пункту, земельної ділянки, можна звертатися до проектної організації з приводу розробки проекту зон санітарної охорони. Проектант здійснює розрахунки зон ЗСО, межі поясів визначають на карті. Основні вимоги до складу проекту визначені ДБН В.2.5-74:2013.

Суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність у сфері питного водопостачання несуть відповідальність за порушення законодавства у сфері питної води та питного водопостачання, в тому числі, за порушення режиму охорони, господарської чи іншої діяльності в зонах санітарної охорони джерел та об'єктів централізованого питного водопостачання.

Вимогами Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» передбачено, що забезпечення дотримання режиму поясів особливого режиму санітарної охорони джерел та об'єктів централізованого водопостачання покладається:

у межах першого поясу зон – на підприємства питного водопостачання або балансоутримувача свердловини;

у межах другого та третього поясів зон – на місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень, а також підприємства, установи, організації та громадян, які є власниками або користувачами земельних ділянок у межах цих зон.

Водовідведення:

Забезпечення споживачів централізованим водовідведенням здійснюють підприємства централізованого водовідведення. У населених пунктах, популяційний еквівалент яких становить 2 тисячі і більше, впровадження централізованого водовідведення є обов'язковим, забезпечення вторинного очищення є обов'язковим.

Стічні води, які надходять до систем централізованого водовідведення або на очисні споруди населених пунктів, популяційний еквівалент яких становить менше ніж 2 тисячі, перед їх скиданням у поверхневі водні об'єкти мають відповідати екологічним нормативам якості води масивів поверхневих вод.

Забороняється:

- скидання неочищених стічних вод без дозволу або з порушенням його умов;
- скидання осаду стічних вод у поверхневі водні об'єкти.

Стічні води, які надходять до систем централізованого водовідведення або на очисні споруди населених пунктів, популяційний еквівалент яких становить менше ніж 10 тисяч, перед їх скиданням у прибережні води мають відповідати екологічним нормативам якості води масивів поверхневих вод.

З метою недопущення забруднення поверхневих та підземних вод, ґрунтів розробити проект будівництва каналізаційних мереж та очисних споруд згідно закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» від 12.01.2023р. № 2887-IX передбачає:

- розроблення і реалізація технічного проекту на розміщення каналізаційних мереж, споруд та устаткування для збирання, транспортування, очищення стічних вод, оброблення та утилізації осадів стічних вод, погодженого та затвердженого в установленому порядку; .
- здійснення експертизи проектів господарської, інвестиційної та іншої діяльності у сфері водовідведення;
- додержання єдиних правил і норм усіма суб'єктами відносин у сфері водовідведення;
- ліцензування господарської діяльності з централізованого водовідведення;

- здійснювати облік обсягів утворення, обробки, зберігання та повторного використання осадів стічних вод, а також подавати відповідним органам звіти в порядку, визначеному законодавством у сфері водовідведення;
- утримувати в належному стані зони санітарної охорони об'єктів водовідведення, прибережні захисні смуги, смуги відведення, берегові смуги водних шляхів, очисні та інші водогосподарські споруди та технічні пристрої;
- забезпечення вільного доступу до інформації про стан стічних вод та осадів стічних вод, стан системи водовідведення, формування тарифів на послуги з централізованого водовідведення, дотримання нормативів якості очищених стічних вод та осадів стічних вод, гранично допустимого скидання забруднюючих речовин, а також санітарних та інших вимог на відповідній території;
- формування тарифів на послуги з централізованого водовідведення;
- проведення моніторингу, обліку і контролю у сфері водовідведення;
- здійснення заходів організаційного, науково-технічного, санітарно-епідеміологічного, природоохоронного, економічного, правового характеру з метою розвитку систем водовідведення, поліпшення якості очищення стічної води та утилізації осадів стічних вод;
- здійснювати погоджені у встановленому порядку технологічні, лісомеліоративні, агротехнічні, гідротехнічні, санітарні та інші заходи щодо поліпшення стану поверхневих вод, а також припинення скидання забруднених стічних вод;
- здійснювати невідкладні роботи, пов'язані з ліквідацією наслідків аварій, які можуть спричинити погіршення якості води, та надавати необхідні технічні засоби для ліквідації аварій на об'єктах інших водокористувачів у порядку, встановленому законодавством;
- допускати на свої об'єкти державних інспекторів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, а також громадських інспекторів з охорони довкілля, які здійснюють перевірку додержання вимог водного законодавства, і надавати їм безоплатно необхідну інформацію;
- своєчасно інформувати центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Оцінюючи нинішню ситуації можна дійти до висновку, що не вживаючи заходів для зменшення техногенного навантаження на водні екосистеми, погіршення стану якості води буде відбуватися інтенсивними темпами. Від стану водойм на пряму залежить стан здоров'я населення та екологічна безпека на території Солотвинської територіальної громади.

Охорона, використання та відтворення водних ресурсів

З метою раціонального використання та відновлення водних біоресурсів та беручи до уваги наказ Управління Державного агентства меліорації та рибного господарства у Івано-Франківській області від 30.03.2022 року № 10 «Про встановлення весняно-літньої заборони на лов водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах Івано-Франківської області в 2022 році», Івано-Франківська обласна державна (військова) адміністрація видала розпорядження від 11.04.2022 № 136 «Про охорону водних біоресурсів під час весняно-літньої нерестової заборони на лов водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах Івано-Франківської області в 2022 році».

Для збереження та охорони популяції раків у період їх природного відтворення – спарювання та виношування ікри, враховуючи рекомендації Інституту рибного господарства Національної академії аграрних наук України встановлено заборону із 01.12.2022 по 30.06.2023 на будь-який вилов раків у рибогосподарських водних об'єктах Івано-Франківської області відповідно до наказу Управління Державного агентства меліорації та рибного господарства у Івано-Франківській області від 23.11.2022 № 27.

З метою збереження водних біоресурсів у зимовий період, забезпечення охорони місць зимівлі риби Івано-Франківським рибоохоронним патрулем видано наказ від 18.10.2022 № 23 «Про встановлення заборони вилову водних біоресурсів на зимувальних ямах». В документі визначено перелік зимувальних ям на водних об'єктах Івано-Франківської області на осінньо-зимовий період 2022-2023 років. Крім того, створено інтерактивну загальнодоступну карту зимувальних ям (де забороняється рибальство).

Заходи зменшення впливу на стан земельних ресурсів та ґрунтів

Найважливішим ресурсом для забезпечення відтворення гумусу ґрунтів залишаються органічні добрива, рослинні рештки, побічна продукція, сидерати, тощо, внесення яких позитивно впливає на агрохімічні, фізичні та водні повітряні властивості ґрунтів. Обсяги внесення органічних добрив в області незначні, за останній тур склали лише 3,1 т/га посівної площі, тоді як мінімальна норма для забезпечення бездефіцитного балансу гумусу (залежно від ґрунтово- кліматичної зони) має становити в рік від 8 до 14 т/га. Вирішуючи завдання оптимізації гумусового стану ґрунту, необхідно виходити з того, що його регулювання повинно здійснюватись усіма засобами землеробства

(оптимізація співвідношення угідь і сівозмін, обробітку ґрунту, застосування усіх наявних джерел органічної речовини, тощо). Зважаючи на це необхідно:

- запровадження у виробництво ґрунтоохоронних сівозмін з оптимальним співвідношенням культур, а також за рахунок розширення площ під багаторічними травами, особливо бобовими, яких має бути не менше 10-15 %;
- вирощування проміжних культур і сидератів, заміна чистих парів зайнятими; застосування агротехнічних заходів, які сприяють більшому надходженню в ґрунт органічних речовин у вигляді корневих і післяжнивних решток;
- створення умов для більш ефективної гуміфікації органічних матеріалів, що надходять до ґрунту, через застосування відповідних агротехнічних і агрохімічних заходів;
- створення і розробка принципово нових вермикомпостів і біокомпостів, рідких і твердих біомінеральних добрив, біостимуляторів росту рослин, які виробляють з різної органічної речовини методами біоконверсії;
- доцільно проаналізувати обсяги відходів тваринницьких, а особливо птахоферм та свиновідгодівельних комплексів області і намітити шляхи їх використання в агросфері;
- впорядкування орних земель шляхом виведення з ріллі схилів крутизною понад 7 градусів, та інших непридатних для розорювання угідь; відновлення антропогенно змінених екосистем;
- консервації деградованих, малопродуктивних та техногенно забруднених земель тощо;
- збереження та поліпшення стану існуючих та створення нових полезахисних лісосмуг й інших захисних насаджень, включаючи передачу їх спроможним землекористувачам;
- впровадження технологій мінімального та нульового обробітку ґрунту;
- запобігання випалюванню рослинності та її залишків на полях, насамперед – стерні;
- періодичне суцільне великомасштабне і детальне ґрунтове обстеження систематичний моніторинг ґрунтового покриву;
- сприяння впровадженню новітніх ґрунтозберезувальних технологій.

Для збереження та підвищення родючості ґрунтів та їх охорони необхідно:

- впроваджувати науково обґрунтовані системи і технології використання добрив, хімічних меліорантів на основі даних агрохімічної паспортизації земель сільськогосподарського призначення;
- захист та оздоровлення сільськогосподарських угідь, лісових земель та чагарників;

- природоохоронні заходи направлені на збереження родючого шару ґрунту та його раціональне використання в подальшому (для озеленення прибудинкових територій, при створенні парку і т. ін.);
- удосконалення контролю та посилення відповідальності власників землі та землекористувачів за погіршенням стану земель та ґрунтів;
- розроблення та впровадження стандартів та регламентів у сфері управління органічною речовиною ґрунту, виробництва та застосування органічних добрив;
- створення і забезпечення функціонування єдиної ґрунтово-інформаційної системи та Національного ґрунтово-інформаційного центру,
- забезпечення моніторингу вмісту органічного вуглецю у ґрунтах, його картографування та проведення агрохімічної паспортизації земель сільськогосподарського призначення.

Статтями 35 і 37 Закону України «Про охорону земель» передбачено, що юридичні та фізичні особи, які набувають права тимчасового користування сільськогосподарськими угіддями, у тому числі на правах оренди або сервітуту, зобов'язані проводити господарську діяльність способами, які не завдають шкідливого впливу на родючість ґрунтів, застосовувати екологічно безпечні технології обробітку, здійснювати заходи щодо охорони ґрунтів, забезпечувати захист земель від забруднення, підкислення, засолення, виснаження ґрунтів на гумус, поживні елементи.

Згідно зі статтями 156 і 157 Земельного кодексу України та статтею 140 Цивільного кодексу України, для економічного стимулювання раціонального використання земель і підтримки земель у відповідному агроекологічному стані передбачено відшкодування збитків власників землі й землекористувачів за погіршення родючості ґрунтів на земельних ділянках сільськогосподарського призначення. При цьому шкода, заподіяна внаслідок порушення законодавства України про охорону земель, підлягає відшкодуванню у повному обсязі.

Протягом 2022 року Державною геологічною службою проведення геологорозвідувальних робіт не фінансувалося, обстеження ділянок розвитку небезпечних геологічних процесів та моніторинг підземних вод ДП «Західукргеологія» не проводилися.

Заходи зменшення впливу ТПВ

З метою виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.02.2019 року № 117-р «Про затвердження Національного плану управління відходами до 2030 року», в області проводилася робота із реалізації Регіонального плану управління відходами в Івано-Франківській області до 2030 року щодо підготовки документації для будівництва регіональних об'єктів управління з відходами.

Заходи:

- розроблення та реалізація місцевих планів управління відходами та створення системи управління побутовими відходами;
- визначення адміністратора послуги з управління побутовими відходами (суб'єкт господарювання, який здійснює збирання та перевезення побутових відходів) та реалізацію інших повноважень;
- виявлення та ліквідація несанкціонованих місць видалення відходів;
- організація роздільного збирання відходів;
- будівництво й облаштування контейнерних майданчиків;
- розвиток пунктів прийому вторинної сировини;
- дотримання графіка збирання та перевезення побутових відходів, дотримання правил надання послуг з управління побутовими відходами
- роздільне збирання відходів за видами та класом небезпеки у герметичні контейнери та своєчасне укладання договорів на передачу відходів спеціалізованими організаціями, що мають відповідні ліцензії та договори поводження з відходами;
- створення системи управління побутовими відходами здійснюється шляхом використання найбільш ефективних і безпечних технологій з урахуванням мінімальних економічних витрат, найбільш вигідних для певного населеного пункту схем і методів збирання, перевезення та оброблення відходів, щільності забудови, у порядку, визначеному законом України "Про управління відходами".
- здійснення обліку відходів та операцій з управління відходами, суб'єкти господарювання, які в результаті господарської діяльності є утворювачами та/або власниками відходів, зобов'язані вести облік утворення відходів та здійснення операцій з управління відходами в електронному вигляді.
- здійснення контролю за додержанням юридичними та фізичними особами вимог у сфері управління ТПВ;
- інші заходи, направлені на зменшення кількості відходів що вивозяться для захоронення на полігони ТПВ;
- моніторинг та оцінка ефективності виконання плану

Санітарне очищення територій

З метою охорони та оздоровлення навколишнього середовища у проекті Поводження з відходами в Україні здійснюється відповідно до державних норм і стандартів. Ці правила закріплені у Законах України «Про оцінку впливу на довкілля», «Про житлово-комунальні послуги», «Про управління відходами» та «Про місцеве самоврядування в Україні». Механізм надання суб'єктами господарювання незалежно від форми їх власності послуг з поводження з побутовими відходами у містах, селищах і селах визначено Правилами надання послуг з управління побутовими відходами та типових договорів про надання

послуги з управління побутовими відходами, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 8 серпня 2023 р. № 835.

Виконавця послуг із вивезення побутових відходів визначає орган місцевого самоврядування на конкурсній основі в порядку, встановленому Кабміном.

Вивіз відходів, що не підлягають утилізації (тобто використанню відходів в якості вторинних матеріалів чи енергетичних ресурсів) та знешкодженню (тобто зменшення чи усунення небезпечності відходів шляхом механічного, фізико-хімічного чи біологічного їх оброблення) пропонується на – паспортизований полігон ТПВ.

Для ефективного вирішення проблем у сфері поводження з ТПВ на території населеного пункту зокрема та громади в цілому рекомендовано:

- проведення просвітницьких та агітаційних заходів щодо поводження з відходами, їх сортування та роздільного збору;
- впровадження роздільного збирання ТПВ має супроводжуватись проведенням постійної агітаційної роботи щодо безпечного в санітарно-епідемічному та екологічному відношеннях поводження з ТПВ та необхідності свідомої активної участі усіх верств населення у впровадженні роздільного збирання компонентів ТПВ;
- інформувати населення про необхідність зменшення відходів шляхом змінення одноразових речей на багаторазові, а також ознайомлення з загальними правилами сортування.

Внаслідок проведення інформаційно-просвітницької діяльності можливе попередження утворення відходів, що є найпростішим способом управління відходами.

Збереження біологічного різноманіття, охорона ландшафтів та об'єктів природно-заповідного фонду

Закон України про «Природно-заповідний фонд», визначає правові основи організації, охорони, ефективного використання природно-заповідного фонду, відтворення його природних комплексів та об'єктів. Смарагдова мережа (Emerald) є новітньою системою природоохоронних територій та їх менеджменту, яка має особливу цінність для збереження природних видів флори, фауни та типів оселищ. Статтею 9 Закону визначено, що території та об'єкти природно-заповідного фонду з додержанням вимог, встановлених цим Законом та іншими актами законодавства України, можуть використовуватися: у природоохоронних цілях; у науково-дослідних цілях; в оздоровчих та інших рекреаційних цілях; в освітньо-виховних цілях; для потреб моніторингу навколишнього природного середовища. Відповідно до ст. 5 Закону завдання, науковий профіль, характер функціонування і режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду визначаються у положеннях про них. Статтею 60

Закону визначено, що охорона територій та об'єктів природно-заповідного фонду покладається на підприємства, установи та організації, у віданні яких вони перебувають.

Природно-заповідний фонд становлять ділянки суші і водного простору, природні комплекси та об'єкти яких мають особливу природоохоронну, наукову, естетичну, рекреаційну та іншу цінність і виділені з метою збереження природної різноманітності ландшафтів, генофонду тваринного і рослинного світу, підтримання загального екологічного балансу та забезпечення фонових моніторингу навколишнього природного середовища. У зв'язку з цим законодавством України природно-заповідний фонд охороняється як національне надбання, щодо якого встановлюється особливий режим охорони, відтворення і використання. Україна розглядає цей фонд як складову частину світової системи природних територій та об'єктів, що перебувають під особливою охороною.

Заходи спрямовані на збереження та належний догляд за зеленими насадженнями передбачаються відповідно до Закону України «Про рослинний світ», Закону України «Про благоустрій населених пунктів», наказу Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.04.2006 «Про затвердження правил утримання зелених насаджень у населених пунктах».

Відповідно до статті 5 Закону України «Про рослинний світ» під час здійснення діяльності, яка впливає на стан охорони, використання та відтворення рослинного світу, необхідно дотримуватися таких основних вимог:

- встановлення меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду в натурі їх межі визначаються відповідно до проектів створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Межі територій та об'єктів природно-заповідного фонду встановлюються в натурі відповідно до законодавства;
- розроблення, створення та реалізації місцевої схеми формування екомережі, територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
- додержання вимог щодо охорони територій та об'єктів природно-заповідного фонду під час здійснення господарської, управлінської та іншої діяльності, розробки проектної і проектно-планувальної документації, землевпорядкування, лісовпорядкування, здійснення оцінки впливу на довкілля;
- збереження природної просторової, видової, популяційної та ценотичної різноманітності об'єктів тваринного та рослинного світу;
- збереження умов місцезростання дикорослих рослин і природних рослинних угруповань;
- проведення комплексних досліджень з метою розробки наукових основ їх збереження та ефективного використання;
- здійснення заходів щодо запобігання негативному впливу господарської діяльності на рослинний світ;

- охорони об'єктів рослинного світу від пожеж, захист від шкідників і хвороб;
- здійснення заходів щодо відтворення об'єктів рослинного світу;
- регулювання поширення та чисельності дикорослих рослин і використання їх запасів з врахуванням інтересів охорони здоров'я населення.
- вирішення проблеми інвазивних видів, є невідкладною, оскільки загроза зростає щодня, викликаючи серйозні економічні та екологічні наслідки;
- профілактика є найбільш ефективним методом боротьби з проблемою, необхідно більш ретельно проводити митну перевірку вантажів, підвищувати ефективність карантину, обмежити ввезення інвазивних та генетично - модифікованих видів тварин (інвазивних видів для Івано-Франківської області є усім відомі: колорадський жук, нутрія, ондатра, сіра ворона, сойка, сирій пацюк, чорний щур, слизняк іспанський);
- здійснення державного та громадського моніторингу, контролю за додержанням режиму їх охорони та використання;
- формування каталогу туристичних об'єктів громади та її туристичних маршрутів;
- розвиток культурного та туристичного потенціалу громади;
- проведення інвентаризації та паспортизації об'єктів історико-культурної спадщини, виготовлення та встановлення охоронних дошок на пам'ятки, дослідження нових об'єктів;
- проведення інших заходів з метою збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Згідно з статтею 334 Закону України «Про охорону культурної спадщини», передбачено розроблення науково-проектної документації у сфері охорони культурної спадщини, що визначає спеціальний режим використання території або об'єктів, у тому числі планувальні обмеження у використанні земель у сфері забудови, гранично допустиму висотність будівель та споруд.

Відповідно до статті 141 Закону України «Про охорону культурної спадщини», до затвердження науково-проектної документації, межі території пам'ятки встановлюються на основі облікової документації пам'ятки. Відповідно до статті 32 Закону, до затвердження науково-проектної документації, межі зони охорони встановлюються як нормативні розміри 100 метрів в межах населеного пункту від межі території пам'ятки та 300 м – за межами населеного пункту.

Вказані вимоги враховуються під час розробки проектів законодавчих актів, загальнодержавних, міждержавних, регіональних програм та здійснення заходів з охорони, використання та відтворення рослинного світу. Охорона, утримання та відновлення зелених насаджень на об'єктах благоустрою, а також видалення дерев, які вирости самосівом, здійснюються за рахунок державного або місцевих бюджетів залежно від підпорядкування об'єкта благоустрою, а на земельних ділянках, переданих у постійне користування або в оренду, - за

рахунок їх власників або орендарів відповідно до нормативів, затверджених у встановленому порядку.

Охорона тваринного світу включає:

- систему правових, організаційних, економічних, матеріально-технічних, освітніх та інших заходів, спрямованих на збереження, відтворення і використання об'єктів тваринного світу.
- створення нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду, правовий режим яких визначає Закон України «Про природно-заповідний фонд». Тваринний світ на таких територіях може охоронятися, як у комплексі з іншими природними ресурсами (наприклад, у заповідниках, національних природних парках), так і в спеціально створених з метою охорони тваринного світу об'єктах (загальнозоологічні, орнітологічні, заказники, зоологічні пам'ятки природи, зоологічні парки, сади тощо).

Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України видано ряд наказів для затвердження щодо плану дій для забезпечення виконання положень законів України «Про Червону книгу України» «Про тваринний світ», стосовно збереження рисі євразійської (*Lynx lynx L.*), ведмедя бурого (*Ursus arctos*), лелеки чорного (*Ciconia nigra*).

- налагодити співпрацю між установами природно-заповідного фонду та підприємствами, а також державними підприємствами лісової, мисливської галузі, з науковцями; та встановити координацію з природоохоронних заходів установами і організаціями, у віданні яких знаходяться території, які є місцем перебування рідких видів тварин.

Усі вищеперелічені завдання Стратегії передбачають найбільший рівень збереження природного стану наявних біоценозів та призведуть до поліпшення екологічної ситуації на території громади.

Заходи з адаптації до змін для населення на місцевому рівні

Адаптаційний потенціал громади – це здатність пристосуватися до зміни клімату (зокрема мінливості клімату та надзвичайних явищ), щоб зменшити потенційні збитки, скористатися можливостями та впоратися з наслідками. Пропонуються наступні фактори адаптаційного потенціалу:

- доступ до послуг: наявність та доступ до основних послуг (наприклад, охорона здоров'я, освіта тощо);
- *соціально-економічні*: взаємодія між економікою та суспільством, під впливом наявних засобів (наприклад, економічне здоров'я, зайнятість, бідність, імміграція); рівень соціальної обізнаності та згуртованості;
- урядові та інституційні: існування інституційного середовища, регулювання та політики (наприклад, закони про обмеження, заходи профілактики, політики розвитку селища); керівництво та компетенція органів місцевого самоврядування; кадровий потенціал та існуючі організаційні структури

(наприклад, знання та вміння персоналу, рівень взаємодії між муніципальними управліннями / органами); наявність бюджету на кліматичні дії;

- *фізичні та екологічні*: наявність ресурсів (наприклад, води, земель, екологічних служб) та практики їх управління; наявність фізичної інфраструктури та умови її використання та обслуговування (медичні та освітні установи, засоби реагування на надзвичайні ситуації)

- *знання та інновації*: наявність даних та знань (наприклад, методології, вказівки, рамки оцінки та моніторингу); наявність та доступ до технологій та технічних застосувань (наприклад, метеорологічних систем, систем раннього попередження, систем боротьби з паводками) та навичок та можливостей, необхідних для їх використання; потенціал для інновацій.

Для кожного сектора слід вибрати відповідний фактор адаптаційного потенціалу.

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)

В процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки Стратегії розвитку Солотвинської територіальної громади на період до 2030 року та Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Солотвинської територіальної громади на період до 2030 року будуть розглянуті наступні альтернативи:

Зважаючи на комплексність рішень Стратегії, що обумовлюється необхідністю виконання оперативних завдань, призначених для різних видів промислово-виробничої, соціальної, рекреаційної, комунікаційної діяльності, здійснюється розгляд виправданих альтернатив планованих рішень. При впровадженні завдань Стратегії, у порівнянні із існуючим станом, очікується позитивний вплив на навколишнє природне середовище, у тому числі на здоров'я населення. Найсприятливішим варіантом буде затвердження запропонованої Стратегії. Разом з тим, в процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки розглянуто наступну альтернативу: «Нульовий сценарій» – тобто опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку незатвердження зазначеного документа державного планування.

Нульова альтернатива – продовження існуючої ситуації. Переваги: не порушується існуюча соціально-економічна структура громади. Недоліки: незабезпеченість населення життєво-необхідними послугами (водопостачання, водовідведення, очищення стічних вод, утилізація ТВП). Подальше забруднення території громади стихійними сміттєзвалищами. Ризики захворювань

населення, можливість поширення захворювань, у тому числі екологообумовлених.

При гіпотетичному «нульовому» сценарії, якщо документ державного планування не буде затверджений, подальший стабільний розвиток території Солотвинської громади є проблематичним. Це може призвести до погіршення екологічної ситуації і як наслідок може відобразитися на умовах життя та здоров'ї населення.

Альтернатива, що розглядається Стратегією:

- створення нових та розширення діючих підприємств виробничо- та агропромислового комплексу;
- розвиток дорожньо-транспортної інфраструктури громади;
- покращення інфраструктури водозабезпечення та водовідведення населених пунктів громади;
- ліквідація стихійних сміттєзвалищ, удосконалення централізованої системи збирання, сортування, вивезення та впровадження сучасних методів утилізації твердих побутових відходів на основі екологічно безпечних технологій;
- проведення модернізації очисних споруд з метою зменшення антропогенного впливу на поверхневі водні об'єкти та забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності населення;
- збереження та охорона природних територій, з можливістю часткового використання в цілях рекреації і туризму, що передбачає найбільший рівень збереження природного стану наявних біоценозів та інше.

Переваги:

- вдосконалення мереж водопостачання та водовідведення.
- забезпечення і вдосконалення населення якісними послугами з охорони здоров'я,
- забезпечення роздільного збирання побутових відходів.

Ускладнення, що виникли в процесі проведення СЕО

- відсутність офіційних статистичних даних про стан довкілля та здоров'я населення на рівні територіальної громади;
- відсутність рекомендацій щодо вибору методів аналізу відповідно стадії ДДП;
- відсутність методики, що дозволяють здійснювати довгострокові прогнози впливу об'єкту на довкілля;
- відсутність актуальних даних характеристики сучасного стану складових навколишнього природного середовища, біорізноманіття, інвентаризації природних ресурсів та особливо моніторингу довкілля безпосередньо для території громади, що розглядається у відкритому доступі;

- відсутність у відкритому доступі текстових та графічних даних щодо моніторингу проявів екзогенних та ендегенних геологічних процесів.

Стратегія розвитку Солотвинської територіальної громади на період до 2030 року та План заходів з реалізації Стратегії розвитку Солотвинської територіальної громади на період до 2030 року спрямована на дотримання високих екологічних стандартів. Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від завдань та проєктів ДДП вказує на те, що реалізація Стратегії позитивно вплине на стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ситуацію з відходами, земельні ресурси, біорізноманіття та рекреаційні зони.

Опис здійснення стратегічної екологічної оцінки та дослідження, які було проведено

У процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки залучались вихідні дані отримані під час:

- збору та аналізу інформації про поточний стан компонентів навколишнього природного середовища;
- врахування пропозицій та зауважень в ході розробки СЕО, що були надані органами виконавчої влади, котрі реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та охорони здоров'я населення.

Важливо:

Проведення стратегічної екологічної оцінки проєкту документа державного планування відбувається відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» з використанням Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування (Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України № 296 від 10.08.2018 р.).

Відповідно до пункту 2 ст. 10 цього ж Закону, для визначення обсягу досліджень, методів екологічної оцінки, рівня деталізації інформації, що має бути включена до звіту про стратегічну екологічну оцінку, та необхідності здійснення стратегічної екологічної оцінки незначних змін до документа державного планування, щодо якого раніше здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, замовник складає заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки і вносить її до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки для проведення консультацій від обласної адміністрації (відповідних підрозділів з питань охорони навколишнього природного середовища та з питань охорони здоров'я), а також оприлюднює її з метою одержання та врахування пропозицій і зауважень громадськості.

Відповідно пункту 4, ст. 10 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» Заява про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки та проєкт документа державного планування (за наявності) оприлюднюються шляхом

розміщення на офіційному веб-сайті Солотвинської громади Івано-Франківського району Івано-Франківської області та вносяться ним до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки з метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості.

Громадські обговорення проекту ДДП та звіту про СЕО з метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості тривають 30 днів з дня оприлюднення повідомлення. Проект документа державного планування і Звіт про стратегічну екологічну оцінку оприлюднюються на офіційному веб-сайті замовника.

Строк громадського обговорення проекту ДДП та звіту про стратегічну екологічну оцінку тривав з (Реєстраційний номер справи в Єдиному реєстрі №

Після завершення строку громадських обговорень проекту Стратегії та звіту про СЕО, за результатами громадського обговорення замовник готує довідку, в якій підсумовує отримані зауваження і пропозиції та зазначає, яким чином у документі державного планування та звіті про стратегічну екологічну оцінку враховані зауваження і пропозиції (або обґрунтовує їх відхилення), а також обґрунтовує обрання саме цього документа державного планування у тому вигляді, в якому він запропонований до затвердження, серед інших виправданих альтернатив, представлених до розгляду.

Замовник вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки проект документа державного планування, звіт про стратегічну екологічну оцінку та повідомлення про оприлюднення зазначених документів для проведення консультацій з органами, обласної адміністрації (відповідних підрозділів з питань охорони навколишнього природного середовища та з питань охорони здоров'я).

Також, згідно із статтею 16 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» Замовник протягом п'яти робочих днів з дня затвердження документа державного планування розміщує на своєму офіційному веб-сайті та вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки затверджений документ державного планування (крім інформації, яка відповідно до закону становить державну таємницю або належить до інформації з обмеженим доступом), рішення про його затвердження, заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування, і письмово повідомляє про це Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Стратегічна екологічна оцінка не завершується після розробки звіту СЕО, а продовжується у вигляді моніторингу змін стану довкілля, здоров'я населення, та умов його життєдіяльності після впровадження документа державного планування враховуючи вимоги «Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 р. № 1272, відповідальним за проведення якого є замовник ДДП.

Моніторинг довкілля – комплексна науково-інформаційна система регламентованих періодичних безперервних спостережень, оцінки та прогнозу змін стану навколишнього природного середовища. Моніторинг здійснюється з метою виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, забезпечення здійснення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування, а також у разі виявлення негативних наслідків, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку, вжиття заходів для їх усунення.

Система моніторингу включає в себе, але не обмежується наступними етапами:

- вибір параметрів навколишнього природного та соціального середовища для певних аспектів, визначення певної ділянки, території чи об'єкту;
- встановлення ключових параметрів моніторингу;
- візуальний огляд;
- проведення лабораторних досліджень, компонентів довкілля, що відбираються для ідентифікації впливу на стан та якість компонентів НПС;
- аналіз інформації, що була отримана під час моніторингу та за необхідності розробка комплексу заходів, що усувають або максимально пом'якшують вплив функціонування об'єктів на навколишнє природне та соціальне середовище.

Передбачається також виконання зовнішнього моніторингу органами державного нагляду (територіальні органи Держпродспоживслужби України та Держпраці), місцевого самоврядування та місцевих громадських об'єднань, представниками інвесторів, в т. ч. залученими аудиторськими компаніями.

Здійснення таких заходів забезпечує можливість:

- виявлення постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;

- запобігання, зменшення та компенсації негативних наслідків, зумовлених виконанням документа державного планування;
- виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;
- впливи виконання документа державного планування на довкілля, у тому числі на здоров'я населення можуть бути виявлені в результаті моніторингу реалізації цілей документа державного планування, які мають прямі наслідки на стан навколишнього середовища, умови життєдіяльності та здоров'я населення.

За результатами щорічного моніторингу кількість індикаторів може бути розширено шляхом включення до моніторингу додаткових показників відповідно до умов реалізації Стратегії. Для підвищення якості оцінки антропогенного впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я населення, прогнозування стану екосистем та досягнення їх екологічної рівноваги необхідно планується проведення лабораторних досліджень стану атмосферного повітря, водних ресурсів, ґрунту.

Здійснення моніторингу впливів виконання документа державного планування на довкілля, у тому числі на здоров'я населення за визначеними показниками з веденням щорічної звітності дозволить своєчасно виявляти недоліки і порушення, що негативно впливають на комфортність проживання населення, і обґрунтувати необхідні заходи по їх усуненню.

Моніторинг фактичного впливу на довкілля, умови життєдіяльності населення та стан його здоров'я у ході реалізації Стратегії буде здійснюватися Солотвинською селещною радою, яка визначатиме періодичність моніторингу, перелік індикаторів, забезпечить доступ до вихідних даних та результатів моніторингу.

Зазначене дозволить Замовнику документа державного планування виконати вимогу статті 17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку». У разі коли під час здійснення моніторингу буде виявлено непередбачені звітом про стратегічну екологічну оцінку негативні наслідки виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, буде вжито заходи для їх усунення. Також буде внесено зміни до документа з метою усунення негативних наслідків та проведено їх стратегічну екологічну оцінку.

Моніторинг наслідків виконання документа державного планування «Стратегія розвитку Солотвинської територіальної громади на 2024-2030роки» на довкілля, в тому числі для здоров'я населення - об'єкти моніторингу:

Атмосферне повітря - вміст забруднюючих речовин («Про затвердження гігієнічних регламентів допустимого вмісту хімічних і біологічних речовин в атмосферному повітрі населених місць», Наказ Міністерства охорони здоров'я від 14.01.2020 № 52);

Водні ресурси - якість питної води: за фізико-хімічними показниками за бактеріологічними показниками (ДСанПіН 2.2.4-171-10 (Затверджено Наказом Міністерства охорони здоров'я України 12.05.2010 № 400); Порядок здійснення державного моніторингу вод (Затверджено КМУ від 19 вересня 2018 р.№758);
- ресурси та використання;

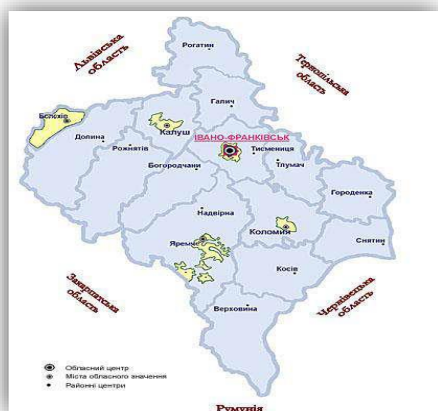
Ґрунт - вміст важких металів у ґрунті на території громади (Постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.1993 № 661 «Про затвердження Положення про моніторинг земель»; Постанова Кабінету Міністрів України від 26.02.2004 № 51 «Про затвердження Положення про моніторинг ґрунтів на землях сільськогосподарського призначення»);
- система моніторингу геологічного середовища;

Природно-заповідний фонд – здійснення моніторингу впливів планової діяльності на унікальні наявні ландшафтні комплекси, рослинного та тваринного світу, що занесені до Червоної книги України, об'єкти ПЗФ та Смарагдової мережі;

Тверді побутові відходи - загальна кількість утворених відходів на території громади (нормативне утворення ТПВ на місяць/рік на людину/працівника);

Здоров'я населення - кількість випадків захворюваності дитячого та дорослого населення (кіл-сть випадків на рік).

Моніторинг здійснюватиметься щороку. Його результати оприлюднюватимуться на офіційному веб-сайті Солотвинської селищної ради у мережі Інтернет один раз на рік протягом строку дії документа державного планування та через рік після закінчення такого строку.

10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Оскільки наслідки виконання Стратегії розвитку Солотвинської територіальної громади на 2024-2030 роки та Плану заходів із реалізації стратегії розвитку Солотвинської територіальної громади на 2024-2030 роки не поширюватимуться на території за межами України та не матимуть впливу на довкілля суміжних країн, то ймовірні транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі, для здоров'я населення внаслідок реалізації відсутні.

11. Резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію

Стратегія розроблена на підставі Закону України «Про засади державної регіональної політики», з урахуванням Державної стратегії регіонального розвитку України, відповідно до Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу реалізації зазначених стратегій і планів заходів (затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 04.08.2023 № 816). Цілі Стратегії узгоджуються з державними та регіональними екологічними цілями, визначеними Законом України «Про основні засади державної екологічної політики України на період до 2030 року» та Стратегією екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року, затвердженою Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.10.2021 № 1363.

У Стратегії визначено цілі та завдання Солотвинської селищної територіальної громади, спрямовані на покращення стану навколишнього середовища, атмосферного повітря, збереження біорізноманіття з метою формування якісного та безпечного середовища життєдіяльності населення громади.

При аналізі та оцінці поточного стану навколишнього середовища були використані статистичні дані та офіційні дані обласних і місцевих органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та реалізують державну політику у сфері охорони здоров'я.

- Моніторинг ефективності впровадження Стратегії за допомогою екологічних індикаторів є важливою формою контролю того, який фактичний вплив на довкілля матиме впровадження Стратегії та необхідною передумовою забезпечення збалансованості розвитку громади.
- Забезпечення реалізації та сталості результатів Стратегії базується на спроможності громади як управлінської складової організувати процес досягнення цілей Стратегії. Рекомендовано створювати відповідні мотиватори серед учасників, які реалізовуватимуть план.

- Забезпечення реалізації та сталості результатів кожного проекту базується на розумному врахуванні інтересів громади та приватних інтересів. Тому, де це можливо, необхідне поєднання фінансування з місцевого бюджету і приватних коштів на додаток до підтримки з державного бюджету та програм.
- Досвід інших громад ЄС може прискорити реалізацію проектів і сприяти отриманню максимальної віддачі.
- Відповідно до передбачених стратегією пріоритетів, окремі завдання та заходи можуть бути додані, або змінені в наступні роки під час процедур моніторингу та актуалізації стратегії.
- Реалізацію інфраструктурних проектів слід робити з залученням кваліфікованих проектних експертних організацій.

В цілому розроблення Стратегії розвитку Солотвинської селищної територіальної громади на період 2024-2030 року було проведено з урахуванням ймовірних впливів на довкілля та заходів мінімізації негативних ризиків.

Реалізація Стратегії, за умови дотримання екологічних вимог, сприятиме збереженню довкілля та зменшенню антропогенного навантаження. Реалізація Стратегії не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля (*впливу на клімат, на атмосферне повітря, водні ресурси, земельні ресурси, відходи, біорізноманіття, рекреаційні зони та культурну спадщину*).

Разом з тим, реалізація багатьох оперативних цілей Стратегії забезпечить покращення екологічної ситуації. Робота у напрямку досягнення її цілей забезпечить стійкий розвиток громади, що поєднуватиме діяльність екологічно відповідального бізнесу, раціональне використання природних ресурсів та покращить якість життя мешканців Солотвинської селищної територіальної громади. Тому вирішення питань захисту навколишнього природного середовища має стратегічний характер.

Список джерел

1. Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище
2. Економічна частина «Угоди про асоціацію між Україною та ЄС» від 27 червня 2014 р.
3. Берданова О. Стратегічне планування. Навчальний посібник / О. Берданова, В. Вакуленко, В. Тертичка. — Л.: ЗУКЦ, 2008
4. Закон України «Про відходи» №187/98-ВР від 05.03.1998 р.
5. Закон України «Про екологічну експертизу» №45/95-ВР від 9 лютого 1995 р.
6. Закон України «Про загальнодержавну цільову програму «Питна вода України на 2011-2020 рр.» №2455-IV від 3 березня 2005 року.
7. Закон України «Про засади державної регіональної політики» №156-VIII від 5 лютого 2015 року.

8. Закон України «Про інвестиційну діяльність» №1560-XII від 18.09.1991 р.
9. Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 р.» №2697-VIII від 28.02.2019 р.
10. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» №1268-XII від 26.06.1991 р. (ВВР, 1991, №41, ст. 547).
11. Закон України «Про охорону атмосферного повітря» №2707-XII від 16.10.1992 р.
12. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» №2059-VIII від 23.05.2017р.
13. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» №2457-XII від 16.06.1992 р. (ВВР, 1992, №34, ст. 503).
14. Закон України «Про ратифікацію Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище в транскордонному контексті» №534-XIV від 19 березня 1999 р.
15. Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів» №2850-IV від 8 вересня 2005 року.
16. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» №2354-VIII від 20 березня 2019 р.
17. Земельний кодекс України (№2768-III від 25 жовтня 2001 року (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, №3-4, ст. 27).
18. Карамушка В.І. Екологічна збалансованість стратегічних ініціатив і проектів (інтегрування довкільних аспектів у стратегічне планування та проектну діяльність): практ. посібник / Віктор Карамушка. – К.: К.І.С., 2012
19. Кодекс України «Про надра» (№133/94-ВР від 27.07.1994 р. (ВВР, 1994, №36, ст. 341)).
20. Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська конвенція).
21. Лісовий кодекс України (№3853-XII від 21.01.1994 р. (ВВР, 1994, №17, ст. 100)).
22. Управління екології та природних ресурсів Івано-Франківська обл. регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області в 2022 році;
23. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 17.12.2012 р. №659 про затвердження Базового плану адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації).
24. Національна Стратегія для впровадження СЕО та реалізації вимог СЕО Протоколу ЄЕК ООН: Україна (травень 2006 р.), 2006. Режим доступу:
25. Дюсик И. Стратегическая экологическая оценка концепций регионального развития. Том 1: методология / Ири Дюсик, Даниэль Росеки, Войцех Выналек. — Министерство экологии Чешской Республики. Режим доступу:

http://archive.rec.org/REC/Programs/EnvironmentalAssessment/pdf/Czech_SEA_Meth_RU.pdf.

26. Національна доповідь 2017 р. «Цілі сталого розвитку: Україна».
27. Пособие по применению Протокола ЕЭК ООН по стратегической экологической оценке. Заключительная версия (февраль 2011 г.). Организация Объединенных Наций и Региональный Экологический Центр по Центральной и Восточной Европе. – 2011. – 273 с. – Режим доступа: http://www.unecce.org/fileadmin/DAM/env/eia/sea_manual/documents/SEA_Manual_final_Feb2011_ru.pdf.
28. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 р. №932 «Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів».
29. Протокол по стратегической экологической оценке к Конвенции об оценке воздействия на окружающую среду в трансграничном контексте / Организация Объединенных Наций, Европейская Экономическая Комиссия: ЕСЕ/МР.ЕІА/2003/3. – Нью-Йорк и Женева, 2003.
30. Розпорядження Кабінету Міністрів України №22-р від 3 січня 2013 р. «Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми поводження з відходами на 2013-2020 роки».
31. Хотулева М. В. Стратегическая экологическая оценка для развития регионального и муниципального планирования: пособие для практиков / [М. В. Хотулева, Е. В. Пивцакова, В. Н. Виниченко и др.
32. Указ Президента України №722/2019 «Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 р.»